

ระบบอัตราแลกเปลี่ยน
และตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศในประเทศไทย

๑. กลไกของตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศ

ในปัจจุบันนี้ประเทศไทยได้ทำการติดต่อกับต่างประเทศอย่างกว้างขวาง ทั้งในด้านธุรกิจการค้า การลงทุน และการให้บริการระหว่างประเทศ ทั้งประเทศไทย ยังมีสถาบันนานาชาติหลายแห่งด้วยกันตั้งอยู่ เช่น ESCAP, UNESCO, SEATO, AIT เป็นต้น ทำให้เกิดความจำเป็นในการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องกับทั้งในรูปของชนบท ทรัพยากรมนุษย์ และเชื่อกเดินทางต่างประเทศ เพื่อนำไปใช้ในวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เช่น เพื่อชำระหนี้ทางการค้า การลงทุนในต่างประเทศ เงินกู้ ดอกเบี้ยจากเงินกู้ การท่องเที่ยว เงินช่วยเหลือ เงินบริจาค และอื่น ๆ ด้วยเหตุนี้ตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศจึงถูกสร้างขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่เป็นแหล่งรวมของอุปสงค์และอุปทานของการแลกเปลี่ยนเงินสกุลต่าง ๆ โดยผู้ส่งออก ผู้นำเข้า และผู้ที่เกี่ยวข้องกับปริวรรตเงินตราต่างประเทศสามารถที่จะเข้าซื้อ และขายเงินตราต่างประเทศในตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศได้ทันที สำหรับอัตราแลกเปลี่ยนเงินสกุลต่าง ๆ ในตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศนี้ โดยปกติแล้ว จะเปลี่ยนแปลงไปตามความเคลื่อนไหวของปัจจัยต่าง ๆ คือ อุปสงค์และอุปทานของเงินสกุลนั้น ๆ ในตลาด ตามความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง หรือตามทัศนคติเกี่ยวกับอนาคตของเงินสกุลนั้น ๆ

ตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศสำหรับเงินสกุลใดสกุลหนึ่งจะเป็นตลาดที่ไม่มีขอบเขตทางภูมิศาสตร์ และมีใ้จำกัดอยู่เฉพาะในประเทศใดประเทศหนึ่งเท่านั้น

เช่น ตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศของเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกา จะเป็นตลาดที่คลุมถึงการซื้อขายเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกาในทุกประเทศ เช่น นิวยอร์ก ลอนดอน แหรงเพิก ซูริค โตเกียว สิงคโปร์ ฮองกง และอื่น ๆ

ตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศโดยทั่วไป สามารถจะแยกออกได้เป็น ๒ ลักษณะตามวิธีการจัดองค์งานดังนี้ คือ .-

๑. ตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศแบบมีตัวคน ลักษณะของตลาดแบบนี้ คือ มีศูนย์กลางในการติดต่อซื้อขายเงินตราต่างประเทศอยู่ที่ตลาดหนึ่ง อุปสงค์และอุปทานสำหรับการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศจึงรวมอยู่ที่ตลาดหนึ่ง และการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราสกุลต่าง ๆ ในแต่ละวันก็จะถูกกำหนดขึ้นในตลาดหนึ่ง โดยการปรับอุปสงค์และอุปทานให้ตรงกัน ธนาคารพาณิชย์จะใช้อัตราแลกเปลี่ยนดังกล่าวนี้เป็นหลักในการกำหนดอัตราซื้อขายเงินตราต่างประเทศให้กับลูกค้า ตลาดแบบนี้นิยมใช้กันมากในประเทศทางยุโรป เช่น ฝรั่งเศส เยอรมนี เบลเยียม เป็นต้น

๒. ตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศแบบไม่มีตัวคน ตลาดแบบนี้มีลักษณะแตกต่างจากตลาดแบบแรก คือ มีการติดต่อซื้อขายเงินตราต่างประเทศในตลาดโดยทางโทรศัพท์ โทรเลข หรือ โทรทียัพ และธนาคารพาณิชย์ มักจะนิยมติดต่อผ่านนายหน้า (broker) โดยอัตราแลกเปลี่ยนจะถูกกำหนดขึ้นจากการปรับราคาเสนอซื้อและเสนอขายให้ตรงกันโดยนายหน้า ตลาดแบบนี้เป็นตลาดที่ใช้กันอยู่ในสหรัฐอเมริกา อังกฤษ แคนาดา และญี่ปุ่น

สำหรับตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศในประเทศไทย ในระยะก่อนวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๑) มีลักษณะคล้ายกับตลาดแบบที่สอง คือ เป็นตลาดแบบไม่มีตัวคน ซึ่งการติดต่อซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศส่วนใหญ่จะนิยมติดต่อโดยผ่านทางนายหน้า อย่างไรก็ตาม นับตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ เป็นต้นมา เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยเริ่มต้นใช้ระบบการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวัน (Daily Foreign Exchange Rate Fixing). โดยธนาคาร

แห่งประเทศไทย (โดยทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา) ร่วมกับธนาคารพาณิชย์ กำหนดอัตราแลกเปลี่ยนทุก ๆ วัน ตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศของประเทศไทยจึงมีลักษณะคล้ายกับตลาดแบบที่ ๑ แต่การซื้อขายเงินตราต่างประเทศทั้งทันทีและล่วงหน้ายาวนานนายหน้ายังคงมีอยู่ ตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศในประเทศไทยจะอยู่ภายใต้การควบคุมของธนาคารแห่งประเทศไทย โดยผู้ประกอบการการค้านี้จะต้องขออนุญาต เป็นผู้รับอนุญาตตามกฎหมาย

โครงสร้างของตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศในประเทศไทย

(๑) ผู้ที่เกี่ยวข้องในตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศ

๑.๑ ตัวแทนรับอนุญาต หมายถึงตัวแทนที่ได้รับการแต่งตั้งจากธนาคารแห่งประเทศไทย ให้ดำเนินการแทนในการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศแก่ประชาชนเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกและความรวดเร็วให้แก่ประชาชนในการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ทั้งนี้เพราะถือว่าการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในประเทศทั้งหมดนั้น เป็นหน้าที่ของธนาคารแห่งประเทศไทย ตามอำนาจที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ตามพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ และตามกฎหมายกระทรวงการคลังฉบับที่ ๑๓ พ.ศ. ๒๔๘๗ ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ ทั้งนี้ เพื่อให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจควบคุมการซื้อขายเงินตราต่างประเทศและสามารถรวบรวมเงินตราต่างประเทศเข้าไว้ในแหล่งกลางเพื่อประโยชน์ในการใช้สอยของส่วนรวม กฎหมายดังกล่าวแบ่งตัวแทนรับอนุญาตออกเป็น ๓ ประเภท ดังนี้ คือ .-

๑) ธนาคารรับอนุญาต (Authorized Bank)

หมายถึงธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนอยู่ในประเทศไทยและสาขาของธนาคารต่างประเทศที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ ซึ่งในขณะนี้รวมทั้งสิ้น ๓๐ ธนาคาร การประกอบธุรกิจการปริวรรตเงินตราต่างประเทศของธนาคารรับอนุญาตแยกออกได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๑, 85

ก) การชำระเงินระหว่างประเทศ เป็นการโอนเงินตราต่างประเทศในรูปบัญชีที่มีไว้ระหว่างธนาคารภายในประเทศกับธนาคารในต่างประเทศ อันเกิดจากการชำระค่าสินค้าเข้า การส่งสินค้าออก การกู้ยืม การลงทุนต่างประเทศ การชำระค่าบริการ และอื่น ๆ

ข) การซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในรูปของธนบัตรต่างประเทศ เหรียญกษาปณ์ต่างประเทศ ธนาการบัตรต่างประเทศ และเช็คเดินทางที่พึงจ่ายเป็นเงินตราต่างประเทศ

ธุรกิจของธนาคารรับอนุญาตประเภทที่ ๒ นี้ จะมีปริมาณน้อยมากเมื่อเทียบกับธุรกิจประเภทที่ ๑ อย่างไรก็ตาม ธุรกิจของธนาคารรับอนุญาตทั้ง ๒ ประเภทนี้สามารถจะเปลี่ยนจากประเภทหนึ่งไปเป็นอีกประเภทหนึ่งได้โดยสะดวก กล่าวคือ ธนบัตร หรือ เหรียญกษาปณ์ต่างประเทศสามารถเปลี่ยนเป็นรูปเงินฝากในบัญชีได้ และในทำนองเดียวกัน เงินฝากในบัญชีก็สามารถที่จะเปลี่ยนเป็นธนบัตรหรือเหรียญกษาปณ์ได้เช่นเดียวกัน นอกจากนี้อัตราแลกเปลี่ยนของธุรกิจการชำระเงินระหว่างประเทศจากการหักบัญชีก็ตามประเภทที่ ๑ จะใช้เป็นหลักในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเงินสคงที่เป็นเงินตราต่างประเทศโดยจะมีส่วนแตกต่างกันบ้าง เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยและค่าใช้จ่ายเท่านั้น

สำหรับประเทศไทยในขณะนี้ ธนาคารพาณิชย์จะเป็นผู้รับบทบาทสำคัญมากในธุรกิจการชำระเงินระหว่างประเทศ แต่สำหรับในกานธุรกิจการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในรูปธนบัตรและเช็คเดินทางที่กระทำมาธนาคารพาณิชย์นี้จะมีปริมาณไม่มากเท่ากับปริมาณการซื้อขายที่กระทำผ่านบุคคลรับอนุญาต (Money Changer)

๒) บริษัทรับอนุญาต (Authorized Company) หมายถึงบริษัทจำกัดที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินตราต่างประเทศซึ่งมิใช่ธนาคาร โดยสามารถดำเนินธุรกิจการซื้อขายแลกเปลี่ยนและโอนเงินตราต่างประเทศได้เช่นเดียวกับธนาคารพาณิชย์ ซึ่งในปัจจุบันนี้บริษัทที่ประกอบธุรกิจชนิดนี้

มีเพียง ๒ บริษัทเท่านั้น คือ บริษัท ไทยเซฟวิ่งทรัสต์ จำกัด และบริษัทสหธนกิจไทย จำกัด แต่บริษัททั้งสองแห่งนี้มีบทบาทไม่มากนักในตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศในประเทศไทย

๓) บุคคลรับอนุญาต (Money Changer) หมายถึงบุคคลที่ได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทยให้เป็นตัวแทนทำการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ คือ ธนบัตรต่างประเทศ เหรียญกษาปณ์ต่างประเทศ ธนบัตรต่างประเทศ และเช็คเดินทางที่พึงจ่ายเป็นเงินตราต่างประเทศ แต่บุคคลรับอนุญาตไม่สามารถดำเนินธุรกิจการชำระเงินระหว่างประเทศได้ดังเช่นธนาคารรับอนุญาตหรือบริษัทรับอนุญาต บุคคลรับอนุญาตเหล่านี้ ได้แก่ ร้านขายของที่ระลึกสำหรับนักท่องเที่ยวต่างประเทศ โรงแรมใหญ่ ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวเข้าพัก บริษัทนำเที่ยวต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งเป็นธุรกิจที่มีการติดต่อกับชาวต่างประเทศอยู่เป็นประจำ ดังนั้นเพื่อช่วยอำนวยความสะดวกแก่ชาวต่างประเทศ บุคคลรับอนุญาตจะสามารถขายเงินตราต่างประเทศให้แก่บุคคลอื่นได้โดยไม่ต้องขออนุญาต เป็นมูลค่าไม่เกิน กนละ ๒๕๐ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา หรือเทียบเท่า สำหรับจำนวนเงินที่เกินกว่านี้ จะต้องขออนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทย

๑.๑1 ๑.๒ ลูกค้าของตัวแทนรับอนุญาต ได้แก่บุคคลหรือองค์การธุรกิจที่มีความเกี่ยวข้องในการซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศ เช่น ผู้ส่งสินค้าเข้า ผู้ส่งสินค้าออก ผู้ต้องการเดินทางไปต่างประเทศ ผู้เดินทางเข้ามาในประเทศไทย ตัวแทนซื้อเงินซึ่งเป็นผู้รวบรวมเงินจากบุคคลหลาย ๆ คนนำไปซื้อปัจจัยชำระเงินตราต่างประเทศจากตัวแทนรับอนุญาต เพื่อส่งไปเลี้ยงดูครอบครัวหรือญาติพี่น้องของบุคคลนั้น ๆ ในต่างประเทศ เป็นต้น การซื้อขายเงินตราต่างประเทศของบุคคลและองค์การธุรกิจต่าง ๆ เหล่านี้จะต้องติดต่อกับตัวแทนรับอนุญาตเท่านั้น

๑.๓ นายหน้า นายหน้าจะทำหน้าที่เป็นคนกลางในการติดต่อระหว่างธนาคารพาณิชย์ซึ่งต้องการซื้อและขายเงินตราต่างประเทศระหว่างกัน เนื่องจากธนาคารพาณิชย์แต่ละแห่งซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวแทนรับอนุญาตในการซื้อขายและโอนเงินตรา

ต่างประเทศจะมีฐานะการเงินที่ไม่เหมือนกันในแต่ละวัน ทำให้มีความต้องการเงินตราต่างประเทศแต่ละสกุลแตกต่างกันไป ดังนั้นเพื่อเป็นการปรับฐานะการถือเงินตราต่างประเทศตามนโยบายของธนาคาร จึงมีการเสนอซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศที่น้อยหรือมากเกินไปเกินความต้องการในแต่ละวันผ่านนายหน้า โดยนายหน้าจะได้รับค่าธรรมเนียม หรือค่านายหน้า เป็นการตอบแทน

ในกลางปีวรรคเงินตราต่างประเทศของประเทศไทยในัจจุบันนี้มีนายหน้าอยู่ ๔ คน ที่มีบทบาทในการซื้อขายเงินตราต่างประเทศระหว่างธนาคารพาณิชย์ ไทย จะดำเนินการแข่งขันกันอย่างเสรี แต่ในจำนวนนี้จะมีเพียง ๓ คนเท่านั้นที่ดำเนินงานอย่างจริงจัง และเป็นที่เชื่อถือรู้จักกันดีในวงการธนาคารพาณิชย์ ได้แก่

- ๑) มิสเตอร์ เซน (ชาวจีน)
- ๒) มิสเตอร์ กิซอ วาสิราล (ชาวอินเดียน)
- ๓) นายวิฑูรย์ จุฒานนท์ (ชาวไทย)

๑.๔ ~~ทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยน~~ (Exchange Equalization Fund) เป็นนิติบุคคลซึ่งจัดตั้งขึ้นที่ธนาคารแห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนของเงินบาทให้เสถียรภาพเหมาะสมแก่สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ การเมืองของประเทศ ตลอดจนการลงทุนหาผลประโยชน์ ทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนได้เข้ารับการแนะนำธนาคารแห่งประเทศไทยในการเข้าแทรกแซงในตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศโดยการเข้าซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศและทองคำ ลงทุนหาผลประโยชน์ในหลักทรัพย์ระยะสั้นทั้งภายในและนอกประเทศ และทำการกู้ยืมเงินเท่าที่จำเป็นแก่การรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา ในสมัยก่อนวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ ทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนได้รักษาเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยนด้วยการกำหนดอัตราซื้อและอัตราขายทันทีของเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริการะหว่างทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนและธนาคารพาณิชย์ไว้ในอัตราที่ตายตัว อัตราดังกล่าวได้เปลี่ยนแปลงเป็นครั้งคราวตามความจำเป็นทางเศรษฐกิจ อัตราแลกเปลี่ยนที่ประกาศครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม

๒๕๒๑ ในอัตราซื้อ ๒๐.๑๗๕ บาท ต่อ ๑ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา และอัตราขาย ๒๐.๒๒๕ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา แต่ในระยะตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ เป็นต้นมา ธนาคารระดับอัตราแลกเปลี่ยนได้ทำการรักษาเสถียรภาพของ อัตราแลกเปลี่ยนด้วยการ เข้าร่วมในการ กำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวัน

ธนาคารระดับอัตราแลกเปลี่ยน ทำหน้าที่สำคัญในตลาดปริวรรตเงินตรา ต่างประเทศ ๓ ประการ คือ

๑) เข้าแทรกแซงในตลาดระหว่างธนาคารพาณิชย์ เพื่อขจัด ปัญหาการขาดแคลนเงินตราต่างประเทศซึ่งจะเป็นอันตรายต่อการค้ากับต่างประเทศ และเสถียรภาพของค่าเงินบาท โดยธนาคารระดับจะ เข้าแทรกแซงในฐานะ เป็น ผู้ซื้อขายแหล่งสุดท้ายของธนาคารพาณิชย์

๒) เข้าแทรกแซงเพื่อจุดประสงค์ในการส่งเสริมการส่งออก ในระยะก่อนวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ ธนาคารระดับอัตราแลกเปลี่ยนสามารถ ปรับอัตราซื้อและขายให้เป็นไปตามฤดูกาล เช่น ถ้าธนาคารระดับอัตราแลกเปลี่ยน กำหนดอัตราซื้อไว้ในระดับสูง ธนาคารพาณิชย์ก็จะรับซื้อเงินตราต่างประเทศ จากผู้ส่งออกในอัตราสูงขึ้น ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมการส่งออก สำหรับในระยะ หลังวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ ธนาคารระดับอัตราแลกเปลี่ยนสามารถแทรกแซง ในระหว่างการ กำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันให้อัตราแลกเปลี่ยนอยู่ในระดับสูง เช่นเดียวกัน

๓) เข้าแทรกแซงในตลาดเพื่อลดความต่าง (Spread) ระหว่างอัตราซื้อและขายของธนาคารพาณิชย์กับลูกค้า โดยในสมัยก่อนวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ ใช้วิธีเพิ่มอัตราซื้อ และ/หรือลดอัตราขายของธนาคารระดับ อัตราแลกเปลี่ยน แต่ในระยะหลังวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ ใช้วิธีกำหนดส่วน ต่างดังกล่าวร่วมกับธนาคารพาณิชย์ โดยพยายามให้ส่วนต่างที่แคบที่สุดเพื่อ ประโยชน์ของลูกค้า

๒. ส่วนต่าง ๆ ของตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศ

๒.๑ ตลาดระหว่างธนาคารพาณิชย์กับลูกค้า

ธนาคารพาณิชย์ เป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดในตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศ โดยเป็นศูนย์กลางของการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินและการชำระเงินระหว่างประเทศ เนื่องจากธนาคารพาณิชย์เป็นตัวแทนใบอนุญาตซึ่งมีสาขาและตัวแทนอยู่ในเกือบทุกประเทศ ดังนั้นธุรกรรมในตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศส่วนใหญ่จึงกระทำผ่านธนาคารพาณิชย์ โดยลูกค้าหรือผู้ที่ต้องการเงินตราต่างประเทศมักจะซื้อเงินตราต่างประเทศจากธนาคารพาณิชย์ และสำหรับผู้ที่เงินตราต่างประเทศก็ต้องขายเงินตราต่างประเทศที่ตนเมื่อนั้นให้กับธนาคารพาณิชย์หรือตัวแทนใบอนุญาตก่อนภายใน ๗ วันนับแต่วันที่โอน อัตราแลกเปลี่ยนที่ธนาคารพาณิชย์คิดกับลูกค้าถือเป็นอัตราขายปลีก

๒.๒ ตลาดระหว่างธนาคารพาณิชย์

การที่ธนาคารพาณิชย์เป็นศูนย์กลางในการปริวรรตเงินตรา ทำให้ฐานะการเงินของธนาคารพาณิชย์ในแต่ละวันเปลี่ยนไปตามการหมุนเวียนของการปริวรรตเงินตรา บางวันธนาคารพาณิชย์อาจจะมีเงินตราต่างประเทศบางสกุลมากเกินไปหรือน้อยเกินไป ดังนั้นธนาคารพาณิชย์จึงจำเป็นต้องปรับปรุงฐานะการเงินของตนโดยการซื้อขายเงินตราระหว่างกัน เพื่อลดความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยน ในระยะก่อนวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ การซื้อขายเงินตราต่างประเทศระหว่างธนาคารพาณิชย์นี้จะนิยมซื้อขายกันทางโทรศัพท์โดยผ่านนายหน้า และส่วนใหญ่จะเป็นการซื้อขายเงินสกุลที่นิยมใช้กันมากในประเทศไทย คือ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ปอนด์สเตอร์ลิง มาร์กเยอรมัน เยนญี่ปุ่น ดอลลาร์ฮ่องกง ดอลลาร์มาเลเซีย และดอลลาร์สิงคโปร์ เช่น ถ้าธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่งพบว่าตนมีดอลลาร์สหรัฐอเมริกามากเกินความต้องการและมีความประสงค์ที่จะขาย ก็จะติดต่อผ่านนายหน้าทางโทรศัพท์หรือนายหน้าอาจจะไปที่ธนาคารทุกเข้า ธนาคารพาณิชย์

ก็แจ้งความประสงค์ให้นายหน้าทราบว่าต้องการจะขายเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริก
 ปริมาณเท่าใด ในอัตราใด นายหน้าก็จะตรวจว่ามีธนาคารพาณิชย์ใดที่ต้องการจะ
 ซื้อเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกบ้าง ก็จะเสนอขายในปริมาณและราคาที่ธนาคารพาณิชย์
 ผู้ขายต้องการขาย โดยอาจจะมีการต่อรองอัตราแลกเปลี่ยนบ้าง เมื่อตกลงกันได้
 แล้ว นายหน้าก็จะแจ้งให้ธนาคารพาณิชย์ผู้ซื้อและผู้ขายทราบ เพื่อจะได้ดำเนินการ
 โอนเงินค่าซื้อขายกัน โดยธนาคารผู้ซื้อจะจ่ายเช็คชำระค่าซื้อแก่ธนาคารผู้ขาย
 และธนาคารผู้ขายก็จะแจ้งแก่สาขาหรือตัวแทนในต่างประเทศให้โอนบัญชีเงินตรา
 ต่างประเทศสกุลและจำนวนนั้นเข้าบัญชีธนาคารผู้ซื้อต่อไป สำหรับค่าตอบแทนที่
 นายหน้าจะได้รับจากผู้ขายก็จะได้รับในอัตรา ๕๐๐ ต่อดอลลาร์ หรือ ๕๐๐ บาทต่อ ๑๐๐,๐๐๐
 ดอลลาร์สหรัฐอเมริก โดยอัตราค่าตอบแทนนี้นายหน้าจะได้รับเป็นอัตราเดียวกัน
 ทั้งในกรณีที่เป็นธุรกิจทันทีและธุรกิจล่วงหน้า และการชำระเงินค่านายหน้านี้จะกระทำ
 ทุกวันสิ้นเดือน

สำหรับในระยะนับตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ เป็นต้นมา การซื้อ
 ขายระหว่างธนาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่กระทำกันในช่วงการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยน
 ประจำวัน แต่การซื้อขายโดยผ่านนายหน้ายังคงมีอยู่ โดยเฉพาะในส่วนของเงิน
 ตราต่างประเทศที่มีความจำเป็นต้องซื้อหรือขายเป็นการด่วน

๒.๓ ตลาดระหว่างธนาคารพาณิชย์กับทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยน

ทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยน ทำหน้าที่เข้าแทรกแซงในตลาด
 ปรัวรงค์เงินตราต่างประเทศแทนธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อรักษาเสถียรภาพ
 ของอัตราแลกเปลี่ยนของเงินบาทซึ่งได้กล่าวมาแล้ว ในระยะก่อนวันที่ ๑ พฤศจิกายน
 ๒๕๒๑ เมื่อธนาคารพาณิชย์ต้องประสบกับการขาดแคลนเงินตราต่างประเทศหรือเงิน
 บาท ธนาคารพาณิชย์ก็จะสามารถเข้าทำการซื้อหรือขายทันทีโดยไม่จำกัดจำนวน
 กับทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนได้ค้ำอัตราซื้อขายที่ทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยน
 กำหนดไว้ตายตัว ทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนจะเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยน

ก็เฉพาะในกรณีที่เป็นเท่านั้น โดยคำนึงถึงภาวะเศรษฐกิจทางต่างประเทศ เป็นสำคัญ อัตราซื้อและขายที่กำหนดไว้ดังกล่าวข้างต้นครั้งสุดท้ายเป็นอัตราที่กำหนด เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๒๑ ในอัตราซื้อ ๒๐.๑๗๕ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา และอัตราขาย ๒๐.๒๒๕ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ตามลำดับ นับตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ เป็นต้นมา เมื่อประเทศไทยเริ่มต้นใช้ระบบการกำหนดอัตรา แลกเปลี่ยนประจำวัน ธนาคารระดับอัตราแลกเปลี่ยนไม่กำหนดอัตราซื้อขายในอัตรา ที่ขายตัว กับธนาคารพาณิชย์ แต่จะเข้าร่วมซื้อและขายในระหว่างการกำหนดอัตรา แลกเปลี่ยนประจำวันด้วย โดยพยายามให้การซื้อขายในอัตราที่ธนาคารระดับอัตรา แลกเปลี่ยนเห็นว่าเหมาะสม ธนาคารระดับอัตราแลกเปลี่ยนตามปกติจะไม่ซื้อและ ขายเงินตราต่างประเทศกับธนาคารพาณิชย์นอกการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวัน

ในปัจจุบันนี้ ธนาคารระดับอัตราแลกเปลี่ยนทำการซื้อขายกับธนาคาร พาณิชย์เท่านั้น และจะซื้อขายแค่เฉพาะ เงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกาเพียงสกุลเดียว เนื่องจากธุรกิจเงินตราต่างประเทศส่วนใหญ่ในประเทศไทยใช้ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา และทั้งอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทและดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ก็ถือว่าเป็น อัตราหลักของตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศด้วย

การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนในตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศ

การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนโดยทั่ว ๆ ไปอาจจะกระทำได้ ๒ วิธี

ดังต่อไปนี้

วิธีที่ ๑ อัตราทางอ้อม (Indirect Rate) คือกำหนดค่า ๑ หน่วย

ของเงินสกุลในประเทศเท่ากับหน่วยของเงินตราต่างประเทศ วิธีนี้นิยมใช้ใน ประเทศอังกฤษ เนื่องจากเงินปอนด์เคยเป็นเงินตราที่สำคัญที่สุดในการชำระเงิน ระหว่างประเทศและเป็นเงินที่มีหน่วยใหญ่ ดังนั้นในตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศที่ลอนดอนจึงกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนตามวิธีนี้ เช่น กำหนดค่า ๑ ปอนด์ เท่ากับ ๒.๐๓ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา เป็นต้น สำหรับวิธีโอนมาตรการพาณิชย์จะพยายาม

ซื้อเงินตราต่างประเทศให้ไ้มากหน่วยที่สุดต่อเงิน ๑ ปอนด์ และในขณะเดียวกัน ก็พยายามขายเงินตราต่างประเทศให้ไ้น้อยหน่วยที่สุดต่อเงิน ๑ ปอนด์ คือ ใช้หลักการ "ซื้อสูง ขายต่ำ"

วิธีที่ ๒ อัตราโดยตรง (Direct Rate) คือกำหนดว่า ๑ หน่วยของเงินตราต่างประเทศจะเท่ากับกี่หน่วยของเงินสกุลในประเทศ วิธีนี้นิยมใช้กันอย่างกว้างขวางกว่าวิธีแรก เช่น ในตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศในสหรัฐอเมริกา และในยุโรป เช่น กำหนดว่า ๑ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา เท่ากับ ๒๐.๒๔ บาท เป็นต้น สำหรับวิธีนี้ธนาคารพาณิชย์จะใช้หลักการ "ซื้อต่ำ ขายสูง" คือพยายามซื้อ ๑ หน่วยของเงินสกุลต่างประเทศด้วยเงินสกุลในประเทศให้น้อยหน่วยที่สุด และพยายามขาย ๑ หน่วยของเงินสกุลต่างประเทศให้ได้เงินสกุลในประเทศมากหน่วยที่สุด

สำหรับประเทศไทยจะกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนตามวิธีที่ ๒ คือ แบบอัตราโดยตรง ดังนั้น เมื่อมีการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเป็น ๒ อัตรา คืออัตราซื้อและอัตราขาย อัตราค่าจึงเป็นอัตราซื้อและอัตราสูงจะเป็นอัตราขาย เช่น ๑ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา เท่ากับ ๒๐.๓๑/๒๐.๓๕ บาท แสดงว่าธนาคารพาณิชย์จะรับซื้อดอลลาร์สหรัฐอเมริกาจากลูกค้าในอัตรา ๑ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา เท่ากับ ๒๐.๓๑ บาท และจะขายดอลลาร์สหรัฐอเมริกาให้แก่ลูกค้าในอัตรา ๑ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา เท่ากับ ๒๐.๓๕ บาท

ประเภทของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

✗ อัตราแลกเปลี่ยนเสมอภาคหรือค่าเสมอภาค (Parity Rate)
หมายถึงอัตราแลกเปลี่ยนซึ่งทางการของประเทศหนึ่งกำหนดไว้ตามกฎหมายของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Funds) สำหรับประเทศไทยก็ได้เข้าเป็นสมาชิกของกองทุนการเงินระหว่างประเทศด้วยประเทศไทยได้กำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเสมอภาคของเงินบาทเทียบกับเงินดอลลาร์

สหรัฐอเมริกา ไว้เป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๔ ในอัตรา ๒๐.๕๐ บาท เท่ากับ ๑ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา การใช้อัตราเสมอภาคดังกล่าวนี้มีผลในการช่วย กำหนดขอบเขตของการผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนในตลาดควาย เพราะในฐานะ ที่ประเทศไทย เป็นสมาชิกของกองทุนการเงินระหว่างประเทศจึงมีหน้าที่ที่จะต้องรักษา อัตราแลกเปลี่ยนเงินในตลาดมิให้สูงหรือต่ำเกินกว่าที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศ ได้กำหนดไว้ คือ ในอัตราร้อยละ ๑ ของอัตราแลกเปลี่ยนเสมอภาค ดังนั้นอัตรา แลกเปลี่ยนเงินของประเทศไทยจะต้องไม่ต่ำกว่า ๒๐.๖๐ บาท และไม่สูงกว่า ๒๑.๐๐ บาท แต่ถ้าในกรณีที่ประเทศไทยต้องประสบปัญหาดุลการชำระเงินของ ประเทศเกิดความไม่สมดุลอย่างรวดเร็ว คือขาดดุลหรือเกินดุลเป็นจำนวนมากและ คีตกกันเป็นเวลาหลายปี ประเทศไทยก็สามารถจะขอผูกติดกองทุนการเงิน ระหว่างประเทศเพื่อเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนเสมอภาคได้

ในระยะเวลาต่อมา สหรัฐอเมริกาต้องประสบกับปัญหาดุลการชำระเงิน ขาดดุลต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาหลายปี ทำให้สหรัฐอเมริกาต้องประกาศลดค่าเงิน ดอลลาร์สหรัฐอเมริกาลงในอัตราร้อยละ ๗.๘๘ เมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๔ จากเดิมทองคำ ๑ ทROY ออนซ์ เท่ากับ ๓๕ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ลดลงเป็น ทองคำ ๑ ทROY ออนซ์ เท่ากับ ๓๔ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา การที่สหรัฐอเมริกา ลดค่าเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกาลงในครั้งนี้ก่อให้เกิดความปั่นป่วนต่อสถานการณ์ ทางการเงินของประเทศต่าง ๆ เป็นอย่างยิ่ง ทำให้ประเทศต่าง ๆ หลายประเทศ ต้องประกาศปล่อยค่าเงินสกุลของตนให้ลอยตัว (Float) และในที่สุดประเทศ อุตสาหกรรม ๑๐ ประเทศก็ได้ประชุมตกลงกันที่สถาบัน Smithsonian ให้ขยาย ขอบเขตของการผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน (margin) จากร้อยละ ๑ ของ อัตราแลกเปลี่ยนเสมอภาคเป็นร้อยละ ๒.๒๕ ซึ่งข้อตกลงนี้ได้เรียกกันอย่างแพร่หลาย ว่า "ข้อตกลง Smithsonian" อย่างไรก็ตาม ข้อตกลง Smithsonian นี้ได้ช่วยให้สถานการณ์การเงินของโลกกลับคืนสู่ความสงบได้เพียงชั่วคราว เท่านั้น ต่อมา ในวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๖ สหรัฐอเมริกาก็ได้ประกาศลดค่าเงินดอลลาร์อเมริกา

ลงอีกร้อยละ ๑๐ ทำให้ราคาทองคำเพิ่มขึ้นจาก ๑ ทROYเอออนซ์ เท่ากับ ๓๘ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา เป็น ๑ ทROYเอออนซ์ เท่ากับ ๔๒.๒๒ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ซึ่งในการที่สหรัฐอเมริกาลดค่าเงินดอลลาร์ลงทั้งสองครั้งนี้ ทำให้ทางการไทยต้องลดค่าเงินบาทลงด้วยในอัตราร้อยละ ๙.๘๘ และร้อยละ ๑๐ เช่นเดียวกัน เพื่อรักษาอัตราแลกเปลี่ยนเสมอภาคไว้ในอัตราเดิม คือ ๒๐.๘๐ บาท เท่ากับ ๑ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ต่อมาในวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๑๖ รัฐบาลไทยก็ได้ประกาศเพิ่มค่าเงินบาทขึ้นในอัตราร้อยละ ๔ ทำให้อัตราแลกเปลี่ยนเสมอภาคของเงินบาทเปลี่ยนเป็น ๒๐.๘๐ บาท เท่ากับ ๑ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเสมอภาคของเงินบาทครั้งสุดท้ายก่อนที่รัฐบาลจะประกาศเปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยนใหม่และให้ยกเลิกค่าเสมอภาคของเงินบาทไปเมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๒๑ ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขความตกลงว่าด้วยการเงินระหว่างประเทศที่ยกเลิกการใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนเสมอภาคจนกว่าสถานการณ์จะอำนวยให้ในภายหลัง * ในการนี้ประเทศไทยได้เทียบค่าของบาทกับกลุ่มเงินตรากลุ่มหนึ่งซึ่งเป็นเงินตราที่ประเทศไทยมีการถือครองซื้อขายด้วยเป็นจำนวนมาก ซึ่งจะมีผลทำให้ค่าของบาทกับดอลลาร์สหรัฐอเมริกา มีทางเปลี่ยนแปลงได้มากขึ้นกว่าเดิม

(๙. / ๒. อัตราแลกเปลี่ยนสำหรับธุรกิจทันที (Spot Rate) ตามปกติตามความหมายของนานาชาติ หมายถึงอัตราแลกเปลี่ยนสำหรับการซื้อขายเงินตราต่างประเทศโดยมีการส่งมอบเงินตราต่างประเทศนั้นภายในเวลา ๒ วัน แต่ในกรณี

* อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๒๑ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ปรับอัตราเทียบค่าของบาทใหม่ เป็น ๒๐.๒๐ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา.

ของประเทศไทย หมายถึง การซื้อขายซึ่งมีการส่งมอบเงินภายในวันเดียวกันนั้น ในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนสำหรับธุรกิจที่ตามระบบอัตราแลกเปลี่ยนเดิมก่อนที่รัฐบาลจะประกาศปรับปรุงระบบอัตราแลกเปลี่ยนใหม่ เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๒๑ นั้น ความมาตรา ๒๕ ของพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. ๒๕๐๑ ได้กำหนดไว้ว่า ธนาคารพาณิชย์หรือบุคคลอื่นจะกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนของดอลลาร์สหรัฐอเมริกาให้ต่างไปจากค่าเสมอภาคเกินกว่าร้อยละ ๒.๒๕ มิได้ แต่สำหรับเงินตราต่างประเทศสกุลอื่น ห้ามมิให้กำหนดอัตราแลกเปลี่ยนต่างไปจากค่าเสมอภาคของเงินบาทเกินกว่าร้อยละ ๔.๕๐ ยกเว้นในกรณีที่เงินตราต่างประเทศสกุลอื่นนั้นซื้อหรือขายทันทีในตลาดต่างประเทศในอัตราที่ต่างไปจากอัตราแลกเปลี่ยนตามค่าเสมอภาคของเงินสกุลนั้น เกินกว่าอัตราตามพันธะที่มีอยู่กับกองทุนการเงินระหว่างประเทศ กล่าวคือ ในกรณีที่เป็นการลอยอัตราแลกเปลี่ยน

ในระยะก่อนที่จะเริ่มระบบการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันเมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันของเงินตราต่างประเทศสกุลที่สำคัญ ๖ สกุลคือ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ปอนด์สเตอร์ลิง มาร์คเยอรมัน ดอลลาร์สิงคโปร์ ดอลลาร์ฮ่องกง และดอลลาร์มาเลเซีย แต่เดิมนั้นจะเป็นหน้าที่ของสมาคมธนาคารไทยโดยการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันจะถือคามข้อตกลงระหว่างสมาคมธนาคารไทยกับกลุ่มธนาคารต่างประเทศ เพื่อให้เป็นอัตราเดียวกันทุกวัน โดยธนาคารกรุงเทพและธนาคารฮ่องกงและเซี่ยงไฮ้จะเป็นตัวแทนของทั้งสองฝ่ายในการทำหน้าที่นี้ ส่วนการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเงินสกุลอื่น ๆ นอกจากเงินทั้ง ๖ สกุลดังกล่าวมานั้น ธนาคารพาณิชย์แต่ละธนาคารจะสามารถกำหนดเองได้โดยอิสระ

การที่สมาคมธนาคารไทยและกลุ่มธนาคารต่างประเทศร่วมกันกำหนดอัตราซื้อและอัตราขายของเงินสกุลสำคัญ ๆ ในแต่ละวันนั้น ก่อให้เกิดผลดีในการขจัดปัญหาการแก่งแย่งธุรกิจกัน เนื่องจากคามข้อตกลงระหว่างสมาคมธนาคารไทย

กับกลุ่มธนาคารต่างประเทศนั้น ธนาคารใดจะเสนอซื้อแพงกว่าหรือขายถูกกว่า อัตราที่ตกลงกันมิได้ เว้นแต่การซื้อขายกับองค์การรัฐบาลหรือการซื้อขายจำนวนมาก มิฉะนั้นจะถือว่าธนาคารนั้นจะเปิดข้อตกลงระหว่างธนาคารไทยกับกลุ่มธนาคารต่างประเทศ ซึ่งตามข้อตกลงดังกล่าวนี้วิธีการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนจะกระทำกันดังต่อไปนี้ คือ :-

ก. ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ธนาคารพาณิชย์จะใช้อัตราซื้อและอัตราขายของทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเป็นหลักในการกำหนดแลกเปลี่ยนสำหรับลูกค้า ดังนี้ คือ :-

<u>อัตราขึ้น</u>	<u>อัตราซื้อ</u>	<u>อัตราซื้อ</u>	<u>อัตราซื้อของ</u>	<u>อัตราขายของ</u>	<u>อัตราขึ้น</u>
<u>ต่ำสุด</u>	<u>ตัวแลกเปลี่ยน</u>	<u>เงิน โอน</u>	<u>ทุนรักษาระดับ</u>	<u>ทุนรักษาระดับ</u>	<u>สูงสุด(อัตราขาย)*</u>
	<u>จ่ายเมื่อเห็น</u>	<u>ทางโทรเลข</u>			

๑๕.๕๕	๒๐.๓๐	๒๐.๓๕	๒๐.๓๗๕	๒๐.๔๒๕	๒๐.๕๕
๗๕ สต.	๕ สต.	๒๕ สต.	๕ สต.	๒๕ สต.	

ทางด้านการซื้อ ธนาคารพาณิชย์จะกำหนดอัตรารับซื้อเงินโอนทางโทรเลข (T.T.) ไว้สูงกว่าอัตรารับซื้อตัวแลกเปลี่ยนจ่ายเมื่อเห็น เนื่องจากการรับซื้อตัวแลกเปลี่ยนจ่ายเมื่อเห็นนั้นธนาคารพาณิชย์จะต้องเสียเวลาในการเรียกเก็บเงินในต่างประเทศ ในขณะที่ไม่ต้องเสียเวลาเรียกเก็บเงินเมื่อรับซื้อเงินโอนทางโทรเลข ดังนั้น เพื่อเป็นการชดเชยดอกเบี้ยที่ธนาคารพาณิชย์ต้องสูญเสียไปในระยะเวลาที่เรียกเก็บเงินในต่างประเทศ ธนาคารพาณิชย์จึงหักส่วนลดจากอัตรารับซื้อเงินโอนทางโทรเลขเมื่อรับซื้อตัวแลกเปลี่ยนจ่ายเมื่อเห็น และในกรณีที่เป็นตัวแลกเปลี่ยน

* หรืออัตราขายเงินโดยทางโทรเลข หรือขายตัวแลกเปลี่ยนจ่ายเมื่อเห็น.

ซึ่งต้องเรียกเก็บนอกสหรัฐอเมริกา ธนาคารพาณิชย์จะหักส่วนลดคงอีกดอลลาร์ละ ๒ ๒/๒๕ สต. เนื่องจากธนาคารพาณิชย์จะต้องเสียเวลาในการเรียกเก็บเงินมากกว่าการเรียกเก็บเงินในสหรัฐอเมริกา แต่สำหรับตัวแลกเงินที่คงเรียกเก็บในสหราชอาณาจักร ยุโรป สิงคโปร์ ฮองกง มาเลเซีย และญี่ปุ่น จะได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียส่วนลดดังกล่าว

สำหรับในการรับซื้อตัวแลกเงินจ่ายเมื่อครบกำหนดเวลา สมาคมธนาคารไทยได้กำหนดอัตราส่วนลดที่ธนาคารพาณิชย์จะหักจากอัตราซื้อตัวแลกเงินจ่ายเมื่อเห็นในอัตรา ๙๗ สต. ต่อเดือน หรือคิดเป็นดอกเบี้ยร้อยละ ๑๐.๐๘๕ ต่อปี เนื่องจากธนาคารพาณิชย์จะต้องรอนครบกำหนดระยะเวลาในตัวแลกเงินจึงจะเรียกเก็บเงินได้ และในระหว่างที่รอเรียกเก็บเงินหาธนาคารพาณิชย์เกิดขาดแคลนเงินตราคงนำตัวดังกล่าวออกขายจะทำให้ธนาคารพาณิชย์ถูกหักส่วนลดจากธนาคารผู้ซื้อควย การกำหนดส่วนลดในอัตราต่าง ๆ นี้ ธนาคารพาณิชย์จะกำหนดจากอัตราดอกเบี้ยในตลาดต่างประเทศและระยะเวลาที่คงสูญเสียในการรอเรียกเก็บเงินเป็นหลักในการคำนวณ

ส่วนในด้านการขายนั้น ธนาคารพาณิชย์จะกำหนดอัตราขายและอัตราขายตัวแลกเงินจ่ายเมื่อเห็นไว้ในอัตราเท่ากัน แม้ว่ากรขายตัวแลกเงินจ่ายเมื่อเห็นนั้นธนาคารพาณิชย์จะยังมีเวลาใช้เงินจำนวนนั้นต่อไปได้จนกว่าจะมีการทวงถามให้ชำระหนี้ตามตัวแลกเงินดังกล่าวนี้ การที่ธนาคารพาณิชย์กำหนดอัตราเช่นนี้จึงเป็นการไต่รับประโยชน์ที่ค่อนข้างมากเป็นพิเศษจากลูกค้า

อัตราส่วนลดคงที่กล่าวมาแล้วนี้ อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงได้โดยสมาคมธนาคารไทยจะเป็นผู้กำหนด เพื่อให้เหมาะสมกับภาวะตลาด และอัตราดอกเบี้ยในต่างประเทศ

สำหรับอัตราซื้อและอัตราขายระหว่างธนาคารพาณิชย์ด้วยกันนั้น จะเคลื่อนไหวอยู่ในระหว่างอัตราซื้อและอัตราขายของกองทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนที่ได้กำหนดไว้ คือ อยู่ในระหว่าง ๒๐.๓๗๕-๒๐.๕๒๕ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา

เปลี่ยนที่ได้กำหนดไว้ คือ อยู่ในระหว่าง ๒๐.๓๓๕ - ๒๐.๔๒๕ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา

ข. ปอนด์สเตอร์ลิง การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนของปอนด์สเตอร์ลิงสำหรับลูกค้าจะคำนวณจากอัตราซื้อขายของดอลลาร์สหรัฐอเมริกาในตลาดกรุงเทพฯ กับอัตราไหวของดอลลาร์สหรัฐอเมริกาต่อปอนด์ในตลาดลอนดอนและนิวยอร์ก เช่น ในวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๑๕ อัตราไหวของดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ต่อปอนด์ในตลาดลอนดอน เท่ากับ ๑.๘๐๓๐/๑.๘๐๓๕ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ต่อ ๑ ปอนด์ และอัตราไหวของดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ต่อปอนด์ในตลาดนิวยอร์กเท่ากับ ๑.๘๐๓๒/๑.๘๐๓๘ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ต่อ ๑ ปอนด์ ดังนั้นอัตราไหวที่สมาคมธนาคารไทยจะนำมาใช้ในการคำนวณอัตราแลกเปลี่ยนเงินปอนด์สำหรับลูกค้าในตลาดกรุงเทพฯ สำหรับวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๑๕ คือ อัตรา ๑.๘๐๓๐/๑.๘๐๓๘ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ต่อ ๑ ปอนด์ โดยการคำนวณอัตราแลกเปลี่ยนเงินปอนด์จะคำนวณได้ดังนี้ คือ

อัตราซื้อตัวแลกเปลี่ยนเงินจ่ายเมื่อเห็น (D/D) = ๒๐.๓๐ x ๑.๘๐๓๐ = ๓๖.๖๐ บาท

อัตราซื้อเงินโอนทางโทรเลข (T.T.) = ๒๐.๓๕ x ๑.๘๐๓๐ = ๓๖.๖๘ บาท

อัตราขาย ๒๐.๔๕ x ๑.๘๐๓๘ = ๓๖.๘๘ บาท

การที่สมาคมธนาคารไทยใช้อัตราต่ำสุดในตลาดลอนดอน และอัตราสูงสุดในตลาดนิวยอร์กมาประกอบเป็นอัตราไหวที่จะใช้ในการคำนวณอัตราแลกเปลี่ยนเงินปอนด์และเงินบาทซึ่งมีผลทำให้วงตางระหว่างอัตราซื้อและอัตราขายของปอนด์และบาทขยายเพิ่มขึ้นมากกว่าการคำนวณตามวิธีเดิม ซึ่งคำนวณโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยนในตลาดนิวยอร์กแต่เพียงตลาดเดียว ที่เป็นเช่นนี้ก็เนื่องจกนับตั้งแต่ที่ค่าเงินปอนด์ได้ลอยตัวเมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๑๕ เป็นต้นมา อัตราแลกเปลี่ยนของเงินปอนด์ก็ได้เคลื่อนไหวในช่วงที่กว้างขึ้น ดังนั้นการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนโดยคำนวณตามวิธีใหม่ดังกล่าวจะช่วยให้ธนาคารพาณิชย์สามารถคุ้มครองความเสี่ยงจากการลอยตัวของค่าเงินปอนด์ได้มากที่สุด และเป็นการหากำไรจากผลตางระหว่างอัตราแลกเปลี่ยน (arbitrage) ในตลาดทั้งสองไปด้วย

การหักส่วนลดสำหรับตัวแลกเปลี่ยนจ่ายเมื่อเห็นที่เป็นเงินปอนด์ซึ่งเรียกเก็บ
นอกสหราชอาณาจักรสมาคมนาคารไทยกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์หักส่วนลด ๓ ส.ศ.
คอปอนด์ ในกรณีเรียกเก็บในยุโรปและให้หักส่วนลด ๒ ส.ศ. คอปอนด์ ในกรณี
เรียกเก็บในประเทศอื่น ๆ ส่วนในกรณีที่เรียกเก็บในมาเลเซีย สิงคโปร์ และบอร์เนียว
จะได้รับการยกเว้นไม่ต้องหักส่วนลดดังกล่าว

ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์รับซื้อตัวแลกเปลี่ยนจ่ายเมื่อครบกำหนดเวลา สมาคม
ธนาคารไทยได้กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์หักส่วนลดจากอัตรารับซื้อตัวแลกเปลี่ยนเมื่อ
เห็นในอัตรา ๕๕ ส.ศ. คอปอนด์สำหรับเดือนแรก และ ๔๔ ส.ศ. คอปอนด์ในเดือน
ต่อ ๆ ไป การที่สมาคมนาคารไทยกำหนดส่วนลดในเดือนแรกไว้สูงก็เนื่องจาก
สมาคมนาคารไทยได้วางระยะ Mailing time จนถึงวันรับรองตัวประมาณ
๑๐ วันไว้ในเดือนแรกด้วยและนอกจากนี้ยังคำนึงถึงค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองความเสี่ยง
จากการเปลี่ยนแปลงค่าเงินปอนด์โดยที่ธนาคารพาณิชย์ต้องทำการคุ้มครองความเสี่ยง โดย
การขายเงินปอนด์ล่วงหน้าในตลาดต่างประเทศเพื่อแลกกับเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกา
ซึ่งจะทำให้ธนาคารพาณิชย์ต้องถูกหักส่วนลดไว้ด้วย

ค. ดอลลาร์ฮ่องกง การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนของเงินดอลลาร์
ฮ่องกง สำหรับลูกค้าจะคำนวณจากอัตราซื้อและอัตราขายของเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกา
ในตลาดกรุงเทพฯ กับอัตราซื้อของดอลลาร์สหรัฐอเมริกาต่อดอลลาร์ฮ่องกงในตลาด
ฮ่องกง การที่กำหนดอัตราแลกเปลี่ยนดอลลาร์ฮ่องกง โดยใช้อัตราซื้อในตลาดฮ่องกง
นั้น ก็เพื่อที่จะให้ธนาคารพาณิชย์คุ้มครองความเสี่ยงจากการซื้อขายดอลลาร์ฮ่องกง เพราะ
ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ขาดแคลนเงินบาทก็จะต้องนำดอลลาร์ฮ่องกงไปแลกเปลี่ยนดอลลาร์
สหรัฐอเมริกาก่อนจึงจะนำไปซื้อเงินบาทจากกองทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนได้
ซึ่งธนาคารพาณิชย์จะนำดอลลาร์ฮ่องกงไปแลกเปลี่ยนดอลลาร์สหรัฐอเมริกาได้ในอัตรา
ขายของตลาดฮ่องกง และในทำนองเดียวกันธนาคารพาณิชย์จะขายดอลลาร์สหรัฐ
อเมริกา เพื่อแลกดอลลาร์ฮ่องกงมาขายให้กับลูกค้าได้ในอัตราซื้อของตลาดฮ่องกง
ดังนั้น ถ้าในวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๑๕ อัตราแลกเปลี่ยนดอลลาร์สหรัฐอเมริกาคือ

ดอลลาร์ฮ่องกงในตลาดฮ่องกงมีอัตรา ๑ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา เท่ากับ ๔.๘๑๒๗๕/
๔.๘๕๗๕ ดอลลาร์ฮ่องกงแล้ว การกำหนดอัตราซื้อขายดอลลาร์ฮ่องกง ณ วันเดียวกัน
ในตลาดกรุงเทพฯ จะคำนวณได้ดังนี้

$$\text{อัตราซื้อตั๋วแลกเงินจ่ายเมื่อเห็น (D/D)} = \frac{๒๐.๓๐}{๔.๘๕๗๕} = ๔.๐๘๗๕ \text{ บาท}$$

$$\text{อัตราซื้อเงินโอนทางโทรเลข (T.T.)} = \frac{๒๐.๓๕}{๔.๘๕๗๕} = ๔.๑๗๕๕ \text{ บาท}$$

$$\text{อัตราขาย} = \frac{๒๐.๔๕}{๔.๘๑๒๗๕} = ๔.๑๖๕๐ \text{ บาท}$$

สำหรับการรับซื้อตั๋วแลกเงินจ่ายเมื่อครบกำหนดเวลา สมาคมธนาคาร
ไทยได้กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์หักส่วนลดจากอัตราซื้อตั๋วแลกเงินจ่ายเมื่อเห็นใน
อัตรา ๑.๐๒ สต. ต่อสัปดาห์

ง. ดอลลาร์มาเลเซีย การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนของดอลลาร์
มาเลเซีย จะคำนวณโดยใช้หลักเดียวกับอัตราแลกเปลี่ยนดอลลาร์ฮ่องกง เช่น
ในวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๑๕ อัตราซื้อของดอลลาร์สหรัฐต่อดอลลาร์มาเลเซีย
ในตลาดมาเลเซีย เป็น ๑ ดอลลาร์สหรัฐเท่ากับ ๒.๕๓๒๕/๒.๕๕๒๕ ดอลลาร์
มาเลเซีย การคำนวณอัตราแลกเปลี่ยนของดอลลาร์มาเลเซียจะเป็นดังนี้ คือ

$$\text{อัตราซื้อตั๋วแลกเงินจ่ายเมื่อเห็น (D/D)} = \frac{๒๐.๓๐}{๒.๕๕๒๕} = ๗.๙๕๒๕ \text{ บาท}$$

$$\text{อัตราซื้อเงินโอนทางโทรเลข (T.T.)} = \frac{๒๐.๓๕}{๒.๕๕๒๕} = ๗.๙๗๒๕ \text{ บาท}$$

$$\text{อัตราขาย} = \frac{๒๐.๔๕}{๒.๕๓๒๕} = ๘.๐๗๗๕ \text{ บาท}$$

สำหรับการหักส่วนลดในกรณีซื้อตั๋วแลกเงินจ่ายเมื่อครบกำหนดเวลา
สมาคมธนาคารไทยกำหนดให้หักส่วนลดได้จากอัตราซื้อตั๋วแลกเงินจ่ายเมื่อเห็นใน
อัตรา ๒.๑๒ บาท ต่อสัปดาห์

จ. ดอลลาร์สิงคโปร์ การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนของดอลลาร์สิงคโปร์ ใช้หลักการคำนวณเช่นเดียวกับอัตราแลกเปลี่ยนดอลลาร์ฮ่องกง และดอลลาร์มาเลเซีย เช่น ในวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๑๕ อัตราไขว้ของดอลลาร์สหรัฐอเมริกาต่อดอลลาร์สิงคโปร์ในตลาดสิงคโปร์ เป็น ๑ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา เท่ากับ ๒.๘๖๑๕/๒.๘๘๑๕ ดอลลาร์สิงคโปร์ การคำนวณอัตราแลกเปลี่ยนดอลลาร์สิงคโปร์จะเป็นดังนี้ คือ

$$\text{อัตราซื้อตั๋วแลกเงินจ่ายเมื่อเห็น (D/D)} = \frac{๒๐.๓๐}{๒.๘๘๑๕} = ๘.๑๘๐๐ \text{ บาท}$$

$$\text{อัตราซื้อเงินโอนทางโทรเลข (T.T.)} = \frac{๒๐.๓๕}{๒.๘๘๑๕} = ๘.๒๐๐๐ \text{ บาท}$$

$$\text{อัตราขาย} = \frac{๒๐.๔๕}{๒.๘๖๑๕} = ๘.๓๑๐๐ \text{ บาท}$$

สำหรับกรณีรับซื้อตั๋วแลกเงินจ่ายเมื่อครบกำหนดเวลา สมาคมธนาคารไทย กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์หักส่วนลดได้ในอัตรา ๒.๑๒ บาทต่อสัปดาห์เช่นเดียวกับกรณีของดอลลาร์มาเลเซีย

ฉ. มาร์คเยอรมัน การคำนวณอัตราแลกเปลี่ยนของมาร์คเยอรมันใช้หลักการคำนวณเช่นเดียวกับเงินสกุลต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว แต่อัตราไขว้ที่ใช้คำนวณนั้นมักจะใช้อัตราในตลาดนิวยอร์ก และถ้าตลาดนิวยอร์กปิดก็จะใช้อัตราในตลาดลอนดอนในการคำนวณแทน เช่น ในวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕ อัตราแลกเปลี่ยนดอลลาร์สหรัฐอเมริกาต่อมาร์คเยอรมัน มีอัตรา ๓๘.๗๘/๓๘.๘๑ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ต่อ ๑๐๐ มาร์ค ดังนั้นอัตราแลกเปลี่ยนเงินมาร์คในตลาดกรุงเทพฯ ณ วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕ จะคำนวณได้ดังนี้

$$\text{อัตราซื้อตั๋วแลกเงินจ่ายเมื่อเห็น (D/D)} = \frac{๒๐.๓๐ \times ๓๘.๗๘}{๑๐๐} = ๗.๘๗๐๐ \text{ บาท}$$

$$\text{อัตราซื้อเงินโอนทางโทรเลข (T.T.)} = \frac{๒๐.๓๕ \times ๓๘.๗๘}{๑๐๐} = ๗.๘๕๐๐ \text{ บาท}$$

$$\text{อัตราขาย} = \frac{๒๐.๔๕ \times ๓๘.๘๑}{๑๐๐} = ๗.๘๓๗๕ \text{ บาท}$$

ข. เงินสกุลอื่น ๆ การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนสำหรับ เงินสกุลอื่น ๆ นอกจากเงินทั้ง ๒ สกุลดังกล่าวข้างต้นแล้วนั้น ธนาคารพาณิชย์แต่ละแห่งมีสิทธิที่จะกำหนดได้เอง โดยอิสระ ซึ่งในทางปฏิบัติแล้วธนาคารพาณิชย์จะกำหนดจากอัตราไช่วระหว่างดอลลาร์สหรัฐอเมริกา หรือเงินปอนด์ กับเงินสกุลนั้น ๆ โดยอัตราที่ใช้กันอยู่จะเป็นอัตราประจำวันจากสำนักข่าวรอยเตอร์ เช่น ในวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘ อัตราแลกเปลี่ยนเงินปอนด์ต่อเงินฟรังก์สวิสในตลาดลอนดอนเป็น ๑ ปอนด์ เท่ากับ ๕.๒๕๒๕/๕.๒๖๒๕ ฟรังก์สวิส ในขณะที่อัตราแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ต่อฟรังก์สวิสในตลาดนิวยอร์ก เป็น ๓๘.๕๓/๓๘.๕๕ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา เท่ากับ ๑๐๐ ฟรังก์สวิส และในวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘ อัตราแลกเปลี่ยนดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ต่อบาท และปอนด์ต่อบาทในตลาดกรุงเทพฯ เป็น ๑ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา เท่ากับ ๒๐.๓๐/๒๐.๔๕ บาท และ ๑ ปอนด์ เท่ากับ ๔๑.๑๔๕/๔๑.๕๕๕ บาท ดังนั้น อัตราแลกเปลี่ยนเงินฟรังก์สวิสในวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘ จะคำนวณได้ดังนี้

๑) กรณีที่กำหนดจากดอลลาร์สหรัฐอเมริกา

$$\text{อัตราซื้อ} = \frac{๒๐.๓๐ \times ๓๘.๕๓}{๑๐๐} = ๗.๘๑๑๕๘ \text{ บาท}$$

$$\text{อัตราขาย} = \frac{๒๐.๔๕ \times ๓๘.๕๕}{๑๐๐} = ๗.๘๘๓๔๗๕ \text{ บาท}$$

๒) กรณีที่กำหนดจากปอนด์

$$\text{อัตราซื้อ} = \frac{๔๑.๑๔๕}{๕.๒๖๒๕} = ๗.๘๑๔๕๓ \text{ บาท}$$

$$\text{อัตราขาย} = \frac{๔๑.๕๕๕}{๕.๒๕๒๕} = ๗.๙๐๐๐ \text{ บาท}$$

การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนสำหรับเงินสกุลอื่น ๆ นั้น นอกจากธนาคารพาณิชย์จะใช้วิธีคำนวณผ่านดอลลาร์สหรัฐอเมริกาและปอนด์แล้ว ธนาคารพาณิชย์อาจจะคำนวณผ่านเงินสกุลอื่นใดก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การพิจารณาของธนาคารพาณิชย์ว่าจะคำนวณผ่านเงินสกุลใดจึงจะทำให้ธนาคารได้รับผลประโยชน์สูงสุด ซึ่งในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ดำเนินธุรกิจกับลูกค้ารายใหญ่ และในขณะที่มีการแข่งขันกันมาก

ธนาคารพาณิชย์อาจจะต้องกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนซึ่งเหมาะสมที่จะทำให้สามารถคู่
กันคู่แข่งอื่น ๆ ได้

ข้อสังเกตุบางประการที่ควรจะต้องกล่าวถึงในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยน
สำหรับธุรกิจทันที มีดังต่อไปนี้ คือ

ก. โขยกติ ธนาคารพาณิชย์จะใช้วิธีปักเศษลงใน การคำนวณอัตราซื้อ
และปักเศษขึ้นในการคำนวณอัตราขายอันเป็นผลเนื่องมาจากวิธีการทางค่านปฏิบัติ
ของธนาคารพาณิชย์ซึ่งมักจะกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเป็นเลขทศนิยม ๒ ตำแหน่ง
หลังจากนั้นจะใช้จำนวนที่เป็นเศษส่วนเพื่อให้สอดคล้องกับหลักปฏิบัติสากล และเพื่อ
ให้ง่ายต่อการคำนวณ เช่น ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์กำหนดอัตราซื้อและอัตราขาย
ของเงินฟรังค์สวิสโดยผ่านเงินปอนด์ อัตราซื้อที่แท้จริงเป็น ๙.๘๘๕๓ บาท ต่อ
๑ ฟรังค์สวิส แต่ธนาคารจะปักเศษลงเป็น ๙.๘๑ $\frac{2}{100}$ บาทต่อ ๑ ฟรังค์สวิส และ
ในทำนองกลับกันอัตราขายที่แท้จริงเป็น ๙.๙๐๐๐ บาทต่อ ๑ ฟรังค์สวิส แต่ธนาคาร
จะปักเศษขึ้นเป็น ๙.๙๐ $\frac{2}{100}$ บาทต่อ ๑ ฟรังค์สวิส การที่ธนาคารพาณิชย์ปักเศษลง
ในการคำนวณอัตราซื้อ และปักเศษขึ้นในการคำนวณอัตราขายมีผลทำให้ช่วงว่าง
ระหว่างอัตราซื้อและอัตราขายกว้างขึ้น อันเป็นผลทำให้ธนาคารพาณิชย์ได้รับกำไร
จากการดำเนินธุรกรรมเพิ่มขึ้น เนื่องจากในกรณีที่กำหนดอัตราแลกเปลี่ยนสำหรับ
ลูกค้า ธนาคารพาณิชย์จะถือว่าอัตราแลกเปลี่ยนที่คำนวณได้ดังกล่าวเป็นราคาทุน
ในการคุ้มครองความเสี่ยง ดังนั้น ธนาคารพาณิชย์จึงเต็มกำลังไปในช่วงว่างระหว่าง
อัตราซื้อและอัตราขายสำหรับลูกค้าเพื่อให้คุ้มครองความเสี่ยงอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลง
อัตราแลกเปลี่ยน ตลอดจนค่าใช้จ่ายอื่น ๆ นอกจากนี้ยังทำให้ธนาคารพาณิชย์ได้รับ
กำไรจากการปริวรรตเงินตราต่างประเทศคู่กับค่าใช้จ่ายค่อนหน่วยที่สูงขึ้นจากการ
ที่ปริมาณการซื้อขายเงินตราต่างประเทศในตลาดกรุงเทพยังมีระดับต่ำกว่าในต่าง
ประเทศอยู่มากด้วย สำหรับอัตราแลกเปลี่ยนที่คำนวณได้นั้น จะเป็นอัตราระหว่าง
ธนาคาร ซึ่งเป็นอัตราที่ใช้สำหรับธุรกรรมที่มีปริมาณสูงเท่านั้น

ข. นายหน้าในตลาดปริวรรตเงินตราของไทยจะทำงานกันอย่าง เป็นอิสระ มีการแข่งขันกันอย่างเสรี แต่มีใ้มีการค้ำหน้ากันแต่อย่างใด โดยที่ธนาคาร จะกระจายงานให้แก่ นายหน้าแต่ละคนอย่างทั่วถึง แต่ในภาวะปัจจุบันนี้ นายหน้าแต่ละคนมีอำนาจต่อรองกับธนาคาร พาดิษฐ์น้อยมาก

ค. การที่สมาคมธนาคารไทยกับกลุ่มธนาคารต่างประเทศ ร่วมกัน ในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนของเงินสกุลสำคัญทั้ง ๒ สกุลดังกล่าวแล้วนั้น ก็เพื่อจุดประสงค์ที่จะมิให้มีการแก่งแย่งในการดำเนินธุรกรรมระหว่างธนาคารด้วยกัน อันเป็นผลดีทำให้อัตราแลกเปลี่ยนไม่เคลื่อนไหวตามอุปสงค์และอุปทานในตลาดซึ่งจะเป็นผลให้รายไ้ของผู้ส่งออกและรายจ่ายของผู้นำเข้าไม่ต้อได้รับผลกระทบ เหมือนจากการที่มีการเคลื่อนย้ายเงินทุนระยะสั้น แต่ก็ก่อให้เกิดผลเสียในแง่ที่ธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนให้สอดคล้องกับฐานะการปริวรรตของตนเองได้ และทำให้ธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถแข่งขันในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนได้โดยเสรี ซึ่งถ้ามีการแข่งขันกันกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนได้โดยเสรีแล้ว ช่วงว่างระหว่างอัตราซื้อและอัตราขายของเงินสกุลต่าง ๆ ก็น่าจะมีแนวโน้มลดลง สำหรับในการดำเนินธุรกรรมกับลูกค้ารายใหญ่ สมาคมธนาคารไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์กำหนดอัตราแลกเปลี่ยนของตนเองได้โดยเสรีสำหรับธุรกรรมที่มีมูลค่าเทียบเท่า ตั้งแต่ ๕๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกาขึ้นไป

อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัตินั้น ธนาคารพาณิชย์มิได้ถือปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ นี้เคร่งครัดนัก แต่ธนาคารพาณิชย์จะกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนตามความสำคัญของลูกค้าเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น อัตราแลกเปลี่ยนที่สมาคมธนาคารไทยกำหนดจึงเป็นอัตราแลกเปลี่ยนขั้นต่ำสุดที่ใช้กับลูกค้ารายย่อยโดยทั่วไป

การใช้ระบบการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวัน * 11 ม *

วิธีการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนสำหรับธุรกิจทันทีตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น เป็นวิธีการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนตามระบบอัตราแลกเปลี่ยนเดิม ซึ่งต่อมา

เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๒๑ รัฐบาลก็ได้ประกาศปรับปรุงระบบอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศไทย ให้ยกเลิกการกำหนดค่าเสมอภาคของบาท โดยเทียบกับทองคำและดอลลาร์สหรัฐอเมริกา เปลี่ยนมาใช้วิธีเทียบค่าของบาทไว้กับกลุ่มเงินตราต่างประเทศหลายสกุล БАСКЕЃ ОУ ОУПЛОУ-СУВ ที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย เพื่อที่จะให้ค่าของบาทมีความยืดหยุ่นมากขึ้น และปีให้ผูกพันกับเงินสกุลใดสกุลหนึ่งโดยเฉพาะ เนื่องจากในระยะนี้ค่าของทองคำและดอลลาร์สหรัฐอเมริกามีการเปลี่ยนแปลงขึ้นลงมากกว่าในอดีต จนทำให้ไม่สามารถจะยึดถือเป็นหลักในการรักษาเสถียรภาพของเงินบาทได้ ดังนั้นต่อไป สำหรับอัตราซื้อขายของธนาคารระดับอัตราแลกเปลี่ยนในระยะที่เริ่มมีการปรับปรุงระบบอัตราแลกเปลี่ยนใหม่นี้ยังคงกำหนดไว้ในอัตราเดิม คือ อัตราซื้อ เท่ากับ ๒๐.๓๗๕ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา และอัตราขายเท่ากับ ๒๐.๕๒๕ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา จนกระทั่งในวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๒๑ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ปรับค่าเงินบาทเมื่อเทียบกับดอลลาร์สหรัฐอเมริกาค้นอีกดอลลาร์ละ ๒๐ สต. หรือประมาณร้อยละ ๑ ธนาคารระดับอัตราแลกเปลี่ยนจึงปรับอัตราซื้อ และขายดอลลาร์สหรัฐอเมริกาก็ธนาคารพาณิชย์ใหม่ เป็น ๒๐.๑๗๕ บาท และ ๒๐.๒๒๕ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์สหรัฐอเมริก การปรับอัตราแลกเปลี่ยนในครั้งนี้เพื่อที่จะรักษาเงินบาทให้สอดคล้องตามค่าเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกาคงเกินควร และยังเป็นถ่วงสอดคล้องกับวิธีการกำหนดค่าเงินบาทซึ่งทางการได้เริ่มใช้มาตั้งแต่วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๒๑ ด้วย ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะรักษาเงินบาทให้มีความเสถียรภาพมากขึ้น เมื่อเทียบกับเงินสกุลอื่นที่สำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ และเป็นการปูทางไว้สำหรับการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศประจำวัน (Daily Fixing) ซึ่งจะเริ่มดำเนินการในเวลาต่อมาคือในวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๑

การที่รัฐบาลเลือกวิธีการใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันเป็นระบบอัตราแลกเปลี่ยนใหม่ของประเทศ เนื่องจากรัฐบาลได้พิจารณาเห็นว่า การใช้ระบบการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันมีความเหมาะสมที่สุดสำหรับสถานการณ์ของประเทศไทยในปัจจุบัน เพราะจะทำให้อัตราแลกเปลี่ยนของบาทมีความยืดหยุ่น

ความภาวะในตลาดเงินตราต่างประเทศทั้งภายในและภายนอกประเทศไทยได้มากขึ้น
 โดยที่จะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบกระเทือนต่อพหุภาคีและประชาชนโดยทั่วไปเนื่องจาก
 อนุรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยน
 ที่จะใช้ในการซื้อขายในแต่ละวันให้เป็นอัตราแลกเปลี่ยนที่เหมาะสมที่สุด ทำให้
 สามารถรักษาเสถียรภาพของระดับอัตราแลกเปลี่ยนได้ตามที่ต้องการ นอกจากนี้
 การที่ระบบอัตราแลกเปลี่ยนใหม่นี้ยังก่อให้เกิดผลดีในการช่วยพัฒนาตลาดเงินตรา
 ต่างประเทศในประเทศไทยให้เจริญรุดเร็วยิ่งขึ้น เนื่องจากธนาคารพาณิชย์ต้อง
 ให้ความสำคัญใส่ใจตลาดเงินตราต่างประเทศมากขึ้นกว่าแต่ก่อน และต้องหาทาง
 ปรับปรุงประสิทธิภาพของการทำงานด้านเงินตราต่างประเทศของธนาคารให้สูงขึ้นด้วย
 ซึ่งจะทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์ทางด้านการบริการเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ
 ที่ดีขึ้น อัตราแลกเปลี่ยนที่เป็นประโยชน์มากขึ้น และได้รับความสะดวกในการ
 ซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าที่ดีขึ้น

ธนาคารแห่งประเทศไทยโดยอนุรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนได้เริ่มใช้
 วิธีการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ เป็นต้นมา
 การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนตามวิธีการแบบใหม่นี้มีหลักการที่สำคัญดังนี้ คือ

ก. อนุรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนโดยยกเลิกการซื้อขายเงินตรา
 ต่างประเทศกับธนาคารพาณิชย์ตามอัตราที่กำหนดไว้ตายตัวและไม่จำกัดจำนวน
 ขั้นสูงถึง เช่นที่เคยปฏิบัติมา

ข. อัตราแลกเปลี่ยนที่จะนำมาใช้ในธุรกิจประจำวันจะร่วมกับกำหนด
 โดยอนุรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนและธนาคารพาณิชย์ทุกวันทำการของธนาคาร
 อัตราที่กำหนดนี้จะเป็นอัตราการซื้อขายเงินตราต่างประเทศทันทีทางโทรเลขที่จะ
 ทำให้เกิดความสมดุระหว่างอุปสงค์และอุปทานของเงินตราต่างประเทศที่ธนาคาร
 พาณิชย์นำมาซื้อขายกันในขณะนั้น

ค. การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในแต่ละวันจะเริ่ม
 เวลา ๘.๑๕ น. โดยผู้แทนธนาคารพาณิชย์ทั้ง ๓๐ ธนาคารจะพบกับเจ้าหน้าที่

ทฤษฎาระดับอัตราแลกเปลี่ยนที่ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานสุรวงศ์ เมื่อเริ่มประชุมเจ้าหน้าที่ทฤษฎาระดับอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุม จะขอให้ธนาคารพาณิชย์ที่ถือการขายเงินตราต่างประเทศเสนออัตราขายเงินตราต่างประเทศขึ้นมา หากมีผู้เสนอหลายราย ประธานจะเริ่มที่อัตราแลกเปลี่ยนต่ำสุดเป็นหลักก่อน และขอให้ธนาคารพาณิชย์ที่ประสงค์จะซื้อที่ระดับอัตราแลกเปลี่ยนดังกล่าว แจ้งจำนวนที่ตนต้องการซื้อ หลังจากนั้นประธานจึงจะขอให้ธนาคารที่จะขายเปิดเผยจำนวนที่ต้องการขาย หากจำนวนที่เสนอซื้อและเสนอขายสมดุลกันพอดี และทฤษฎาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเห็นว่า เป็นอัตราที่เหมาะสมก็จะถือเอาอัตราแลกเปลี่ยนดังกล่าว เป็นอัตราแลกเปลี่ยนที่กำหนดประจำวันนั้น และธนาคารที่เสนอซื้อและเสนอขายต้องใช้อัตราแลกเปลี่ยนดังกล่าวในการซื้อและขายเงินตราต่างประเทศระหว่างกัน สำหรับในกรณีที่จำนวนเสนอซื้อและเสนอขายไม่สมดุลกัน ทฤษฎาระดับอัตราแลกเปลี่ยนอาจเข้าไปเสนอซื้อหรือเสนอขายเพื่อให้เกิดความสมดุลก็ได้ หรืออาจจะใช้วิธีการดังกล่าว เป็นรอบต่อ ๆ ไปอีกก็ได้จนกว่าจะได้อัตราแลกเปลี่ยนที่ทำให้อุปสงค์และอุปทานของเงินตราต่างประเทศในขณะนั้นสมดุลกัน ซึ่งถือว่าเป็นอัตราแลกเปลี่ยนที่กำหนดประจำวันนั้น

ง. อัตราแลกเปลี่ยนที่กำหนดได้นั้นจะใช้ เป็นอัตรากลางในการคำนวณอัตราซื้อขายเงินตราต่างประเทศระหว่างธนาคารพาณิชย์กับลูกค้าในวันนั้น โดยจะกำหนดสว่นต่างระหว่างอัตราซื้อและอัตราขายให้แคบกว่าที่เคยกำหนดคนละ เคิม เล็กน้อย ซึ่งจะทำให้ลูกค้าซื้อเงินตราต่างประเทศได้ถูกกลงและขายได้แพงขึ้น

จ. ธนาคารพาณิชย์บางแห่งอาจจะไม่เข้าร่วมในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันในครั้งหนึ่งก็ได้ และอาจตกลงซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศตามอัตราที่กำหนดในวันนั้นกับธนาคารพาณิชย์อื่นหรือกับทฤษฎาระดับอัตราแลกเปลี่ยน

ฉ. การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันในลักษณะดังกล่าวข้างต้น ในขั้นแรก ก็จะกำหนดเฉพาะเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกาก่อน แล้วใช้เป็นหลักในการ

ค่านาฬอัศราแลกเปลี่ยนสำหรับเงินสกุลอื่น ๆ ต่อไป โดยการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนของเงิน
 ทราก่าง ประเทศที่มีการซื้อขายกันมากในตลาดในปัจจุบัน คือ ปอนด์สเตอร์ลิง มาร์คเยอรมัน
 เยนญี่ปุ่น ดอลลาร์ฮ่องกง ดอลลาร์สิงคโปร์ และดอลลาร์มาเลเซีย นั้น ทุนรักษาระดับอัตรา
 แลกเปลี่ยนและธนาคารจะร่วมกันกำหนดทุกวันแทนการกำหนดโดยธนาคารพาณิชย์แต่ฝ่ายเดียว
 โดยใช้วิธีการกำหนดอัตราไว้วิธีเดียวกับที่เคยปฏิบัติมาทั้งกล่าวแล้วข้างต้น หลังจากนั้น
 ธนาคารแห่งประเทศไทยก็จะประกาศอัตราแลกเปลี่ยนเงินทั้ง ๗ สกุลดังกล่าวให้ประชาชน
 ได้ทราบเป็นประจำทุกวันทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยในเวลา ๕.๐๐ น.
 และ ๑๒.๓๐ น. สำหรับการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเงินทราก่าง ประเทศสกุลอื่น ๆ นั้น
 ธนาคารพาณิชย์ยังคงสามารถกำหนดได้เองตามวิธีปฏิบัติที่ได้กระทำอยู่แล้วตามปกติ

การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันนับตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ จนถึง
 ปัจจุบันได้เป็นไปโดยเรียบร้อย การเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยนในระหว่างวันก่อนวันเป็น
 ไปอย่างมีเสถียรภาพ ไม่เกิดผลกระทบกระเทือนต่อตลาดเงินทราก่าง ประเทศ อัตราแลกเปลี่ยน
 เปลี่ยนที่กำหนดระหว่างบาทกับดอลลาร์สหรัฐอเมริกาก็เพิ่มขึ้นทีละน้อยเป็นลำดับจาก
 ๒๐.๑๕๒๕ บาท ต่อ ๑ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกาในวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ เป็น ๒๐.๒๖๕
 บาท ต่อ ๑ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกาในวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๒๒

นับตั้งแต่ได้เริ่มต้นกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวัน อัตราซื้อดอลลาร์สหรัฐ
 อเมริกาของธนาคารพาณิชย์ได้เพิ่มขึ้นเป็นลำดับจากเดิม ๒๐.๑๕ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์สหรัฐ
 อเมริกาในวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๒๑ เป็น ๒๐.๓๕๕ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกาในวันที่
 ๓๐ มีนาคม ๒๕๒๒ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อพ่อค้าส่งออกมากขึ้น สำหรับอัตราขายดอลลาร์สหรัฐ
 อเมริกาก็ได้เพิ่มขึ้นจาก ๒๐.๒๕ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา เป็น ๒๐.๒๖๕ บาทต่อ
 ๑ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกาในช่วงเวลาเดียวกัน ผู้ที่ต้องการชำระเงินไปยังต่างประเทศจึง

สมมติว่าอัตราดอลลาร์สหรัฐอเมริกาคำหนดไว้เท่ากับ ๒๐.๔๓ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์
 สหรัฐอเมริกา อัตราแลกเปลี่ยนที่ธนาคารพาณิชย์จะใช้กับลูกค้าจะกำหนดเป็นโครงสร้าง ดังนี้

อัตราซื้อตัว	อัตราซื้อเงิน	อัตราแลกเปลี่ยน	อัตราขายเงินบาทโทรเลข
เงินจ่ายเมื่อเห็น	ทางโทรเลข	ที่กำหนด	หรือขายตัวเงินจ่ายเมื่อเห็น
๒๐.๓๕	๒๐.๓๕	๒๐.๔๓	๒๐.๕๑
๕ สต.	๕ สต.	๕ สต.	๕ สต.

ซื้อดอลลาร์สหรัฐอเมริกาแพงขึ้นอีกเพียงเล็กน้อย

สำหรับแนวโน้มของค่าของบาทเมื่อเทียบกับเงินตราสกุลต่าง ๆ ปรากฏว่าในระหว่างวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ ถึงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๒๒ ค่าของบาทเมื่อเทียบกับดอลลาร์สหรัฐอเมริกาลดลงร้อยละ ๑.๑๕ และเมื่อเทียบกับเงินปอนด์สเตอร์ลิงลดลงร้อยละ ๐.๒๔ แต่เมื่อเทียบกับเงินสกุลอื่น ๆ ที่ใช้กันมากในประเทศไทย ปรากฏว่าเงินบาทมีค่าเพิ่มขึ้นมาก คือ เมื่อเทียบกับมาร์คเยอรมันเพิ่มขึ้นร้อยละ ๕.๔๑ เทียบกับเยนเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๓.๒๔ แนวโน้มดังกล่าวจะมีผลทำให้ประชาชนหันไปใช้เงินสกุลอื่น ๆ ในการชำระเงินระหว่างประเทศมากขึ้น โดยเฉพาะเพื่อชำระค่าสินค้าเข้า ซึ่งอาจจะทำให้การใช้ดอลลาร์สหรัฐอเมริกามีบทบาทในการชำระเงินกับต่างประเทศลดน้อยลง เป็นลำดับ

ตามระบบการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวัน ได้กำหนดช่วงค่าระหว่างอัตราซื้อและอัตราขายของดอลลาร์สหรัฐอเมริกาทันทีให้แคบลงกว่าเดิม คือจากเดิมเมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๒๑ อัตราซื้อและอัตราขายของดอลลาร์สหรัฐอเมริกาคือ ๒๐.๑๕ บาท และ ๒๐.๒๕ บาท ต่อ ๑ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกาคือตามลำดับ ซึ่งช่วงค่าระหว่างอัตราทั้งสองนี้เป็น ๑๐ สตางค์ แต่ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ เป็นต้นมา ช่วงค่าระหว่างอัตราซื้อและอัตราขายของดอลลาร์สหรัฐอเมริกาก็ถูกกำหนดให้แคบลงเพียง ๔ สตางค์ ทำให้อัตราขายของดอลลาร์สหรัฐอเมริกาลดลงซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อลูกค้ามากขึ้น

จากรูปที่ ๑๑ จะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนของบาทต่อดอลลาร์สหรัฐอเมริกามาในแต่ละวันตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ ถึง ๓๐ มีนาคม ๒๕๒๒ เป็นไปน้อยมาก ช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนมากที่สุดก็อยู่ในช่วงสิ้นเดือนพฤศจิกายน ๒๕๒๑ อัตราแลกเปลี่ยนได้เพิ่มขึ้น ๔ สตางค์หรือร้อยละ ๐.๔ จาก ๒๐.๒๗ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกามาในวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ เป็น ๒๐.๓๕ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกามาในวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ การที่อัตราแลกเปลี่ยนได้สูงขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงนี้ก็เพราะความต้องการซื้อดอลลาร์สหรัฐอเมริกามีมาก เนื่องจากในเดือนพฤศจิกายนนี้ได้มีเงินไหลออกประมาณ ๓๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกามา

๓. อัตราแลกเปลี่ยนสำหรับธุรกิจล่วงหน้า (Forward Rate) การซื้อขายล่วงหน้าหมายถึง การซื้อขายเงินตราต่างประเทศโดยจะมีการส่งมอบเงินตราต่างประเทศนั้นในภายหลังซึ่งอาจจะเป็น ๑, ๒, ๓ หรือ ๖ เดือนข้างหน้า และอาจถึง ๑ ปีหรือกว่านั้นก็ได้อีก แต่โดยปกติมักไม่เกิน ๖ เดือน และจะ

ชำระค่าซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศนั้นเป็นเงินสกุลท้องถิ่นตามอัตราแลกเปลี่ยน
ที่ได้ตกลงกันไว้ในสัญญาเมื่อได้มีการส่งมอบเงินตราต่างประเทศที่ซื้อขายกันนั้น

เหตุผลให้มีการซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า ก็เพื่อที่จะจำกัด
ความเสี่ยงอันเนื่องมาจากการเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องอาจ
จะแบ่งออกได้เป็น ๓ ฝ่ายดังนี้ คือ .-

ก. ผู้ส่งสินค้าออกและผู้นำสินค้าเข้า โดยปกติการซื้อขายสินค้ากับ
ต่างประเทศจะกำหนดเป็นเงินตราต่างประเทศ ซึ่งผู้ส่งออกจะต้องขายเงินตรา
ต่างประเทศที่ไต่รับตามอัตราแลกเปลี่ยนของธนาคารในขณะนั้น ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนเป็นเงิน
บาท และสำหรับผู้สั่งซื้อสินค้าก็จะต้องนำเงินบาทไปซื้อเงินตราต่างประเทศจาก
ธนาคารตามอัตราแลกเปลี่ยนในขณะนั้น ๆ เช่นกัน ซึ่งช่วงเวลาที่มีการตกลงซื้อขาย
สินค้ากับการซื้อเงินตราต่างประเทศเป็นคนละเวลากันและในระหว่างช่วงเวลานั้น
อัตราแลกเปลี่ยนจะมีการเคลื่อนไหวขึ้นลงอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกัน
การขาดทุนจากการเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยนในช่วงเวลาดังกล่าว ผู้ส่งสินค้า
ออกและผู้นำสินค้าเข้าจึงทำสัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้ากับธนาคาร
พาณิชย์ ซึ่งในกรณีดังกล่าวนี้ก็เป็นการลดภาระความเสี่ยงในการเปลี่ยนแปลงอัตรา
แลกเปลี่ยนในอนาคตจากผู้ส่งสินค้าออกและผู้นำสินค้าเข้าไปให้กับธนาคารพาณิชย์

ข. ผู้ลงทุนในต่างประเทศ ผู้ลงทุนในต่างประเทศจะได้รับผลกระทบ
ระเหือนจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนในอนาคต เช่นเดียวกับผู้ส่งสินค้า
ออก และผู้นำสินค้าเข้า ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันความเสี่ยงอันเนื่องมาจากการ
เปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนในอนาคตเมื่อถึงกำหนดการโอนเงินกลับไปนอก
ประเทศ ผู้ลงทุนก็จะทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้ากับธนาคารพาณิชย์เพื่อลดภาระความ
เสี่ยงดังกล่าวนี้

ค. ธนาคารพาณิชย์ผู้ทำสัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า
เมื่อธนาคารพาณิชย์ต้องรับภาระความเสี่ยงดังกล่าว ธนาคารพาณิชย์ก็จะหาทางคุ้ม
(cover) ความเสี่ยงด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้ คือ

๑) ธนาคารพาณิชย์จะพยายามหาทางหักยอดกันระหว่างสัญญาซื้อและสัญญาขายสำหรับเงินสกุลเดียวกัน แต่สำหรับวิธีนี้ธนาคารพาณิชย์จะใช้ได้ในบางกรณีเท่านั้น เนื่องจากในบางวันธนาคารพาณิชย์จำเป็นต้องตกอยู่ในฐานะซื้อเกิน (overbought) หรือขายเกิน (oversold)

๒) โดยการเรียกให้ลูกค้าวางเงินสดในประเทศจำนวนหนึ่ง ซึ่งอาจจะเท่ากับร้อยละ ๑๐ - ๒๕ ของมูลค่าสัญญาซื้อขายล่วงหน้าของลูกค้า วิธีนี้เป็นการบังคับให้ลูกค้าต้องมาซื้อตามสัญญาและยังเป็นการคุ้มครองความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนในอนาคตด้วย โดยที่ธนาคารพาณิชย์สามารถซื้อทันทีเงินสดที่จะต้องขายล่วงหน้าให้แก่ลูกค้า และนำเงินจำนวนนี้มาขายให้แก่ลูกค้า เมื่อครบกำหนดในสัญญา

๓) โดยการซื้อขายทันทีหลังจากที่ได้ทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้ากับลูกค้าแล้ว เช่น เมื่อธนาคารพาณิชย์ทำการหักยอดการซื้อขายล่วงหน้าแล้วพบว่าตนอยู่ในฐานะขายล่วงหน้าเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกามากเกินไป ดังนั้นเพื่อเป็นการปรับฐานะการซื้อขายเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกาก็ให้สมดุลและเพื่อคุ้มครองการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนในอนาคต ธนาคารพาณิชย์ก็จะซื้อทันทีเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกา และในช่วงเวลาที่ยังไม่ต้องการใช้เงินก็อาจจะนำไปขายทันทีให้กับธนาคารในนิวยอร์กพร้อมกับทำสัญญาซื้อล่วงหน้าเงินจำนวนดังกล่าวในเวลาเดียวกัน เพื่อจะนำกลับมาขายให้กับลูกค้าของตนเมื่อครบกำหนดเวลาตามสัญญาขายล่วงหน้า วิธีดังกล่าวนี้เรียกว่า "Swap" ซึ่งโดยสรุปก็คือ การซื้อทันทีแล้วขายล่วงหน้าในขณะเดียวกัน หรือการขายทันทีแล้วซื้อล่วงหน้าในขณะเดียวกัน หรือตามกรณีดังกล่าวข้างต้น ธนาคารพาณิชย์อาจจะนำเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกาไปให้กู้ยืมในตลาดนิวยอร์ก หรือเปิดบัญชีเงินฝากไว้กับธนาคารในนิวยอร์ก เพื่อหากำไรจากดอกเบี้ย จนกว่าจะครบกำหนดตามสัญญาขายล่วงหน้ากับลูกค้าของตน

อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า แบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภทดังนี้ คือ

ก. อัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้ามีส่วนเพิ่ม (Forward at a premium)
คือ อัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าสูงกว่าอัตราแลกเปลี่ยนทันที เช่น อัตราทันที ๑ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา เท่ากับ ๒๐.๓๐ บาท และอัตราล่วงหน้า ๒ เดือนเป็น ๑ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา เท่ากับ ๒๐.๔๐ บาท แสดงว่าอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าของดอลลาร์สหรัฐอเมริกา มีส่วนเพิ่ม ๕ สต. ต่อเดือน หรือร้อยละ ๒.๕๖ ต่อปี

ข. อัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้ามีส่วนลด (Forward at a Discount)
คือ อัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าต่ำกว่าอัตราทันที เช่น อัตราทันที ๑ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา เท่ากับ ๒๐.๓๐ บาท และอัตราล่วงหน้า ๒ เดือนเป็น ๑ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา เท่ากับ ๒๐.๒๐ บาท แสดงว่าอัตราล่วงหน้าของดอลลาร์สหรัฐอเมริกา มีส่วนลด ๕ สต. ต่อเดือน หรือร้อยละ ๒.๕๖ ต่อปี

ในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าของธนาคารพาณิชย์นั้น สมาคมธนาคารไทยได้กำหนดข้อห้ามไว้คือ ในกรณีที่มีการซื้อขายล่วงหน้าภายในระยะเวลา ๑ เดือน ห้ามมิให้ธนาคารพาณิชย์ซื้อจากลูกค้าโดยมีส่วนเพิ่ม และขายให้กับลูกค้าโดยมีส่วนลด ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการแก่งแย่งกันในการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ ส่วนการซื้อขายล่วงหน้ากับลูกค้าในระยะเวลาอันยาวกว่า ๑ เดือน ธนาคารพาณิชย์สามารถกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าได้เองโดยอิสระ

หลักการของธนาคารพาณิชย์ในการกำหนดส่วนเพิ่มหรือส่วนลดสำหรับอัตราซื้อและอัตราขายล่วงหน้า เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์มีกำไรมากที่สุดนั้น อาจสรุปได้ดังตารางข้างล่างนี้

	ถ้าอัตราล่วงหน้ามีส่วนเพิ่ม	ถ้าอัตราล่วงหน้ามีส่วนลด
การขายล่วงหน้าให้แก่ลูกค้า	กำหนดส่วนเพิ่มที่สูงที่สุด	กำหนดส่วนลดที่ต่ำที่สุด
การซื้อล่วงหน้าจากลูกค้า	กำหนดส่วนเพิ่มที่ต่ำที่สุด	กำหนดส่วนลดที่สูงที่สุด

การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า ธนาคารพาณิชย์จะใช้วิธีคำนวณจากอัตราซื้อและอัตราขายทันที โดยในกรณีที่มีส่วนเพิ่มก็จะนำส่วนเพิ่มนั้นไปบวกกับอัตราทันที เช่น ในวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕ ในตลาดนิวยอร์กอัตราทันทีของปอนด์คือดอลลาร์สหรัฐอเมริกา คือ ๑ ปอนด์เท่ากับ ๒.๐๒๕๕/๒.๐๒๕๐ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา และอัตราล่วงหน้า ๑ เดือน มีส่วนเพิ่มจากอัตราทันที ๕๕ - ๕๐ points ดังนั้น ตามวิธีคำนวณดังกล่าวมา อัตราซื้อเงินปอนด์ล่วงหน้า ๑ เดือนจะเป็น $๒.๐๒๕๕ + ๐.๐๐๕๕ = ๒.๐๓๑๐$ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา และอัตราขายเงินปอนด์ล่วงหน้า ๑ เดือนจะเป็น $๒.๐๒๕๐ + ๐.๐๐๕๐ = ๒.๐๓๐๐$ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา และในทำนองเดียวกันในกรณีที่มีส่วนลด ธนาคารพาณิชย์ก็จะนำส่วนลดนั้นไปหักออกจากอัตราทันที ก็จะได้อัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าที่ต้องการ สำหรับการที่จะกำหนดให้อัตราซื้อขายล่วงหน้ามีส่วนเพิ่มหรือส่วนลดนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ คือ

ก. อุปสงค์และอุปทานในตลาด ถ้ามีอุปทานของการแลกเปลี่ยนล่วงหน้าสูงกว่าอุปสงค์ อัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าก็จะมีส่วนลด แต่ถ้าอุปสงค์สูงกว่าอุปทาน อัตราล่วงหน้าก็จะมีส่วนเพิ่ม

ข. ความเห็นหรือทัศนคติของผู้ดำเนินธุรกรรมที่มีต่อเงินสกุลนั้น ๆ เช่น ถ้าผู้ดำเนินธุรกรรมเห็นว่าอัตราแลกเปลี่ยนในอนาคตของเงินสกุลมาร์คเยอรมนีจะมีแนวโน้มสูงขึ้น เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจของเยอรมันมั่นคง ไม่มีการนัดหยุดงาน อัตราเงินเฟ้อต่ำกว่าประเทศอื่น ๆ คุณค่าของเยอรมันจึงเกินดุลคิก่อกลับมาหลายปีแล้ว ดังนั้น ธนาคารพาณิชย์ก็จะกำหนดอัตราซื้อขายเงินมาร์คเยอรมนีล่วงหน้าโดยมีส่วนเพิ่ม แต่ถ้าทัศนคติของผู้ดำเนินธุรกรรมเป็นไปในทางตรงกันข้าม ก็จะกำหนดอัตราซื้อขายล่วงหน้าโดยมีส่วนลด

ค. อัตราดอกเบี้ยในประเทศเมื่อเทียบกับในต่างประเทศ เช่น ถ้าอัตราดอกเบี้ยในฝรั่งเศสสูงกว่าที่ลอนดอน ธนาคารพาณิชย์ในลอนดอนก็จะทำการซื้อขายเงินทั้งที่ฝรั่งเศสล่วงหน้าโดยมีส่วนลด เพราะจะมีการขายล่วงหน้ารายได้ที่เป็น

ฝรั่งเศสได้เสกจากการลงทุนในฝรั่งเศสเพื่อแลกเป็นเงินปอนด์เป็นจำนวนมาก แต่
ถ้าอัตราดอกเบี้ยในฝรั่งเศสต่ำกว่าที่ลอนดอน ธนาคารพาณิชย์ในลอนดอนก็จะซื้อ
ขายเงินฝรั่งเศสล่วงหน้าโดยมีส่วนเพิ่ม เพราะจะมีการซื้อเงินปอนด์ล่วงหน้า
ด้วยเงินฝรั่งเศสเป็นจำนวนมาก

วิธีการกำหนดอัตราซื้อขายล่วงหน้าของเงินสกุลต่าง ๆ ในตลาดในประเทศไทย
ไทยนั้น ธนาคารพาณิชย์มีวิธีกำหนดไว้ดังนี้ คือ

ก. ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา เงินตราสกุลที่มีการซื้อขายล่วงหน้ากันมาก
ที่สุดในขณะนี้ได้แก่เงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ในการซื้อขายล่วงหน้าเงินดอลลาร์
สหรัฐอเมริกา กับลูกค้า ธนาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่จะทำการซื้อขายในอัตราเท่ากับ
อัตราทันทีโดยไม่มีส่วนเพิ่มหรือส่วนลด * แต่สำหรับการซื้อขายล่วงหน้าเงินดอลลาร์
สหรัฐอเมริกาในตลาดระหว่างธนาคาร ธนาคารพาณิชย์จะกำหนดอัตราแลกเปลี่ยน
ตามการเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบต่าง ๆ ในตลาด ดังต่อไปนี้ คือ

๑) อุปสงค์และอุปทานในตลาด ถ้ามีดอลลาร์สหรัฐอเมริกามากในตลาด
มาก ธนาคารพาณิชย์ก็จะยอมขายดอลลาร์สหรัฐอเมริกาโดยมีส่วนลดเพื่อให้ลูกค้า
การซื้อเกินของตน และในทำนองกลับกัน ถ้าธนาคารพาณิชย์ขาดแคลนดอลลาร์
สหรัฐอเมริกาก็จะยอมซื้อดอลลาร์สหรัฐอเมริกาโดยมีส่วนเพิ่ม

๒) ทัศนคติของผู้ดำเนินธุรกรรมเกี่ยวกับค่าของเงินดอลลาร์สหรัฐ
อเมริกา ในอนาคต เช่น ในกรณีที่ค่าค่าของเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกาคงจะลด
ลงเมื่อเทียบกับเงินบาท อัตราล่วงหน้าของเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกาก็จะมีส่วนลด
เป็นต้น

* ยกเว้นลูกค้ารายใหญ่ซึ่งธนาคารพาณิชย์ใช้ส่วนลดหรือส่วนเพิ่มเท่ากับ
อัตราระหว่างธนาคารบวกค่าบริการส่วนต่าง ๑ - ๒ สตางค์

๓) รัศมีของอัตราระหว่างธนาคาร ถ้าอัตราระหว่างธนาคารลดลง แต่ธนาคารมีความเชื่อมั่นว่า ค่าของเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกานในอนาคตจะสูงขึ้นซึ่งจะทำให้อัตราระหว่างธนาคารสูงขึ้น อัตราล่วงหน้าของเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกาก็จะมีส่วนเพิ่ม และในทำนองกลับกัน ถ้าอัตราระหว่างธนาคารเพิ่มสูงขึ้นจนอยู่ในระดับใกล้เคียงกับอัตราขายของทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนและธนาคารมีความเชื่อว่าทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนยังไม่เป็นนโยบายในการเพิ่มอัตราซื้อขายในอนาคตอันใกล้นี้ อัตราล่วงหน้าเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกาก็จะไม่มีส่วนเพิ่ม

๔) อัตราดอกเบี้ยในประเทศและในต่างประเทศ ถ้าอัตราดอกเบี้ยในประเทศมีระดับสูงกว่าในต่างประเทศ ธนาคารพาณิชย์จะมีแนวโน้มที่จะกู้เงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกามาแลกเปลี่ยนเป็นเงินบาทเพื่อนำไปให้กู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่า ในขณะที่เดียวกันธนาคารพาณิชย์ก็จะทำการซื้อเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกาล่วงหน้า เพื่อเป็นการคุ้มครองความเสี่ยงในกรณีนี้ก็จะ เป็นผลให้อัตราล่วงหน้าของเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกามีส่วนเพิ่ม

๕) สถานะการปริวรรตเงินตราของธนาคารพาณิชย์ ถ้าธนาคารพาณิชย์ซื้อเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกามากกว่าเป็นจำนวนมาก ธนาคารพาณิชย์จะอยู่ในฐานะซื้อเกิน ดังนั้น เพื่อเป็นการคุ้มครองความเสี่ยงธนาคารพาณิชย์จะขายเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกาล่วงหน้า ซึ่งก็จะเป็นผลกระทบกระเทือนต่ออัตราล่วงหน้าของดอลลาร์สหรัฐอเมริกาก็

สำหรับในกรณีของประเทศไทย การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าส่วนใหญ่ใช้หลักการตามข้อ ๔ ข้างต้น ทั้งนี้ เพราะปริมาณการซื้อขายล่วงหน้ายังมีน้อยและธนาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่กู้เงินจากต่างประเทศเข้ามาเป็นจำนวนมากดังนั้นอัตราล่วงหน้าของดอลลาร์สหรัฐอเมริกาคงจะถูกกำหนดตามความแตกต่างระหว่างประเทศไทยและต่างประเทศเป็นหลัก และ โดยที่อัตราดอกเบี้ยในประเทศไทยมีอยู่สูงกว่าในต่างประเทศ อัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าของดอลลาร์สหรัฐอเมริกาก็จึงมีส่วนเพิ่มอยู่ตลอดเวลา

ข. ปอนด์ เทอร์ลิง การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนของปอนด์ เทอร์ลิง จะกำหนดโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยนของเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกากับปอนด์ในหลากหลาย ประเทศเป็นหลัก เช่น ในตลาดนิวยอร์ก อัตราต้นที่ของดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ต่อ ปอนด์ เท่ากับ ๒.๐๒๓๐ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ต่อ ๑ ปอนด์ ในขณะที่อัตรา แลกเปลี่ยน ๑ เดือนของปอนด์มีส่วนลด ๑๐๐ points ทำให้อัตราแลกเปลี่ยนของเงิน ปอนด์ เท่ากับ $๒.๐๒๓๐ - ๐.๐๑๐๐ = ๒.๐๑๓๐$ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ต่อ ๑ ปอนด์ ในขณะที่เดียวกันกับที่ในตลาดกรุงเทพฯ อัตราต้นที่ของเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ต่อบาท เท่ากับ ๑ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ต่อ ๒๐.๓๐ บาท ดังนั้นอัตราแลกเปลี่ยน ๑ เดือนของเงินปอนด์ในตลาดกรุงเทพฯ จะเป็น $๒๐.๓๐ \times ๒.๐๑๓๐ = ๔๐.๘๖๓๙$ บาท ต่อ ๑ ปอนด์ ซึ่งถ้าเป็นอัตราต้นที่ จะเท่ากับ $๒๐.๓๐ \times ๒.๐๒๓๐ = ๔๑.๐๖๖๙$ บาท ต่อ ๑ ปอนด์ คืออัตราแลกเปลี่ยน ๑ เดือนของเงินปอนด์ จะมีส่วนลดเท่ากับ $๔๑.๐๖๖๙ - ๔๐.๘๖๓๙ \times ๐.๒๐๓๐$ บาท หรือ ๒๐.๓๐ ส.ท. อย่างไรก็ตาม การซื้อขายปอนด์ เทอร์ลิงแลกเปลี่ยนในประเทศไทยมีปริมาณน้อยมาก

ก. เงินสกุลอื่น ๆ การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศสำหรับเงินสกุล อื่น ๆ นั้น ธนาคารพาณิชย์จะกำหนดโดยให้หลักเกี่ยวกับการคำนวณอัตราแลกเปลี่ยน แลกเปลี่ยนของเงินปอนด์ซึ่งที่กล่าวมาแล้ว

๒. โครงสร้างการซื้อขายเงินตราต่างประเทศของตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศ ของประเทศไทย

การซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในปัจจุบันนี้จะต้องกระทำผ่าน ตัวแทนหรือผู้ค้าซึ่งตามกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนถือว่าเป็นตัวแทนของธนาคาร แห่งประเทศไทยในการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ในบรรดาตัวแทน รับอนุญาตซึ่งประกอบด้วย ธนาคารพาณิชย์ บริษัทรับอนุญาต และบุคคลรับอนุญาต นั้น ธนาคารพาณิชย์จะเป็นผู้ที่มีความสำคัญที่สุดในตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศ เพราะนอกจากธนาคารพาณิชย์จะได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจการซื้อขายแลกเปลี่ยน

เงินตราต่างประเทศในรูปของธนบัตร เหรียญกษาปณ์ และ เช็คเดินทางต่าง ๆ ได้เช่นเดียวกับบริษัทรับอนุญาตและบุคคลรับอนุญาตแล้ว ธนาคารพาณิชย์ยังได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจการโอนเงินหรือการชำระ เงินระหว่างประเทศ เพื่อชำระ ค่าสินค้า ค่าบริการ เงินลงทุนและเงินกู้ยืมอีกด้วย ซึ่งปริมาณของธุรกิจในการชำระเงินระหว่างประเทศนี้จะมีปริมาณเงินตราต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ ของตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศ ซึ่งทำให้ปริมาณการซื้อขายเงินตราต่างประเทศทั้งหมดที่กระทำผ่านธนาคารพาณิชย์มี เป็นปริมาณ เกือบ เท่ากับปริมาณการซื้อขายเงินตราต่างประเทศที่มีอยู่ในตลาดทั้งสิ้น ดังนั้นข้อมูลที่จะใช้เป็นแนวทางในการศึกษา เพื่อให้ทราบถึงโครงสร้างการซื้อขายเงินตราต่างประเทศของตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศในที่นี้จึงใช้ข้อมูลจากปริมาณการซื้อขายเงินตราต่างประเทศที่กระทำผ่านธนาคารพาณิชย์ในระหว่างปี ๒๕๑๔ - ๒๕๒๑ มาเป็นหลักในการศึกษา

เมื่อพิจารณาถึงส่วนประกอบของปริมาณการซื้อขายเงินตราต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์กับมูลค่าในระหว่างปี ๒๕๑๔ - ๒๕๒๑ แล้ว ปรากฏว่า การซื้อขายเงินตราต่างประเทศส่วนใหญ่จะไต่มาจากธุรกิจด้านการค้าระหว่างประเทศของธนาคารพาณิชย์ โดยปริมาณการซื้อขายเงินตราต่างประเทศด้านการค้าจะมีสัดส่วนมากกว่า ๖๕ % ของการซื้อขายเงินตราต่างประเทศทั้งหมด และปริมาณการขายเงินตราต่างประเทศจะมีแนวโน้มสูงกว่าปริมาณการซื้อเงินตราต่างประเทศอยู่ตลอดมา ทั้งนี้เพราะมูลค่าการชำระเงินของประเทศไทยขาดดุลติดต่อกันมานับตั้งแต่ปี ๒๕๑๔ นอกจากนั้น การซื้อขายเงินตราต่างประเทศเพื่อธุรกิจด้านการค้านี้จะมีลักษณะความเคลื่อนไหว เป็นไปตามฤดูกาล คือ ปริมาณการซื้อเงินตราต่างประเทศจากคำสั่งส่งออกจะมีแนวโน้มสูงในฤดูกาลส่งออก ซึ่งเป็นช่วงที่มีการ เก็บเกี่ยวพืชผลทางเกษตร ประมาณในระยะเวลาปลายปีถึงระยะต้นปี เนื่องจากสินค้าประเภทเกษตรกรรมเป็นสินค้าออกที่สำคัญที่สุดของประเทศ ส่วนปริมาณการขายเงินตราต่างประเทศเพื่อชำระค่าสินค้า เขาก็จะมีความเคลื่อนไหวตามฤดูกาลเช่นกัน แต่จะมีการผันผวน

น้อยกว่า โดยปริมาณการขายจะเคลื่อนไหวอยู่ในระดับต่ำในตอนต้นปี และจะมีแนวโน้มสูงขึ้นเป็นค่าเฉลี่ยในตอนประมาณกลางปี กล่าวโดยทั่วไปแล้ว ปริมาณการซื้อขายเงินตราต่างประเทศของธนาคาร กับมูลค่าในทางธุรกิจการค้าและบริการจะเคลื่อนไหวตามความเปลี่ยนแปลงฐานะบัญชีเดินสะพัดของกิจการชำระหนี้เงินของไทย ส่วนประมาณการซื้อขายเงินตราต่างประเทศทางด้านการเงินลงทุนและเงินกู้จะเคลื่อนไหวตามภาวะการลงทุนในประเทศไทยและตามความเปลี่ยนแปลงของส่วนต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยในประเทศและอัตราดอกเบี้ยต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ และปริมาณการซื้อขายตามธุรกิจดังกล่าวที่มีปริมาณค่อนข้างน้อย เมื่อเทียบกับทางด้านการค้า และมีให้มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก เพราะปริมาณการซื้อขายสุทธิมีการเกินดุลเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องกันในอัตราค่อนข้างต่ำ ด้วยเหตุนี้ เมื่อพิจารณารวมกันทั้งระบบแล้ว การซื้อขายเงินตราต่างประเทศทางด้านการค้ามีอิทธิพลมากพอที่จะทำให้การเคลื่อนไหวของปริมาณเงินตราต่างประเทศที่ผ่านเข้าตลาดเงินตราต่างประเทศของประเทศไทยมีลักษณะการเปลี่ยนแปลงเป็นไปตามฤดูกาลที่เห็นได้ชัด (รูปที่ ๑ - ๗)

โดยที่ปริมาณการซื้อขายเงินตราต่างประเทศทั้งหมดจะมีแนวโน้มเคลื่อนไหวไปตามความเปลี่ยนแปลงของปริมาณการซื้อขายเงินตราต่างประเทศด้านการค้า ซึ่งมีปริมาณการซื้อขายเป็นส่วนใหญ่ของตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศ ดังนั้น การค้าปลีกขายสินค้า บริการ และเงินลงทุน ของธนาคารพาณิชย์กับมูลค่าในระหว่างปี ๒๕๑๕ - ๒๖ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเคลื่อนไหวของเงินตราต่างประเทศทั้งหมดในตลาดจึงมีแนวโน้มการขาดดุลสูงขึ้นทุกปีตามแนวโน้มการขาดดุลรับจ่ายทางด้านการค้าซึ่งมีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกปี แม้ว่าดุลรับจ่ายทางด้านการบริการและเงินลงทุนจะมีแนวโน้มเกินดุลสูงขึ้นทุกปีก็ตาม แต่ส่วนเกินดุลที่ขาดดุลรายปีไม่มีผลทำให้ฐานะการขาดดุลเปลี่ยนแปลงไปมากนัก การขาดดุลการค้า สินค้า บริการ และเงินลงทุน จะมีแนวโน้มขาดดุลน้อยลงในฤดูกาลส่งสินค้าออกซึ่งเป็นช่วงปลายปีและต้นปี ทำให้ธนาคารพาณิชย์มีฐานะขายเกินเงินตราต่างประเทศ (short position) น้อยลง

และมีแนวโน้มที่จะซื้อเกินเงินตราต่างประเทศ (long position) ในขณะนี้ และหลังจากนั้น ธนาคารพาณิชย์ก็จะขาดดุลเพิ่มขึ้นในช่วงกลางปีถึง เป็นฤดูกาลส่งสินค้าเข้า ซึ่งในช่วงนี้ธนาคารพาณิชย์จะอยู่ในฐานะขายเกินเงินตราต่างประเทศมาก

เมื่อธนาคารพาณิชย์รับซื้อเงินตราต่างประเทศจากลูกค้า หรือขายเงินตราต่างประเทศให้กับลูกค้าจนทำให้บางครั้งธนาคารพาณิชย์ต้องอยู่ในฐานะซื้อเกินหรือขายเกินเงินตราต่างประเทศ ธนาคารพาณิชย์ก็อาจทำการปรับปรุงฐานะการบริการของคณะ โดยการซื้อขายเงินตราต่างประเทศในตลาดระหว่างธนาคาร โดยการซื้อขายกับทุนรักษาระดับฯ หรือโดยการลงทุนหรือกู้ยืมเงินในต่างประเทศ ซึ่งการที่ธนาคารพาณิชย์จะปรับปรุงฐานะการซื้อขายเงินตราต่างประเทศของตนโดยวิธีใดนั้น ก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ที่สำคัญซึ่งพอสรุปได้ดังนี้ คือ :-

๑. ความแตกต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยในประเทศและอัตราดอกเบี้ยในต่างประเทศ

ในฤดูกาลส่งสินค้าออกซึ่งธนาคารจะอยู่ในฐานะซื้อเกิน เนื่องจากธนาคารรับซื้อจากลูกค้าไว้มาก ถ้าอัตราดอกเบี้ยในประเทศขณะนั้นสูงกว่าในต่างประเทศ ธนาคารจะนำเงินตราต่างประเทศมาขายในตลาดระหว่างธนาคาร หรือขายให้ทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนคง เช่นในสมัยก่อน หรือขายในระหว่างการค้ากำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวัน เพื่อแลกเปลี่ยนเป็นเงินบาท แล้วนำเงินบาทมาให้กู้ยืมในประเทศซึ่งจะให้ผลประโยชน์สูงกว่าการลงทุนในต่างประเทศ หรือธนาคารจะทำการคุ้มครองความเสี่ยงในการที่มีฐานะซื้อเกินโดยพยายามขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าให้กับลูกค้าหรือขายในตลาดระหว่างธนาคาร ซึ่งกรณีนี้จะทำให้อุปทานเงินตราต่างประเทศในตลาดล่วงหน้าสูงขึ้นและมีผลทำให้อัตราล่วงหน้าของเงินตราต่างประเทศลดลง ในกรณีที่อัตราดอกเบี้ยในประเทศขณะนั้นต่ำกว่าในต่างประเทศ ธนาคารอาจลดหนี้สินต่างประเทศของตนด้วยการชำระคืนหนี้เงินกู้

ต่างประเทศ หรือเพิ่มสินทรัพย์ต่างประเทศของบุคคลที่นำเงินที่ซื้อไว้ไปลงทุนในต่างประเทศซึ่งจะได้อัตราดอกเบี้ยสูงกว่าการลงทุนในประเทศ โดยธนาคารก็อาจคุ้มครองความเสี่ยงในการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนโดยการขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า โดยกำหนดเวลาขายให้พอดีกับเวลาที่จะได้รับชำระเงินลงทุนคืนจากต่างประเทศ แต่ถ้าอัตราล่วงหน้าของเงินตราต่างประเทศมีส่วนลดสูงกว่าส่วนต่างของอัตราดอกเบี้ยในประเทศ และต่างประเทศ ธนาคารก็จะไปทำการคุ้มครองความเสี่ยงโดยการขายล่วงหน้า

สำหรับในกรณีการส่งสินค้าเข้าซึ่งธนาคารพาณิชย์จะอยู่ในฐานะขายเงินตราต่างประเทศ ถ้าอัตราดอกเบี้ยในประเทศขณะนั้นต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยในต่างประเทศ ธนาคารก็จะซื้อเงินตราต่างประเทศในตลาดระหว่างธนาคาร หรือจากทุนการค้า ฯลฯ ดังเช่นในสมัยก่อน หรือซื้อจากการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวัน เพื่อนำมาขายให้กับลูกค้า หรือธนาคารพาณิชย์ อาจใช้วิธีกู้ยืมเงินตราต่างประเทศจากตลาดโลกมาขายให้ลูกค้าซึ่งจะทำให้ฐานะหนี้สินต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้น และธนาคารก็อาจทำการคุ้มครองความเสี่ยงในการกู้ยืมเงินตราต่างประเทศก็กล่าว โดยการซื้อเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า ซึ่งจะทำให้อัตราดอกเบี้ยล่วงหน้าสูงขึ้น

๒. การ เก็งกำไร

ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ซื้อเกิน (coverbought) เงินตราต่างประเทศจากลูกค้าในขณะที่ขณะหนึ่ง ธนาคารพาณิชย์อาจเลือกเก็บเงินดังกล่าวในบัญชีของตน เพื่อเพิ่มสินทรัพย์ต่างประเทศหรือลดหนี้สินต่างประเทศ หากธนาคารพาณิชย์เห็นว่าเงินตราต่างประเทศจะมีค่าเพิ่มขึ้นหรือเงินบาทมีค่าลดลง แต่ถ้าธนาคารพาณิชย์คาดคะเนว่าเงินตราต่างประเทศจะมีค่าลดลงหรือเงินบาทมีค่าเพิ่มขึ้น ธนาคารพาณิชย์จะเลือกไม่เก็บเงินดังกล่าวไว้ในมือ แต่จะพยายามนำไปขายต่อให้ผู้อื่น และในขณะเดียวกันอาจพยายามลดสินทรัพย์ต่างประเทศ หรือเพิ่มหนี้สินต่างประเทศที่มีอยู่แล้วด้วย

สำหรับในสถานการณ์ตรงกันข้าม หากธนาคารพาณิชย์มีฐานะขายเกิน (oversold) เงินตราต่างประเทศให้ลูกค้า และหากธนาคารพาณิชย์คาดว่าเงินตราต่างประเทศจะมีค่าเพิ่มขึ้นหรือเงินบาทมีค่าลดลง ธนาคารพาณิชย์จะพยายามใช้เงินบาทซื้อเงินตราต่างประเทศจากระบบเพื่อลดฐานะขายเกินดังกล่าว แต่ธนาคารพาณิชย์กังวลว่าค่าของเงินตราต่างประเทศจะลดลงหรือเงินบาทมีค่าเพิ่มขึ้น ธนาคารพาณิชย์จะพยายามดำรงฐานะขายเกินดังกล่าวไว้ เพื่อว่าจะได้ใช้เงินบาทน้อยลงในการซื้อเงินตราต่างประเทศเพื่อลดจำนวนขายเกินดังกล่าว หรือธนาคารพาณิชย์อาจพยายามเพิ่มหนี้สินต่างประเทศด้วยเหตุผลเดียวกัน

สำหรับสกุลเงินที่ซื้อขายกันมากที่สุดในตลาดเงินตราต่างประเทศของประเทศไทย ทั้งทางด้านการชำระค่าสินค้าเข้า และการรับชำระจากค่าสินค้าออก ได้แก่ เงินสกุลดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ซึ่งจะมีสัดส่วนของปริมาณการซื้อขายประมาณ ๔๐% ของปริมาณการซื้อขายเงินตราต่างประเทศทั้งหมดในตลาดระหว่างธนาคาร กับลูกค้า และในตลาดระหว่างธนาคาร สกุลเงินที่ใช้กันมากที่สุดก็จะเป็นเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐอเมริกา เช่นเดียวกัน ซึ่งปริมาณเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐอเมริกานี้ซื้อขายกันในตลาดระหว่างธนาคาร เมื่อคิดเป็นสัดส่วนแล้วจะมีสัดส่วนเกินกว่า ๕๐% ของปริมาณการซื้อขายเงินตราต่างประเทศทั้งหมดในตลาดระหว่างธนาคาร

การศึกษาถึงโครงสร้างการซื้อขายเงินตราต่างประเทศของตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศของประเทศไทย โดยศึกษาจากข้อมูลปริมาณการซื้อขายเงินตราต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์ในระหว่างปี ๒๕๑๕ - ๒๕๒๑ จะมองเห็นส่วนต่าง ๆ ของโครงสร้างดังนี้ คือ

๑. ธุรกิจทันที

๑.๑ การซื้อขายเงินตราต่างประเทศระหว่างธนาคารพาณิชย์กับลูกค้า

๑.๑.๑ แยกตามวัตถุประสงค์ (ตารางที่ ๑๓-๑๔ และรูปที่ ๑-๓)

ก) ค่าสินค้า

ในระหว่างปี ๒๕๑๔ - ๒๕๒๑ ธนาคารพาณิชย์ได้ขายเงินตราต่างประเทศให้กับลูกค้าเพื่อวัตถุประสงค์ในการชำระค่าสินค้าเข้าเป็นสัดส่วนไม่น้อยกว่า ๗๕% ของการขายเงินตราต่างประเทศให้กับลูกค้าทั้งหมด โดยส่วนใหญ่จะเป็นการชำระค่าสินค้าเข้าที่สำคัญ ได้แก่ สินค้าประเภทเครื่องจักร และอุปกรณ์การขนส่ง สินค้าประเภทอุตสาหกรรม และสินค้าประเภทน้ำมันเชื้อเพลิง

สำหรับทางด้านการซื้อเงินตราต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์ ส่วนใหญ่จะไต่มาจากค่าสินค้าส่งออก ซึ่งจะมีสัดส่วนไม่น้อยกว่า ๖๖% ของการซื้อเงินตราต่างประเทศจากลูกค้าทั้งหมด สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ สินค้าประเภทอาหาร คือ ข้าว ข้าวโพด น้ำตาล และอาหารทะเล สินค้าประเภทอุตสาหกรรม และสินค้าประเภทสินแร่ต่าง ๆ

การซื้อเงินตราต่างประเทศจากค่าสินค้าส่งออกและการขายเงินตราต่างประเทศเพื่อชำระค่าสินค้าเข้าได้มีปริมาณเพิ่มสูงขึ้นทุกปี คือ ทางด้านซื้อเพิ่มขึ้นจาก ๒,๘๓๓.๗ ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ในปี ๒๕๑๔ เป็น ๓,๓๗๕.๖ ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ในปี ๒๕๒๐ และ ๓,๘๘๔.๘ ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ในปี ๒๕๒๑ และทางด้านขายเพิ่มขึ้นจาก ๓,๑๗๔.๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ในปี ๒๕๑๔ เป็น ๔,๑๓๘.๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ในปี ๒๕๒๐ และ ๕,๐๑๑.๖ ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ในปี ๒๕๒๑ แต่ในปี ๒๕๒๑ ปริมาณการซื้อขายเงินตราต่างประเทศค่าสินค้าได้เพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลงเมื่อเทียบกับปี ๒๕๒๐ คือ ปริมาณการซื้อได้เพิ่มขึ้นในอัตรา ๑๘.๕% ในปี ๒๕๒๐ และลดลงเป็น ๖๕.๑% ในปี ๒๕๒๑ ส่วนปริมาณการขายได้เพิ่มขึ้นในอัตรา ๓๐.๘% ในปี ๒๕๒๐ และลดลงเป็น ๒๑.๑% ในปี ๒๕๒๑

ข) ค่าบริการ

ค่าบริการได้แก่ การระวางขนส่งสินค้า ค่าประกันภัย ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว รายจ่ายของรัฐบาลไทย และรายจ่ายของเอกชนเพื่อการเดินทางไปต่างประเทศ รายรับและรายจ่ายค่าบริการของรัฐบาล ผลประโยชน์

ของการลงทุนในต่างประเทศหรือในประเทศไทย ในรูปของดอกเบี้ย กำไร และ เงินปันผล จากปี ๒๕๑๙ - ๒๕๒๑ ปริมาณการซื้อเงินตราต่างประเทศจากค่าบริการรับใช้แม่น้ำโขงลดลงในปี ๒๕๒๐ และเพิ่มสูงขึ้นในปี ๒๕๒๑ คือจาก ๙๕๒.๙ ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ในปี ๒๕๑๙ เป็น ๙๒๐.๑ ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ในปี ๒๕๒๐ และ ๑,๐๕๑.๘ ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ในปี ๒๕๒๑ สำหรับทางคำนวณการขายเงินตราต่างประเทศเพื่อชำระค่าบริการจ่ายใช้ แม่น้ำโขงลดลงในปี ๒๕๒๐ และเพิ่มสูงขึ้นในปี ๒๕๒๑ เช่นเดียวกับทางคำนวณการซื้อ คือ จาก ๖๔๖.๑ ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ในปี ๒๕๑๙ เป็น ๖๔๘.๑ ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ในปี ๒๕๒๐ และ ๔๗๘.๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ในปี ๒๕๒๑ สัดส่วนของปริมาณการซื้อและปริมาณการขายเงินตราต่างประเทศทางค่าบริการ ในปี ๒๕๒๑ เมื่อเทียบกับปริมาณการซื้อและปริมาณการขายเงินตราต่างประเทศ ให้กับลูกค้าทั้งหมด จะมีแนวโน้มลดลงจากปี ๒๕๑๙ คือ ปริมาณซื้อมีสัดส่วน ๑๙.๖% ในปี ๒๕๑๙ และไต่ลดลงเป็น ๑๘.๐% ในปี ๒๕๒๑ ส่วนปริมาณการขายมีสัดส่วน ๑๓.๓% ในปี ๒๕๑๙ และไต่ลดลงเป็น ๑๓.๒% ในปี ๒๕๒๑

จะเห็นได้ว่า จากปี ๒๕๑๙ - ๒๕๒๑ ธนาคารพาณิชย์มีแนวโน้มที่จะซื้อเงินตราต่างประเทศจากค่าบริการรับ เป็นปริมาณสูงกว่าการขายเงินตราต่างประเทศเพื่อนำไปชำระค่าบริการจ่ายอยู่เสมอ ทำให้ธนาคารพาณิชย์อยู่ในฐานะเกินดุลทางค่าบริการ ซึ่งก็เป็นการช่วยลดฐานะการขายเกินของธนาคารทาง คำนวณค่าในบัญชีสินค้าเข้าไต่บ้าง

ค) เงินลงทุน

เมื่อเทียบสัดส่วนของปริมาณการซื้อขายเงินตราต่างประเทศด้านเงินลงทุนกับปริมาณการซื้อขายเงินตราต่างประเทศทั้งหมดแล้ว จะเห็นได้ว่า ปริมาณการซื้อขายเงินตราต่างประเทศด้านเงินลงทุนจะมีสัดส่วนน้อยที่สุด จากปี ๒๕๑๙ - ๒๕๒๑ ปริมาณการซื้อและการขายเงินตราต่างประเทศด้านเงิน

ลงทุนได้มีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี คือทางด้านการซื้อได้เพิ่มขึ้นจาก ๒๖๑.๘ ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ในปี ๒๕๑๘ เป็น ๕๐๑.๘ ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ในปี ๒๕๒๐ และ ๘๐๘.๒ ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกาในปี ๒๕๒๑ ส่วนทางด้านการขายได้เพิ่มขึ้นจาก ๑๖๖.๗ ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ในปี ๒๕๑๘ เป็น ๓๓๖.๓ ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ในปี ๒๕๒๐ และ ๓๘๖.๗ ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ในปี ๒๕๒๑ และสัดส่วนของปริมาณการซื้อและปริมาณการขายเงินตราต่างประเทศด้านเงินลงทุนเมื่อเทียบกับปริมาณการซื้อขายเงินตราต่างประเทศทั้งหมดก็จะมีสัดส่วนสูงขึ้นทุกปี เช่นเดียวกัน คือ ทางด้านซื้อ มีสัดส่วนสูงขึ้นจาก ๖.๘% ในปี ๒๕๑๘ เป็น ๑๐.๘% ในปี ๒๕๒๐ และ ๑๕.๕% ในปี ๒๕๒๑ และทางด้านขายมีสัดส่วนสูงขึ้นจาก ๔.๑% ในปี ๒๕๑๘ เป็น ๖.๕% ในปี ๒๕๒๐ และ ๑๑.๒% ในปี ๒๕๒๑

ดุลเงินทุนของธนาคารมีฐานะเกินดุลตลอดมาจากรปี ๒๕๑๘ - ๒๕๒๑ ฐานะเกินดุลในปี ๒๕๒๑ มีปริมาณเท่ากับในปี ๒๕๒๐ เนื่องจากปริมาณการขายเงินตราต่างประเทศเพื่อชำระค่าบริการ ได้มีอัตราส่วนเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ในปี ๒๕๒๑ ซึ่งเมื่อเทียบกับปี ๒๕๑๘ แล้ว จะมีอัตราการเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๑๘ ประมาณ ๓ เท่าตัว ในขณะที่ปริมาณการซื้อเงินตราต่างประเทศในปี ๒๕๒๑ ได้เพิ่มสูงขึ้นจากปี ๒๕๑๘ เพียงประมาณ ๒ เท่าตัว ทำให้ฐานะเกินดุลทางด้านเงินทุนของธนาคารไม่เพิ่มขึ้นจากปีก่อน

โดยทั่วไปแล้ว ปริมาณการซื้อขายเงินตราต่างประเทศด้านเงินลงทุนจะเคลื่อนไหวตามความเปลี่ยนแปลงของช่วงต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยในประเทศและต่างประเทศ ในขณะที่อัตราดอกเบี้ยในต่างประเทศต่ำกว่าในประเทศ หรือในขณะที่ภาวะทางการเงินในประเทศอยู่ในสภาพตึงตัวก็จะมี การกู้ยืมเงินตราต่างประเทศเข้ามาอย่างมาก จึงมีเงินตราต่างประเทศขายให้ธนาคารมาก และในกรณีกลับกันในขณะที่อัตราดอกเบี้ยในประเทศต่ำกว่าในต่างประเทศ ก็จะมีการนำเงินตราต่างประเทศออกไปใช้ล้นที่ต่างประเทศ ทำให้ปริมาณการขายเงินตรา

ต่างประเทศของธนาคารเพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้ก็ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อปริมาณ การซื้อขายเงินตราต่างประเทศ ซึ่งได้แก่ กำหนดระยะเวลาการชำระหนี้เงินกู้ การเร่งชำระหนี้เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยกำลังมีแนวโน้มสูงขึ้น หรือฐานะการเงิน ของบริษัทสาขาต่างประเทศในประเทศไทย เป็นต้น

เมื่อเปรียบเทียบมูลค่าสินค้า บริการ และเงินทุนจากปี ๒๕๑๕ - ๒๕๒๑ แล้ว จะเห็นได้ว่ามีแนวโน้มการเคลื่อนไหวคล้ายคลึงกัน โดยการเคลื่อนไหวจะ เป็นไปตามความเปลี่ยนแปลงของปริมาณการซื้อขายเงินตราต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ ก่อ มูลค่าสินค้า บริการ และเงินทุน จะมีแนวโน้มซาลงเล็กน้อยลงในเดือนปลายปีและ เกินดุลในต้นทศวรรษนี้ หลังจากนั้นก็จะเริ่มขาดดุลมากขึ้นในช่วงกลางปี ที่เป็นเช่นนี้ ก็เนื่องจากในระยะก่อนปลายปีและต้นปี เป็นฤดูกาลส่งออก ซึ่งทำให้ฐานะชาย เกินของธนาคารลดน้อยลงและมีแนวโน้มที่จะซื้อเงินตราต่างประเทศในระยะนี้ หลังจากระยะนี้ไปแล้วก็จะ เป็นช่วงกลางปีที่มีการส่งออกเข้ามามาก ทำให้ธนาคาร มีฐานะชายเกินเงินตราต่างประเทศ เพื่อนำไปชำระค่าสินค้าเข้าในช่วงนี้มาก และ เนื่องจากปริมาณการซื้อขายเงินตราต่างประเทศทางด้านการค้ามีสัดส่วนสูงกว่า ปริมาณการซื้อขายเงินตราต่างประเทศด้านอื่น ๆ ดังนั้นมูลค่าสินค้า บริการและเงิน ตุน จึงยังคงมีแนวโน้มซาลงสูงขึ้นเรื่อย ๆ จากปี ๒๕๑๕ - ๒๕๒๑ ความแนวโน้ม การขาดดุลค่าสินค้าซึ่งมีปริมาณสูงขึ้นทุกปี แม้ว่าดุลบริการและเงินทุนจะมีแนวโน้ม เกินดุลสูงขึ้นทุกปีก็ตาม

๑.๑.๒ แยกตามสกุลเงิน (ตารางที่ ๑๕)

จากตารางที่ ๓ แสดงการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ ระหว่างธนาคาร กับลูกค้าในระหว่างเดือน ตุลาคม ๒๕๒๐ - กันยายน ๒๕๒๑ ซึ่งมี ข้อที่ควรสังเกตดังนี้ คือ

ก) เงินตราต่างประเทศสกุลที่มีการซื้อขายระหว่างธนาคาร กับลูกค้ามากที่สุดได้แก่ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ซึ่งมีสัดส่วนทางการซื้อและการขาย

เมื่อเทียบกับปริมาณการซื้อและขายทั้งหมดก็ใกล้เคียงกัน คือทางด้านการซื้อมีส่วน ๘๓.๗% ของปริมาณการซื้อทั้งหมด และทางด้านการขายมีส่วน ๘๑.๘% ของปริมาณการขายทั้งหมด

ข) เงินตราต่างประเทศสกุลที่มีการซื้อรองลงมาได้แก่ มาร์คเยอรมนีและปอนด์สเตอร์ลิง ซึ่งรวมกันมีส่วนประมาณ ๑๐% ของปริมาณการซื้อทั้งหมด ส่วนสกุลเงินที่มีการขายรองลงมาได้แก่ เงินสกุลอื่น ๆ เงินเยน มาร์คเยอรมัน และปอนด์สเตอร์ลิง ซึ่งรวมกันมีส่วนประมาณ ๑๕% ของปริมาณการขายทั้งหมด

ค) เงินสกุลปอนด์สเตอร์ลิง ดอลลาร์ฮ่องกง และ ดอลลาร์สิงคโปร์ มีส่วนทางด้าน การซื้อและขายใกล้เคียงกัน

ง) เงินสกุลดอลลาร์มาเลเซีย และมาร์คเยอรมนี มีส่วนทางด้าน การซื้อมากกว่าทางด้านการขาย ส่วนเงินสกุลเยน และเงินสกุลอื่น ๆ มีส่วนทางด้าน การขายมากกว่าทางด้านการซื้อ

จ) เงินตราต่างประเทศที่ธนาคารซื้อจากลูกค้า มีปริมาณน้อยกว่าเงินตราต่างประเทศที่ธนาคารขายให้กับลูกค้า คือ ปริมาณซื้อมีจำนวน ๕,๒๘๗,๘๘๘,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ในขณะที่ปริมาณขายมีจำนวน ๖,๑๖๘,๗๐๑,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา

การซื้อขายเงินสกุลปอนด์สเตอร์ลิงส่วนใหญ่จะเกิดจากการค้ากับกลุ่มประเทศสเตอร์ลิง และการรับชำระค่าเช่าตาส ส่วนเงินสกุลมาร์คเยอรมนีส่วนใหญ่จะเกิดจากการค้ากับประเทศเยอรมันตะวันตกและการรับชำระค่าสินค้าปะหลัง สำหรับการกำหนดสกุลเงินที่จะใช้ในการชำระค่าเช่า ข้าว โปด สิ่งทอ ยาง คีบูก และสินค้านำเข้าต่าง ๆ มักจะกำหนดในรูปของดอลลาร์สหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะการนำเข้าจากญี่ปุ่น ส่วนใหญ่จะกำหนดชำระในรูปแบบของดอลลาร์สหรัฐอเมริกา การชำระในรูปแบบของเงินเยนจะมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้น

๑.๑.๓ แยกตามธนาคาร (ตารางที่ ๒๖)

ในระยะเวลาหว่กเดือนพฤศจิกายน ๒๕๒๐ - ตุลาคม ๒๕๒๑ ธนาคารพาณิชย์ที่มีธุรกิจการซื้อขายเงินตราต่างประเทศก็ถูกกล่าวมากที่สุด คือ ธนาคารกรุงเทพ โดยมีปริมาณการซื้อขายรวมเป็นจำนวน ๔,๗๐๘.๘ ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา เฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ ๓๙๒.๔ ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ธนาคารพาณิชย์ที่มีปริมาณการซื้อขายเงินตราต่างประเทศมากที่สุด ๑๖ ธนาคารแรก โดยเรียงลำดับตามปริมาณการซื้อขายได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ กสิกรไทย ไทยพาณิชย์ กรุงไทย ศรีนคร เซสแนนอิตตัน ชาร์เตอร์ หัวงหลี มิตซูบิ และ โตเกียว ซึ่งมีปริมาณธุรกิจการซื้อขายเงินตราต่างประเทศรวมเท่ากับ ๗๔.๘๘% ของปริมาณการซื้อขายทั้งหมด โดยมีข้อที่ควรสังเกตุดังนี้ คือ

๑. ธนาคารใหญ่ที่มีปริมาณการซื้อขายเงินตราต่างประเทศไม่อยู่ใน ๑๐ อันดับแรก เช่น ธนาคารกรุงศรีอยุธยา

๒. ธนาคารเล็กบางธนาคาร เช่น ธนาคารศรีนคร

มีบทบาทการซื้อขายเงินตราต่างประเทศมากเป็นอันดับ ๕

๓. ธนาคารต่างประเทศส่วนใหญ่มีธุรกิจการซื้อขายเงินตราต่างประเทศน้อย ยกเว้น เซสแนนอิตตัน ชาร์เตอร์ มิตซูบิ และ โตเกียว ซึ่งให้บริการทางการค้ากับประเทศคู่ค้าสำคัญของไทย เหตุที่ธนาคารต่างประเทศมีธุรกิจน้อย เพราะให้บริการด้าน export เป็นส่วนใหญ่ แต่ธนาคารไทยผูกขาดด้าน export และทำ import ด้วย ดังนั้นในประเทศไทย ธนาคารต่างประเทศจึงมีบทบาททางด้านเงินตราต่างประเทศค่อนข้างน้อย และน้อยกว่าประเทศเพื่อนบ้านของไทยหลายประเทศ

๑.๒ การซื้อขายเงินตราต่างประเทศระหว่างธนาคาร (ตารางที่ ๑๖)

จากการพิจารณาการซื้อขายเงินตราต่างประเทศระหว่างธนาคาร ในช่วงระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๒๐ - กันยายน ๒๕๒๑ จะเห็นได้ว่า การซื้อขาย

เงินตราต่างประเทศระหว่างธนาคาร เกือบทั้งหมดจะ เป็นการซื้อขายดอลลาร์สหรัฐ อเมริกา ซึ่งมีสัดส่วนทางด้านการซื้อและด้านการขายสูงถึง ๘๖.๗% และ ๘๗.๑% เมื่อเทียบกับปริมาณการซื้อขายทั้งหมด เงินสกุลที่มีการซื้อขายรองลงมาได้แก่ มาร์คเยอรมนี แต่ก็มีสัดส่วนการซื้อขายเพียงไม่ถึง ๒% ของปริมาณการซื้อขายเงินตราต่างประเทศทั้งหมด สำหรับเงินสกุลอื่น ๆ คือ ปอนด์สเตอร์ลิง ดอลลาร์ฮ่องกง ดอลลาร์มาเลเซีย ดอลลาร์สิงคโปร์ เงินเยน และเงินสกุลอื่น ๆ จะมีสัดส่วนการซื้อขายเพียงเล็กน้อยเท่านั้น เงินสกุลที่มีสัดส่วนการซื้อขายน้อยที่สุดในตลาดระหว่างธนาคารได้แก่เงินเยนและดอลลาร์ฮ่องกง ซึ่งมีสัดส่วน ๐% และ ๐.๑% และมีปริมาณทั้งด้านการซื้อและด้านการขายเท่ากัน คือ ๕๐๔,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา และ ๓,๕๒๐,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ตามลำดับ

โดยทั่วไป การเปลี่ยนแปลงในปริมาณการซื้อขายเงินตราต่างประเทศในตลาดระหว่างธนาคาร กับลูกค้าจะมีผลต่อความเคลื่อนไหวในตลาดระหว่างธนาคาร กล่าวคือ ธนาคารซื้อเงินตราต่างประเทศจากลูกค้ามากก็จะขายในตลาดระหว่างธนาคารมาก ทำให้อัตราระหว่างธนาคารลดต่ำลง แต่ถ้าลูกค้าต้องการเงินตราต่างประเทศจากธนาคารมาก ธนาคารก็จะซื้อเงินในตลาดระหว่างธนาคารมากขึ้น ทำให้อัตราระหว่างธนาคารสูงขึ้น นอกจากนี้ฐานะเงินตราต่างประเทศในตลาดระหว่างธนาคาร ก็เป็นองค์ประกอบสำคัญต่ออุปสงค์และอุปทานในตลาดระหว่างธนาคาร คือธนาคารต้องการลดเงินเบิกเกินบัญชีในต่างประเทศ เพราะอัตราดอกเบี้ยในต่างประเทศได้มีแนวโน้มสูงขึ้น ธนาคารก็จะซื้อเงินในตลาดระหว่างธนาคารไปชำระหนี้ หรือธนาคารซื้อเงินสกุลที่มีแนวโน้มว่าจะลดค่า ธนาคารก็จะปรับปรุงฐานะ โดยการซื้อเงินสกุลดังกล่าวในตลาดระหว่างธนาคาร มาคุ้มครองฐานะการปริวรรตของตน

๑.๓ ตลาดระหว่างธนาคารกับพันธบัตรระดับ ๓ (ตารางที่ ๑๗)

ในระหว่างปี ๒๕๑๔ - ๒๕๒๑ ปริมาณเงินตราต่างประเทศที่ธนาคารพาณิชย์ซื้อจากพันธบัตรระดับ ๓ ได้มีแนวโน้มลดลงในปี ๒๕๒๐ แต่ในปี ๒๕๒๑

ปริมาณการซื้อกลับเพิ่มสูงขึ้นกว่าปี ๒๕๑๙ กว่าเท่าตัว คือจาก ๓๒๐ ล้านดอลลาร์ สหรัฐอเมริกา ในปี ๒๕๑๙ ลดลงเหลือ ๓๐๓.๒ ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ในปี ๒๕๒๐ และกลับเพิ่มสูงขึ้นเป็น ๙๙๑.๓ ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกาในปี ๒๕๒๑ ส่วนทางด้านกรขาย ปริมาณเงินตราต่างประเทศที่ธนาคาร ขายให้กับทุนรักระคัฯ ได้เพิ่มสูงขึ้นเป็นลำดับจากปี ๒๕๑๙ - ๒๕๒๑ คือจาก ๖๔.๔ ล้านดอลลาร์ สหรัฐอเมริกา ในปี ๒๕๑๙ เป็น ๑๐๒.๑ ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ในปี ๒๕๒๐ และ ๓๖๔.๓ ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ในปี ๒๕๒๑ จะเห็นได้ว่าปริมาณการขายเงินตราต่างประเทศได้เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วในปี ๒๕๒๑ โดยเพิ่มสูงกว่าปี ๒๕๑๙ กว่า ๕ เท่าตัว แต่เมื่อเทียบกับปริมาณการซื้อและปริมาณการขายเงินตราต่างประเทศระหว่างธนาคารพาณิชย์กับทุนรักระคัฯ แล้ว ปริมาณการซื้อจะมีแนวโน้มสูงกว่าปริมาณการขายอยู่เสมอ ทำให้ธนาคาร อยู่ในฐานะซื้อเกินตลอดมาจากปี ๒๕๑๙ - ๒๕๒๑

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการซื้อขายเงินตราต่างประเทศระหว่างธนาคารพาณิชย์กับทุนรักระคัฯที่สำคัญมี ๓ ประการ คือ

๑) ความเคลื่อนไหวตามฤดูกาลของสินค้าเข้า และสินค้าออก คือธนาคารมีแนวโน้มขายเงินให้ทุนรักระคัฯ มากในฤดูกาลส่งสินค้าออก คือในระยะเวลาปลายปีและต้นปี เนื่องจากธนาคารรับซื้อเงินตราต่างประเทศจากลูกค้าไว้เป็นจำนวนมาก และโดยเฉพาะในเดือนกุมภาพันธ์ซึ่งเป็นระยะตรุษจีน ธนาคารจะมีความต้องการเงินบาทมากกว่าปกติ จึงมักมีการขายเงินตราต่างประเทศให้กับทุนรักระคัฯ มาก แต่ในช่วงกลางปีซึ่งเป็นระยะที่สินค้าออกลดลงและสินค้าเข้าเพิ่มขึ้น ธนาคารมีเงินตราต่างประเทศนอกลง ธนาคารจึงมีแนวโน้มที่จะซื้อจากทุนรักระคัฯ มากและขายให้ทุนรักระคัฯ น้อย

๒) ฐานะสินทรัพย์และหนี้สินต่างประเทศของธนาคาร เช่น ถ้าธนาคารต้องการลดยอดเงินกู้หรือเงินเบิกเกินบัญชีในต่างประเทศ เพราะว่าเงินกู้ครบกำหนดหรืออัตราดอกเบี้ยมีแนวโน้มสูงขึ้น ทำให้ธนาคารต้องซื้อเงินตราต่างประเทศ

จากพันธบัตรระดับอัตราดอกเบี้ยเปลี่ยน ในทำนองตรงกันข้าม หากอัตราดอกเบี้ยในต่างประเทศต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยภายในประเทศ ธนาคารพาณิชย์จะกู้ยืมเงินตราต่างประเทศมาขายในตลาดเพื่อแลกเปลี่ยนบาท ทำให้ฐานหนี้สินต่างประเทศของธนาคารเพิ่มขึ้นและมีผลทำให้พันธบัตรระดับอัตราดอกเบี้ยต้องซื้อเงินตราต่างประเทศมากขึ้นในที่สุด

๓) การเก็งกำไร ถ้าธนาคารคาดว่าเงินบาทจะเพิ่มค่าเมื่อเทียบกับ

ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ธนาคารก็จะรีบขายดอลลาร์สหรัฐอเมริกาที่เก็บมาหรือที่มีอยู่แล้วให้กับตลาด เพื่อหวังซื้อคืนโดยเสียเงินบาทน้อย เมื่อเงินบาทเพิ่มค่าแล้วจึงจะมีผลทำให้พันธบัตรระดับอัตราดอกเบี้ยต้องซื้อดอลลาร์สหรัฐอเมริกามาเก็บไว้เมื่อเพิ่มขึ้น ในทางตรงกันข้าม หากธนาคารคาดว่าเงินบาทจะลดค่าลงเมื่อเทียบกับดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ธนาคารจะรีบซื้อดอลลาร์สหรัฐอเมริกาจากตลาดเพื่อนำไปชำระค่าสินค้าหรือชำระคืนเงินกู้ ทำให้พันธบัตรระดับอัตราดอกเบี้ยต้องเป็นผู้ขายดอลลาร์สหรัฐอเมริกาในที่สุด

๔) ฐานะดุลการชำระเงินของประเทศ ในกรณีที่ดุลการชำระเงินของ

ประเทศเกินดุล ธนาคารพาณิชย์จะนำเงินตราต่างประเทศที่มีเกินความต้องการของคนออกขาย ทำให้เงินตราต่างประเทศไหลเข้าพันธบัตรระดับอัตราดอกเบี้ย แต่กาดุลการชำระเงินของประเทศขาดดุล ธนาคารพาณิชย์อาจต้องซื้อเงินตราต่างประเทศจากตลาดไปชดเชยการขาดดุลดังกล่าว (นอกเหนือจากจำนวนที่กู้ยืมจากต่างประเทศ) ทำให้พันธบัตรระดับอัตราดอกเบี้ยสูญเสียเงินตราต่างประเทศ

๒. ธุรกิจล่วงหน้า (ตารางที่ ๑๘)

จากปี ๒๕๑๕ - ๒๕๒๑ การซื้อเงินตราต่างประเทศล่วงหน้ามีฐานะเกินดุลเรื่อยมา โดยเฉพาะในปี ๒๕๒๑ ฐานะเกินดุลได้มีอัตราเพิ่มสูงกว่าปี ๒๕๑๕ เกือบ ๒ เท่าตัว สำหรับในปี ๒๕๒๐ ฐานะเกินดุลมีอัตราเพิ่มสูงจากปี ๒๕๑๕ เพียง ๕.๑% เท่านั้น คือ จาก ๑๓๐.๒ ล้านดอลลาร์ ในปี ๒๕๑๕ เป็น ๑๓๖.๘ ล้านดอลลาร์ ในปี ๒๕๒๐ และ ๓๓๒.๘ ล้านดอลลาร์ ในปี ๒๕๒๑ ในระยะ ๔ เดือนแรกของปี ๒๕๑๕

คือจากเดือนมกราคม - เมษายน ธนาคารมีฐานะขายเกิน และจากเดือนพฤษภาคม ๒๕๑๕ - ธันวาคม ๒๕๒๑ ธนาคารก็มีฐานะซื้อเกินเรื่อยมา โดยเฉพาะในปี ๒๕๒๑ ฐานะซื้อเกินของธนาคาร ใคมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นกว่าปี ๒๕๑๕ และ ๒๕๒๐ เป็นอันมาก ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อฐานะการซื้อเกินของธนาคารก็คือ การที่ธนาคารให้อัตราลงหนามีส่วนเพิ่ม เพื่อเป็นการจูงใจลูกค้าทำให้ลูกค้ามีแนวโน้มที่จะขายเงินตราต่างประเทศลงหน้าให้กับธนาคารมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม การซื้อขายลงหน้าก็ยังไม่เป็นที่นิยมแพร่หลายของลูกค้านัก เมื่อเทียบกับปริมาณการซื้อขายเงินตราต่างประเทศแบบทันที เพราะในอิตาลี อัตรแลกเปลี่ยนของบาทเปลี่ยนแปลงน้อยมาก ความต้องการซื้อขายลงหน้าส่วนใหญ่จึงเกิดจากธนาคารต่างประเทศที่ซื้อเงินตราต่างประเทศลงหน้าเพื่อชำระหนี้เงินกู้ต่างประเทศของตน

๓. ฐานะสินทรัพย์และหนี้สินต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์ (ตารางที่ ๑๕-๒๑ และรูปที่ ๕)

จากปี ๒๕๑๕ - ๒๕๒๑ สินทรัพย์และหนี้สินของธนาคารมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปี โดยสินทรัพย์ได้เพิ่มขึ้นจาก ๓๔๔.๔ ล้าน \$ ในปี ๒๕๑๕ เป็น ๔๓๗.๕ ล้าน \$ ในปี ๒๕๒๐ และ ๕๑๕.๕ ล้าน \$ ในปี ๒๕๒๑ ส่วนหนี้สินได้เพิ่มขึ้นจาก ๓๕๖.๗ ล้าน \$ ในปี ๒๕๑๕ เป็น ๑,๑๔๑.๕ ล้าน \$ ในปี ๒๕๒๐ และ ๑,๘๗๑.๑ ล้าน \$ ในปี ๒๕๒๑ อัตราการเพิ่มขึ้นทางค่านหนี้สินได้สูงขึ้นรวดเร็วกว่าอัตราการเพิ่มทางค่านสินทรัพย์ โดยในปี ๒๕๒๑ อัตราการเพิ่มทางค่านสินทรัพย์ได้สูงขึ้นจากปี ๒๕๑๕ ประมาณครึ่งเท่า ในขณะที่อัตราการเพิ่มทางค่านหนี้สินได้สูงขึ้นจากปี ๒๕๑๕ กว่า ๑ เท่าตัว ซึ่งมีผลทำให้ฐานะเงินตราต่างประเทศทันทีของธนาคารพาณิชย์เป็นหนี้สินสุทธิในอัตราที่สูงขึ้นอย่างรวดเร็ว คือจาก ๔๕๒.๓ ล้าน \$ ในปี ๒๕๑๕ เป็น ๗๔๔.๐ ล้าน \$ ในปี ๒๕๒๐ และ ๑,๓๑๑.๒ ล้าน \$ ในปี ๒๕๒๑ รายการหนี้สินที่สำคัญของธนาคารพาณิชย์ก็คือ เงินกู้จากต่างประเทศ ซึ่งมีสัดส่วนสูงกว่าหนี้สินประเภทอื่น ๆ ตลอดมาจากรปี ๒๕๑๕ - ๒๕๒๑ ธนาคารที่ใช้เงินกู้จากต่างประเทศมากที่สุดก็คือธนาคารกรุงเทพ ซึ่งเป็นผู้จัดหาเงินตรา

ต่างประเศเพื่อนำเข้ามาขายให้กับธนาคารอื่นบ้างบางส่วน เนื่องจากสามารถ
 ภูจากสาขาต่างประเศของธนาคารเอง โดยเฉพาะสาขาลอนดอน และฮ่องกง
 ได้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ ส่วนธนาคารอื่นที่ถูกรองลงมาได้แก่ ธนาคารไทยพาณิชย์
 กสิกรไทย ศรีนคร กรุงไทย และมหานคร เป็นต้น การกู้ยืมจะเพิ่มมากขึ้นในระยะ
 ตอนปลายปี โดยเฉพาะในปี ๒๕๖๑ เนื่องจากขาดดุลรับจ่ายเงินตราต่างประเทศ
 ในช่วงนี้อยู่ในระดับสูง และธนาคารต้องเตรียมเงินบาทไว้ล่วงหน้าเพื่อรับเทศกาล
 ตรุษจีน จึงทำการกู้เงินเพิ่มขึ้นมากในช่วงนี้ โดยสรุปแล้วอาจกล่าวได้ว่า การ
 ที่ธนาคารพาณิชย์ของประเทศไทยมีฐานะหนี้สินต่างประเศสุทธิอยู่ในระดับสูงแสดง
 ให้เห็นถึงความแตกต่างของอัตราดอกเบี้ยภายในและภายนอกประเศ การที่อัตรา
 ดอกเบี้ยภายในประเศอยู่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยภายนอกประเศอยู่เกือบตลอดเวลา
 (รูปที่ ๑๐) ทำให้ธนาคารพาณิชย์ได้ประโยชน์ในการใช้เงินกู้ต่างประเศสำหรับ
 ใช้ในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเศ และเพื่อใช้แลกเปลี่ยนเงินบาทเพื่อให้
 สินเชื่อภายในประเศ

โดยทั่วไปแล้ว ความเคลื่อนไหวของฐานะเงินตราต่างประเทศของ
 ธนาคารจะอยู่ภายใต้การเคลื่อนไหวตามฤดูกาลของสินค้าออกและสินค้าเข้า ตลอดจน
 จนวนต่างของอัตราดอกเบี้ยในประเศและต่างประเศเป็นส่วนใหญ่ คือ ถ้า
 เป็นช่วงที่สินค้าเข้ามาหรืออัตราดอกเบี้ยในต่างประเศต่ำ ธนาคารก็จะทำ
 การกู้ยืมเงินเข้ามามาก ฐานะของธนาคารก็จะขาดดุลมาก หรือในช่วงที่มีการ
 ส่งสินค้าออกมากกว่าการรับซื้อเงินตราต่างประเทศเข้ามามาก สินทรัพย์ต่าง
 ประเศของธนาคารก็จะเพิ่มขึ้น ทำให้การขาดดุลของธนาคารลดลง เป็นต้น.

ตารางที่ ๑๓

โครงสร้างการซื้อขายทันทีเงินคราทางประเทศของธนาคารพาณิชย์กับลูกค้า

ระหว่างปี ๒๕๑๙ - ๒๕๒๑

หน่วย : ล้านบาทollar ทรอ.

ระยะเวลา	การรับซื้อจากลูกค้า				การขายให้ลูกค้า			
	สินค้า ออก	บริการ รับ	เงินลงทุน และเงินกู้	รวม	สินค้า เข้า	บริการ จ่าย	เงินลงทุน และเงินกู้	รวม
<u>ปี ๒๕๑๙</u>								
ม.ก.	๑๓๓.๖	๖๙.๕	๒๖.๒	๒๒๙.๓	๒๓๗.๖	๔๔.๑	๘.๘	๒๙๐.๕
ก.พ.	๑๙๔.๔	๕๘.๔	๒๑.๐	๒๗๓.๘	๒๑๓.๑	๖๐.๐	๑๓.๘	๒๘๖.๙
มี.ค.	๒๓๕.๓	๓๙.๒	๒๑.๔	๓๓๖.๓	๒๖๕.๓	๕๓.๙	๖.๘	๓๒๖.๐
เม.ย.	๒๔๐.๘	๖๒.๙	๒๔.๖	๓๒๘.๓	๒๔๙.๓	๕๒.๘	๑๖.๓	๓๑๘.๒
พ.ค.	๒๒๑.๔	๖๘.๒	๓.๘	๒๙๓.๔	๒๕๐.๙	๕๓.๔	๘.๑	๓๑๒.๔
มิ.ย.	๒๕๐.๐	๕๓.๓	๒๕.๕	๓๒๘.๘	๒๖๕.๙	๕๓.๑	๑๓.๔	๓๓๒.๔
ก.ค.	๒๒๑.๑	๕๕.๙	๑๖.๓	๒๙๓.๓	๒๔๐.๒	๕๘.๕	๓.๘	๓๐๒.๕
ส.ค.	๒๓๒.๖	๕๙.๐	๒๕.๙	๓๑๗.๕	๒๕๓.๓	๓๑.๖	๑๙.๖	๓๐๔.๕
ก.ย.	๒๒๕.๒	๕๘.๒	๓๐.๖	๓๑๔.๐	๓๑๐.๐	๓๘.๔	๑๑.๑	๓๕๙.๕
ต.ค.	๒๔๔.๐	๕๖.๐	๒๓.๒	๓๒๓.๒	๒๖๒.๖	๖๓.๒	๒๒.๐	๓๔๗.๘
<u>ปี ๒๕๒๐</u>								
ม.ก.	๒๕๖.๓	๓๓.๐	๑๓.๘	๓๐๓.๕	๒๙๖.๒	๔๘.๐	๑๕.๔	๓๕๙.๖
ก.พ.	๒๕๘.๐	๖๒.๖	๒๓.๑	๓๔๓.๗	๒๕๓.๕	๕๖.๓	๑๓.๐	๓๒๒.๘
มี.ค.	๓๒๘.๕	๓๕.๙	๓๒.๒	๔๐๖.๖	๓๐๕.๑	๓๕.๐	๑๓.๕	๓๕๓.๖
เม.ย.	๒๙๔.๓	๔๘.๓	๓๖.๔	๓๗๗.๘	๓๓๓.๙	๖๑.๖	๑๙.๘	๔๑๕.๓
พ.ค.	๒๓๙.๙	๕๐.๑	๒๙.๕	๓๕๙.๕	๓๓๙.๓	๔๙.๕	๓๐.๒	๔๑๙.๔
มิ.ย.	๒๘๒.๒	๕๔.๒	๓๙.๓	๓๗๖.๑	๓๓๕.๓	๖๑.๔	๒๘.๐	๔๒๓.๗
ก.ค.	๒๖๒.๔	๕๒.๙	๕๐.๙	๓๖๖.๒	๓๖๖.๙	๕๒.๓	๒๕.๘	๔๔๓.๖
ส.ค.	๓๑๕.๕	๕๑.๓	๒๘.๓	๓๙๕.๑	๓๕๓.๓	๖๘.๔	๓๓.๖	๔๕๕.๓
ก.ย.	๒๕๖.๐	๕๓.๖	๖๓.๒	๓๗๒.๘	๓๖๕.๑	๖๓.๔	๕๐.๘	๔๗๙.๓
ต.ค.	๒๖๐.๓	๕๓.๓	๕๒.๕	๓๖๖.๑	๓๖๘.๓	๕๒.๖	๓๐.๕	๔๕๑.๓
พ.ย.	๒๖๖.๔	๖๓.๙	๔๘.๖	๓๘๖.๙	๓๓๖.๕	๕๖.๕	๓๒.๒	๔๕๕.๒
ธ.ค.	๓๑๔.๖	๖๘.๒	๓๙.๒	๔๒๒.๐	๔๑๘.๓	๕๖.๓	๔๓.๐	๕๒๗.๐
รวม	๓๓๕๕.๖	๓๒๐.๑	๕๐๑.๘	๔๑๗๗.๕	๔๑๓๙.๕	๖๘๘.๑	๓๓๖.๓	๕๑๖๓.๙
สัดส่วน %	๓๓.๕	๑๕.๓	๑๐.๙	๑๐๐	๘๐.๒	๑๓.๓	๖.๕	๑๐๐

ตารางที่ ๑๓ (ต่อ)

หน่วย : ล้านบาท สรอ.

ระยะเวลา	การรับซื้อจากลูกค้า				การขายให้ลูกค้า			
	สินค้า ออก	บริการ รับ	เงินลงทุน และเงินกู้	รวม	สินค้า เข้า	บริการ จ่าย	เงินลงทุน และเงินกู้	รวม
ปี ๒๕๒๑								
ม.ค.	๒๗๕.๖	๔๘.๒	๖๐.๙	๓๘๔.๗	๓๖๕.๗	๕๐.๕	๒๙.๓	๔๔๕.๕
ก.พ.	๒๗๓.๗	๖๗.๖	๖๑.๗	๔๐๓.๐	๓๒๓.๐	๕๕.๕	๕๕.๗	๔๓๓.๑
มี.ค.	๓๖๗.๖	๙๕.๗	๗๕.๕	๕๓๘.๘	๕๓๕.๙	๗๓.๐	๕๗.๕	๕๖๖.๓
เม.ย.	๒๗๕.๖	๗๓.๑	๕๕.๐	๔๐๓.๗	๓๕๕.๑	๗๑.๓	๓๖.๓	๔๕๕.๗
พ.ค.	๓๒๑.๕	๗๓.๓	๕๑.๗	๔๔๖.๕	๓๙๒.๕	๖๕.๕	๓๕.๐	๔๙๓.๖
มิ.ย.	๓๕๗.๕	๘๖.๗	๗๐.๐	๕๑๔.๒	๔๕๗.๒	๗๕.๕	๖๕.๑	๕๙๗.๘
ก.ค.	๒๖๙.๑	๖๙.๐	๙๕.๕	๔๓๓.๖	๔๓๕.๕	๗๐.๕	๑๐๕.๕	๖๑๑.๕
ส.ค.	๓๑๓.๙	๙๒.๕	๑๐๓.๑	๕๐๙.๕	๔๕๑.๕	๙๒.๑	๗๖.๓	๖๐๙.๙
ก.ย.	๓๐๙.๖	๘๕.๘	๗๙.๐	๔๗๓.๕	๔๑๙.๘	๙๑.๕	๖๙.๙	๕๘๑.๒
ท.ค.	๓๕๕.๓	๑๐๕.๕	๙๕.๕	๕๕๖.๓	๓๙๗.๖	๗๕.๘	๖๕.๕	๕๓๗.๘
พ.ย.	๓๙๑.๓	๑๐๐.๕	๕๙.๖	๕๕๑.๓	๕๒๙.๖	๘๙.๙	๑๐๑.๕	๗๑๑.๐
ธ.ค.	๓๘๑.๓	๑๑๓.๒	๑๐๕.๙	๕๙๙.๕	๕๗๓.๙	๘๒.๕	๖๕.๓	๖๒๑.๖
รวม	๓๘๕๕.๙	๑๐๕๑.๙	๙๐๕.๒	๕๘๑๓.๐	๕๐๑๑.๖	๘๗๕.๕	๗๕๒.๗	๖๖๓๙.๘
สัดส่วน %	๖๖.๕	๑๘.๐	๑๕.๕	๑๐๐	๗๕.๖	๑๓.๒	๑๑.๒	๑๐๐

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ ๑๔
 กุศลคุณาธิเบศร์ บริการ และ เงินทุน
 ระหว่างปี ๒๕๑๔ - ๒๕๒๑

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ๑๘๗

	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	รวม
<u>ปี ๒๕๑๔</u>													
กุศลคุณาธิเบศร์	-๒๑.๐	-๒๒.๗	+๑๐.๐	-๔.๘	-๒๘.๕	-๑๕.๘	-๒๐.๑	-๒๕.๑	-๔๔.๘	-๑๘.๖	-๔๗.๖	-๒๖.๖	-๓๕๐.๘
กุศลบริการ	+๒๕.๔	- ๑.๖	+๒๕.๓	+๑๐.๑	+๑๐.๘	+ ๔.๖	- ๒.๖	-๑๒.๖	-๒๐.๒	- ๗.๒	+ ๗.๘	+๑๖.๘	+ ๕๖.๘
กุศลเงินทุน	+๑๗.๔	+ ๓.๒	+๑๔.๖	+ ๗.๘	- ๐.๓	+๑๒.๑	+ ๘.๘	+ ๖.๓	+ ๑๘.๕	+ ๑.๒	+ ๒.๒	+ ๒.๒	+ ๘๕.๒
กุศลคุณาธิเบศร์ บริการ และ เงินทุน	-๑๘.๒	-๒๑.๑	+๔๘.๘	+ ๘.๑	-๑๘.๐	+ ๐.๘	-๑๓.๘	-๓๑.๘	-๔๕.๕	-๒๔.๖	-๓๗.๕	- ๗.๕	-๑๘๘.๘
<u>ปี ๒๕๒๐</u>													
กุศลคุณาธิเบศร์	-๓๘.๕	+๐.๕	+๒๓.๕	-๔๓.๒	-๕๘.๘	-๘๒.๑	-๘๔.๕	-๓๘.๒	-๑๐๘.๑	-๑๐๗.๖	-๑๑๐.๑	-๑๐๓.๗	-๗๖๓.๘
กุศลบริการ	+๓๓.๐	+๕.๘	+ ๐.๘	+๑๒.๘	+ ๐.๖	- ๗.๒	+ ๐.๖	-๑๖.๗	-๕.๘	+ ๐.๗	+ ๒๑.๕	+ ๑๑.๕	+ ๓๒.๐
กุศลเงินทุน	- ๑.๖	+๑๐.๑	+๑๔.๗	+๑๖.๖	- ๐.๗	+๑๑.๗	+๒๐.๕	- ๔.๘	+๒๒.๕	+๒๒.๑	+๑๖.๘	+๓๒.๒	+๑๖๕.๕
กุศลคุณาธิเบศร์ บริการ และ เงินทุน	-๔.๑	+๑๖.๕	+๓๘.๐	-๓๐.๕	-๕๘.๘	-๘๗.๖	-๕๗.๕	-๕๘.๘	-๙๒.๕	-๘๕.๘	-๗๒.๓	-๖๐.๐	-๕๖๖.๕
<u>ปี ๒๕๒๑</u>													
กุศลคุณาธิเบศร์	-๕๐.๑	-๔๘.๓	-๖๗.๓	-๓๒.๕	-๗๑.๕	-๕๕.๗	-๑๖๘.๕	-๑๒๗.๖	-๑๑๐.๒	-๑๒.๓	+๑๓๘.๓	-๕๒.๖	-๑๑๒๖.๗
กุศลบริการ	+๔๓.๘	+๒๒.๒	+๒๕.๗	+ ๑.๘	+ ๕.๕	+ ๘.๒	+ ๑.๕	+ ๐.๓	- ๒.๗	+ ๒๘.๗	+ ๑๐.๕	+๓๐.๘	+ ๑๓๓.๕
กุศลเงินทุน	+๓๑.๖	+ ๑๗.๐	+ ๒๘.๐	+๒๑.๗	+๑๓.๗	+๕.๘	- ๖.๐	+๒๖.๘	+ ๘.๑	+ ๓๐.๐	-๕๑.๘	+๓๘.๖	+ ๑๖๕.๕
กุศลคุณาธิเบศร์ บริการ และ เงินทุน	-๑๔.๗	-๑๐.๑	+๑๓.๖	-๕๐.๐	-๕๓.๒	-๘๑.๖	+๑๗๖.๘	-๑๐๐.๕	-๑๐๓.๘	+ ๑๗.๕	-๑๓๘.๗	-๒๒.๒	-๗๘๗.๘

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ ๑๕
ธุรกิจที่ระหว่างธนาคารพาณิชย์กับลูกค้าแยกตามสกุลเงินสำคัญ

หน่วย : พันดอลลาร์สหรัฐอเมริกา

๑๘๘

สกุลเงิน	๒๕๒๐			๒๕๒๑									รวม	สัดส่วน ต่อเงิน ทุกสกุล %
	ท.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.		
ธนาคารซื้อ														
ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา	๓๑๓๓๓๒	๓๓๐๕๓๔	๓๕๘๔๘๘	๓๕๕๒๓๕	๓๓๖๘๑๗	๔๓๘๘๐๐	๓๓๙๗๕๖	๓๕๓๐๘๖	๔๐๖๖๒๓	๓๕๙๕๐๕	๔๐๗๓๒๖	๓๙๒๘๓๓	๔๓๕๗๙๕	๘๓.๗
ปอนด์สเตอร์ลิง	๑๕๗๗๘	๑๕๓๙๒	๕๕๑๗	๖๑๒๕	๘๔๑๙	๑๘๓๖๗	๕๕๓๐	๒๑๘๗๑	๒๐๙๒๑	๑๕๐๕๒	๑๘๘๓๑	๑๕๒๗๕	๑๖๖๐๗๘	๓.๑
ดอลลาร์ฮ่องกง	๔๙๐๖	๕๙๑๗	๘๕๗๘	๔๘๖๑	๖๖๙๐	๖๗๖๖	๕๑๙๙	๗๕๒๖	๖๕๐๐	๖๕๐๑	๘๙๓๕	๑๐๙๔๑	๘๑๓๐๐	๑.๕
ดอลลาร์มาเลเซีย	๓๐๗๙	๓๒๙๗	๔๘๔๗	๔๑๐๖	๔๘๐๗	๖๖๓๖	๕๑๐๕	๓๗๑๓	๕๔๔๗	๓๖๖๔	๔๓๓๒	๕๙๖๖	๕๒๗๙๙	๑.๐
ดอลลาร์สิงคโปร์	๕๕๒๙	๕๑๕๗	๕๙๖๙	๗๐๕๓	๖๘๐๕	๗๗๗๗	๕๓๖๐	๕๒๖๕	๕๔๓๒	๖๓๕๒	๗๐๘๙	๕๑๓๐	๖๙๙๑๘	๑.๓
มาร์คเยอรมัน	๑๕๓๘๖	๑๖๗๖๑	๓๑๓๓๑	๓๑๘๒๔	๓๒๕๘๒	๓๗๕๒๐	๓๐๕๐๙	๓๘๑๖๗	๓๘๕๒๒	๒๐๓๔๘	๒๙๐๓๗	๒๘๕๗๖	๓๕๕๕๖๓	๖.๗
เยนญี่ปุ่น	๒๕๕๖	๒๓๐๔	๒๓๔๘	๓๑๒๐	๒๔๗๔	๓๒๘๘	๕๒๐๓	๒๙๘๙	๓๒๓๙	๗๐๙๐	๘๐๓๖	๓๓๒๑	๕๕๐๐๙	๐.๙
เงินสกุลอื่น ๆ	๒๙๒๑	๕๕๘๕	๓๗๒๒	๕๐๙๐	๓๖๖๙	๕๘๐๐	๗๙๙๒	๕๘๕๖	๑๑๒๑๑	๑๓๖๖๕	๑๖๑๘๓	๑๑๔๔๓	๙๒๔๓๗	๑.๘
รวม	๓๖๖๕๒๓	๓๘๒๙๕๗	๕๕๙๘๐๑	๔๑๗๕๕๔	๔๐๐๒๖๓	๕๒๗๙๕๔	๔๐๓๖๕๔	๔๓๘๕๗๓	๕๕๕๘๙๕	๔๓๒๖๗๗	๕๕๙๗๖๙	๕๒๕๗๖๕	๕๒๙๗๘๙๕	๑๐๐.๐

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สกุลเงิน	๒๕๖๐			๒๕๖๑									รวม	สัดส่วน ต่อเงิน ทุกสกุล %
	ก.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.		
ธนาคารชาย														
คอลลารสหรัฐอเมริกา	๓๓๓๖๖๕	๓๓๓๖๖๓๐	๔๔๑๕๔๔	๓๖๒๓๖๒	๓๓๕๖๔๕	๔๔๑๓๒๓	๓๖๔๑๘๑	๔๐๘๓๑๕	๔๔๐๕๕๓	๕๖๐๕๖๕	๔๕๖๓๐๔	๔๔๕๐๐๕	๕๐๕๑๘๖๑	๘๑.๕
ปอนคัสเตอร์ลิง	๒๑๓๘๘๖	๑๒๓๕๕๕	๑๑๑๓๘	๑๔๑๕๓	๑๑๕๐๐	๑๘๕๐๘	๑๔๔๓๔	๑๑๓๕๑	๑๔๐๘๘	๑๓๓๓๒	๑๖๕๓๑	๑๔๕๕๖	๑๕๕๓๖๖	๓.๒
คอลลารฮ่องกง	๓๕๓๐	๓๓๕๐	๓๒๓๑	๖๘๐๘	๕๑๐๑	๓๖๐๕	๑๐๕๘๕	๑๐๕๖๒	๘๕๘๐	๖๘๓๘	๘๐๑๑	๕๐๒๕	๕๕๒๕๐	๑.๕
คอลลารมาเลเซีย	๑๘๕๓	๑๖๐๖	๑๘๕๕	๑๖๕๓	๑๕๕๓	๑๖๓๕	๑๓๘๖	๑๓๒๕	๑๓๓๒	๒๒๘๕	๒๑๑๒	๒๓๓๓	๒๑๖๑๖	๐.๔
คอลลารสิงคโปร์	๔๐๕๕	๔๓๕๕	๕๕๑๘	๕๕๑๖	๕๕๑๓	๕๖๓๒	๕๕๒๖	๖๖๒๑	๕๖๖๓	๕๖๖๓	๕๖๖๖	๖๓๖๖	๖๕๕๒๘	๑.๑
มาร์คเยอรมัน	๑๑๓๔๐	๒๐๐๒๒	๑๕๖๓๓	๑๓๓๘๓	๑๓๖๓๒	๒๐๖๐	๑๕๓๓๕	๑๖๕๕๓	๒๑๓๖๑	๑๓๕๒๘	๑๘๑๕๒	๑๕๕๕๔	๒๐๐๕๑	๓.๐
เยนญี่ปุ่น	๑๑๕๓๒	๑๔๕๒๑	๑๔๕๕๓	๕๘๖๓	๑๘๓๓๔	๑๖๘๒๘	๒๐๖๖๓	๒๐๖๕๒	๒๓๕๑๓	๖๓๖๕๓	๒๓๒๑๖	๑๓๘๖๐	๒๖๐๒๓๕	๔.๒
เงินสกุลอื่น ๆ	๑๓๕๕๐	๑๕๒๑๓	๒๑๕๕๕	๑๕๕๕๒	๑๓๓๓๘	๓๑๓๕๐	๒๑๘๘๕	๒๒๓๓๓	๑๘๓๖๕	๒๖๓๘๘	๓๓๐๑๕	๒๘๘๒๖	๒๓๕๕๑๐	๔.๕
รวม	๕๕๑๓๒๑	๕๕๕๒๒๖	๕๑๕๓๖๐	๔๓๓๓๘๘	๔๑๒๕๔๐	๕๕๕๖๒๕	๕๕๓๘๕๓	๕๕๕๕๒๖	๕๕๕๖๕๓	๖๑๑๖๕๖	๖๐๕๐๑๔	๕๕๐๓๐๕	๖๑๖๕๓๐๑	๑๐๐.๐

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑๖

ธุรกิจพื้นที่ระหว่างธนาคารพาณิชย์กับธนาคารแยกตามสกุลเงินสำคัญ

หน่วย : พันดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ๑๙๐

สกุลเงิน	๒๕๒๐			๒๕๒๑									รวม	สัดส่วน ต่อเงิน ทุกสกุล %
	ก.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.		
<u>ธนาคารซื้อ</u>														
ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา	๒๒๐๓๓๒	๒๒๑๕๕๓	๑๖๘๒๕๐	๑๖๘๐๑๓	๑๕๓๐๐๕	๒๙๕๒๒๘	๒๑๓๑๓๑	๒๒๙๐๑๖	๒๓๐๓๐๓	๓๓๖๘๐๑	๓๒๘๑๖๕	๓๓๙๓๘๓	๒๙๕๕๓๘๓	๕๖.๓
ปอนด์สเตอร์ลิง	๘๕๕๔	๐๖๖๓	๑๒๙๓	๐๐๘๕	๐๒๙๕	๐๘๘๙	๐๕๐๒	๑๑๖๑	๐๓๘๘	๑๕๒๐	๐๙๕๘	๐๕๓๑	๑๖๖๓๘	๐.๕
ดอลลาร์ฮ่องกง	๐๒๕๓	๐๕๕๕	๐๕๓๘	๐๖๓๕	๐๑๓๖	๐๒๖๙	๐๒๐๔	๐๓๓๕	๐๑๓๒	๐๐๙๓	๐๑๐๖	๐๑๕๓	๓๕๒๐	๐.๑
ดอลลาร์มาเลเซีย	๑๐๖๑	๑๐๓๙	๑๒๕๕	๐๕๑๐	๐๙๒๒	๑๓๙๕	๐๖๕๕	๐๕๖๙	๐๓๐๙	๐๓๘๓	๑๓๑๘	๑๕๓๐	๑๒๐๕๒	๐.๕
(ดอลลาร์สิงคโปร์)	๐๖๕๓	๑๓๖๓	๑๐๑๙	๐๓๐๑	๑๓๖๓	๐๖๖๐	๑๐๑๓	๑๐๙๕	๑๘๕๐	๑๖๘๕	๑๒๑๙	๑๐๕๘	๑๕๑๑๓	๐.๕
มาร์คเยอรมัน	๐๓๘๙	๖๓๑๐	๓๑๙๘	๕๖๕๘	๓๓๘๑	๓๓๐๘	๑๘๙๓	๕๒๘๖	๓๙๕๕	๑๕๘๙	๖๑๑๕	๒๖๐๕	๕๓๘๓๑	๑.๙
เยนญี่ปุ่น	๐๐๓๖	๐๐๕๓	๐๐๐๘	๐๐๐๘	-	-	๐๐๐๕	๐๑๑๖	๐๐๘๕	๐๐๑๐	๐๐๒๐	๐๐๑๙	๐๕๐๕	-
เงินสกุลอื่น	๐๕๓๖	๐๒๕๘	๐๑๓๕	๐๑๓๓	๖๖๖๒	๐๕๑๕	๐๐๖๕	๐๑๕๖	๐๒๕๘	๐๐๓๙	๐๑๑๑	๐๒๘๕	๕๒๐๖	๐.๕
รวม	๒๓๒๓๓๒	๒๓๒๕๕๖	๑๗๕๓๓๕	๑๗๕๓๘๓	๑๕๙๘๐๒	๓๐๕๖๖๘	๒๒๑๕๖๕	๒๓๓๓๑๖	๒๓๑๕๐๐	๓๔๒๓๖๘	๓๓๘๕๑๒	๓๔๕๓๕๘	๓๐๕๕๐๘๕	๑๐๐.๐

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑๕ (ต่อ)

๑๕๑

สกุลเงิน	๒๕๒๐		๒๕๒๑										รวม	สัดส่วน ของเงิน ทุกสกุล %	
	ค.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.			
ธนาคารขาย															
ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา	๑๖๒๐๑๓	๑๕๙๑๕๒	๑๖๕๓๑๘	๑๘๔๓๔๓	๑๙๒๙๒๙	๓๐๕๓๕๒	๑๓๐๒๓๙	๑๖๘๘๖๓	๒๐๓๓๘๖	๒๕๘๒๘๙	๓๓๘๓๖๘	๒๖๖๕๕๐	๒๕๓๙๑๓๔	๙๓๑.๑	
ปอนด์สเตอร์ลิง	๘๕๕๖	๐๖๘๓	๑๓๑๒	๐๐๙๔	๐๒๙๘	๐๙๒๒	๐๕๐๑	๑๑๓๙	๐๔๑๑	๑๕๒๑	๐๙๓๖	๐๘๓๙	๑๖๘๓๔	๐.๖	
ดอลลาร์ฮ่องกง	๐๒๓๙	๐๙๙๕	๐๕๓๘	๐๖๓๕	๐๑๓๖	๐๒๖๙	๐๒๐๔	๐๓๓๔	๐๑๓๒	๐๐๙๓	๐๑๐๖	๐๑๔๓	๓๕๒๐	๐.๑	
ดอลลาร์มาเลเซีย	๐๐๓๑	๐๒๙๒	๐๐๖๓	๐๐๙๓	๐๑๔๒	๐๑๕๒	๐๔๓๔	๐๐๖๔	๐๑๓๖	๐๐๒๔	๐๐๒๔	๐๐๓๒	๐๕๒๕	๐.๑	
ดอลลาร์สิงคโปร์	๐๒๑๔	๐๑๕๓	๐๐๒๒	๐๐๖๘	๐๒๓๐	๐๑๒๘	๐๐๑๔	๐๑๘๔	๐๓๘๘	๐๓๙๘	๐๕๓๕	๐๑๕๕	๒๙๓๓	๐.๑	
มาร์คเยอรมัน	๐๓๘๙	๖๓๑๐	๓๑๙๘	๔๖๕๘	๓๓๖๙	๓๓๒๐	๑๘๙๐	๕๒๙๓	๓๙๙๕	๑๔๘๙	๖๑๑๕	๒๖๐๕	๔๓๘๓๑	๑.๔	
เยนญี่ปุ่น	๐๐๓๖	๐๐๕๓	๐๐๐๘	๐๐๐๘	-	-	๐๐๐๕	๐๑๑๖	๐๐๘๕	๐๐๑๐	๐๐๒๐	๐๐๑๙	๐๔๐๔	-	
เงินสกุลอื่น ๆ	๐๕๓๖	๐๒๕๘	๐๑๓๒	๐๑๓๔	๖๖๕๓	๐๔๑๕	๐๐๕๘	๐๑๔๘	๐๒๕๙	๐๐๓๙	๐๐๙๙	๐๒๙๓	๙๑๙๒	๐.๔	
รวม	๑๓๒๕๔๒	๑๖๓๘๐๘	๑๓๐๖๓๕	๑๙๐๐๘๑	๒๐๓๘๔๑	๓๑๐๙๔๘	๑๓๓๓๙๓	๑๓๖๑๓๙	๒๑๓๖๓๒	๒๖๑๓๖๓	๓๖๖๒๘๓	๒๓๐๒๔๔	๒๖๕๓๓๕๓	๑๐๐.๐	

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑๗

ปริมาณการซื้อขายเงินตราต่างประเทศระหว่างธนาคารพาณิชย์กับทุนรักษาระดับฯ

เปรียบเทียบยอดรวมระหว่างปี ๒๕๑๙ - ๒๕๒๑

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา

๑๕๒

	ยอดรวมปี ๒๕๑๙	ยอดรวมปี ๒๕๒๐	ยอดรวมปี ๒๕๒๑
ธนาคารพาณิชย์ซื้อจากทุนรักษาระดับฯ	+ ๓๕๐.๐	+ ๓๐๓.๖	+ ๓๕๑.๓
ธนาคารพาณิชย์ขายให้ทุนรักษาระดับฯ	- ๖๘.๘	- ๑๐๒.๑	- ๓๖๘.๓
कुलซื้อขายกับทุนรักษาระดับฯ	+ ๒๘๑.๒	+ ๒๐๑.๕	+ ๙๘๓.๐

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑๘
 ฐานะซื้อขายล่วงหน้าของธนาคารพาณิชย์
 ระหว่างปี ๒๕๑๙ - ๒๕๒๑

๑๕๓

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา

	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	รวมทั้งปี
ฐานะล่วงหน้าปี ๒๕๑๙	-๖๘.๙	-๓๘.๑	-๑๓.๗	-๑๗.๘	+๑๐.๕	+๓๘.๘	+๑๑๑.๗	+๑๑๘.๙	+๑๑๓.๐	+๙๖.๖	+๙๖.๗	+๑๓๐.๒	+๑๓๐.๒
ฐานะล่วงหน้าปี ๒๕๒๐	+๘๘.๓	+๗๒.๐	+๕๖.๕	+๕๘.๓	+๓๙.๓	+๕๓.๙	+๑๕๐.๒	+๑๒๗.๓	+๑๑๙.๖	+๑๓๗.๖	+๑๔๙.๐	+๑๓๖.๘	+๑๓๖.๘
ฐานะล่วงหน้าปี ๒๕๒๑	+๑๗๒.๘	+๒๒๑.๓	+๓๖๘.๖	+๒๘๕.๘	+๑๙๑.๙	+๑๖๗.๗	+๒๖๕.๘	+๔๐๓.๖	+๔๘๓.๒	+๖๗๔.๑	+๕๖๑.๓	+๓๗๒.๘	+๓๗๒.๘

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สินทรัพย์และหนี้สินของธนาคารพาณิชย์ มกราคม - ธันวาคม ๒๕๑๕

หน่วย : ล้านบาทสหรัฐอเมริกา

	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	เฉลี่ยปี ๒๕๑๕
ก. สินทรัพย์													
๑. เงินสดในมือ	๓.๘	๔.๖	๓.๐	๒.๗	๓.๐	๒.๕	๒.๕	๓.๐	๓.๐	๓.๐	๔.๔	๔.๕	๓.๔
๒. เงินฝากธนาคาร	๑๕๗.๔	๑๓๘.๗	๑๓๑.๖	๑๓๖.๖	๑๑๖.๘	๑๓๔.๒	๑๐๖.๖	๑๒๐.๕	๑๓๓.๕	๑๒๘.๕	๑๑๘.๕	๑๕๓.๕	๑๒๕.๖
๓. ค่าเงินค่าสินค้าออก	๑๒๔.๖	๑๓๓.๘	๑๓๖.๒	๑๓๑.๔	๑๒๑.๒	๑๒๑.๘	๑๒๑.๑	๑๒๘.๔	๑๒๘.๔	๑๔๘.๒	๑๓๒.๐	๑๓๘.๒	๑๒๐.๐
๔. อื่น ๆ	๑๑.๖	๑๐.๔	๕.๕	๗.๓	๑๑.๕	๖.๔	๘.๗	๕.๔	๗.๘	๖.๐	๘.๖	๗.๔	๕.๕
๕. รวมสินทรัพย์ต่างประเทศ	๒๕๗.๔	๒๘๗.๕	๒๘๐.๓	๒๗๘.๐	๒๕๖.๕	๒๖๕.๓	๒๓๕.๓	๒๖๑.๗	๒๗๓.๑	๒๘๖.๑	๓๐๓.๕	๓๔๔.๕	๒๕๖.๕
๖. ค่าสินค้าเข้าและเงินใหญ่ยืม													
๗. รวมสินทรัพย์ทั้งหมด (๕ + ๖)													
ข. หนี้สิน													
๘. เงินรับฝาก	๕๐.๒	๕๓.๕	๕๑.๔	๕๖.๐	๕๐.๘	๕๒.๖	๑๐๐.๓	๕๕.๕	๕๔.๕	๕๒.๕	๗๕.๑	๘๓.๒	๘๐.๐
๙. เงินเบิกเกินบัญชี	๘๕.๕	๑๐๓.๓	๕๘.๕	๑๑๓.๓	๑๑๖.๔	๕๖.๑	๕๐.๒	๕๕.๗	๑๑๔.๕	๑๐๕.๐	๑๑๑.๐	๕๒.๒	๗๕.๓
๑๐. เงินกู้	๒๖๕.๖	๒๓๕.๓	๒๐๗.๕	๒๑๕.๑	๒๑๕.๔	๒๒๘.๔	๒๔๔.๗	๒๖๕.๒	๒๖๔.๕	๒๖๑.๕	๒๗๕.๕	๒๘๑.๓	๑๘๓.๒
๑๑. เครดิตการค้าเข้า	๒๖๖.๔	๒๗๘.๘	๒๖๔.๘	๒๖๕.๕	๒๖๕.๔	๒๓๖.๓	๒๒๕.๑	๒๑๕.๔	๑๕๖.๘	๒๑๐.๖	๒๐๓.๗	๒๑๕.๖	๒๖๔.๒
๑๒. อื่น ๆ	๑๐๖.๐	๑๐๕.๔	๑๒๐.๗	๕๗.๒	๘๘.๗	๑๒๐.๘	๑๑๐.๐	๑๐๐.๔	๕๔.๖	๑๑๔.๘	๑๐๖.๑	๑๑๔.๔	๑๐๔.๓
๑๓. รวมหนี้สินต่างประเทศ	๘๑๓.๗	๘๒๔.๓	๗๘๓.๓	๗๘๑.๑	๗๘๐.๗	๗๗๔.๒	๗๖๕.๓	๗๘๐.๒	๗๖๕.๗	๗๗๒.๒	๗๗๑.๔	๗๕๖.๗	๗๑๑.๓
๑๔. รวมหนี้สินต่างประเทศ (adj.)													
ค. หนี้สินสุทธิ (๑๓ - ๕)	๕๖๐.๓	๕๗๐.๘	๕๐๒.๖	๕๐๓.๑	๕๒๘.๒	๕๐๘.๘	๕๓๐.๐	๕๒๕.๕	๕๕๒.๖	๕๕๓.๕	๕๖๗.๕	๕๕๒.๓	๕๕๒.๕
ง. หนี้สินสุทธิ (adj.) (๑๔-๕)	๕๗๖.๑	๕๕๑.๗	๕๕๘.๘	๕๕๕.๔	๕๕๘.๕	๕๖๓.๒	๕๔๕.๑	๕๓๕.๓	๕๕๗.๐	๕๕๘.๕	๕๕๕.๓	๕๐๘.๕	๕๐๖.๓
จ. การเปลี่ยนแปลงของหนี้สินสุทธิ เทียบกับเดือนก่อน	+๖๗.๕	+๑๖.๕	-๓๕.๒	+๐.๕	+๒๕.๑	-๑๕.๓	+๒๑.๑	-๑๑.๕	-๒๕.๕	+๐.๕	-๒๕.๖	-๑๕.๗	-๐.๑

ข้อมูลปี ๒๕๑๕ ยังไม่รวมสินทรัพย์และหนี้สินของสาขาภาคใต้
ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ ๒๐
สินทรัพย์และหนี้สินของธนาคารพาณิชย์ มกราคม - ธันวาคม ๒๕๒๐

หน่วย : ล้านบาทสหรัฐหรือเมริกกา ๑๙๕

	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	เฉลี่ยปี ๒๕๒๐	เทียบกับปีก่อน
ก. สินทรัพย์	๕.๓	๕.๗	๕.๙	๕.๑	๓.๖	๓.๕	๓.๕	๓.๐	๓.๑	๔.๕	๕.๑	๑๒.๐	๔.๙	๗.๑
๑. เงินสดในมือ	๕.๓	๕.๗	๕.๕	๕.๑	๓.๖	๓.๕	๓.๕	๓.๐	๓.๑	๔.๕	๕.๑	๑๒.๐	๔.๙	๗.๑
๒. เงินฝากธนาคาร	๑๕๓.๑	๑๔๓.๑	๒๐๐.๒	๑๗๙.๓	๑๖๕.๘	๑๕๓.๔	๑๕๗.๘	๑๕๒.๒	๑๖๖.๕	๑๖๔.๔	๑๕๘.๕	๑๕๗.๙	๑๕๓.๙	๑๔๖.๑
๓. ค่าเงินตราสินค้าออก	๑๘๗.๙	๑๗๙.๔	๑๗๐.๖	๑๗๒.๑	๑๗๒.๘	๑๖๗.๗	๑๕๘.๐	๑๗๐.๑	๑๓๙.๓	๑๓๔.๒	๑๔๔.๘	๑๕๓.๐	๑๗๘.๒	๑๖๘.๘
๔. อื่น ๆ	๗.๙	๗.๕	๖.๘	๙.๖	๘.๓	๗.๙	๑๓.๐	๑๖.๕	๑๖.๗	๒๔.๒	๓๓.๓	๓๔.๖	๗.๘	๒๗.๒
๕. รวมสินทรัพย์ต่างประเทศ	๓๕๔.๒	๓๓๕.๗	๓๘๓.๕	๓๖๖.๑	๓๕๐.๕	๓๒๒.๕	๓๒๒.๓	๓๔๑.๘	๓๒๕.๖	๓๒๗.๓	๓๕๕.๓	๓๕๗.๕	๓๕๔.๘	๓๓๓.๓
๖. ค่าสินค้าเช่าและเงินในบัญชี														
๗. รวมสินทรัพย์ทั้งหมด (๕ + ๖)														
ข. หนี้สิน														
๘. เงินรับฝาก	๗๕.๒	๘๘.๑	๙๖.๒	๑๐๖.๒	๑๐๘.๗	๑๒๔.๑	๑๒๕.๐	๑๕๔.๕	๑๕๖.๙	๑๕๙.๐	๑๓๘.๑	๑๕๙.๘	๘๓.๒	๗๖.๖
๙. เงินเบิกเกินบัญชี	๑๑๘.๖	๑๑๖.๙	๑๐๙.๘	๑๒๔.๕	๑๕๑.๗	๑๓๐.๗	๑๖๗.๔	๑๕๘.๗	๑๕๗.๐	๑๔๔.๒	๑๔๐.๑	๑๒๒.๖	๙๒.๒	๓๐.๙
๑๐. เงินกู้	๓๐๓.๘	๓๑๕.๐	๒๙๐.๓	๒๗๒.๑	๒๕๙.๘	๒๘๐.๐	๒๖๘.๗	๒๘๘.๕	๒๙๒.๙	๓๒๐.๕	๓๘๓.๗	๔๕๓.๙	๒๘๑.๓	๑๖๒.๖
๑๑. เครดิตการค้าสินค้าเช่า	๒๐๕.๙	๒๐๖.๙	๒๔๑.๐	๒๒๘.๐	๒๓๙.๕	๒๔๒.๑	๒๓๗.๒	๒๖๙.๕	๒๗๐.๔	๒๘๐.๑	๒๘๐.๒	๒๘๔.๕	๒๑๕.๖	๖๘.๘
๑๒. อื่น ๆ	๑๑๖.๘	๑๑๐.๘	๑๒๔.๐	๑๒๙.๖	๑๑๘.๒	๑๒๑.๘	๑๔๘.๘	๑๕๐.๘	๑๓๕.๕	๑๕๓.๒	๑๘๑.๗	๑๖๐.๘	๑๑๔.๘	๔๖.๖
๑๓. รวมหนี้สินต่างประเทศ	๘๒๐.๓	๘๓๗.๗	๘๖๑.๓	๘๖๐.๕	๘๓๗.๙	๘๙๘.๗	๙๔๖.๑	๑๐๑๘.๐	๑๐๑๒.๗	๑๐๕๗.๐	๑๐๘๓.๘	๑๑๘๑.๕	๗๙๖.๗	๓๘๙.๘
๑๔. รวมหนี้สินต่างประเทศ (adj.)	๗๗๑.๖	๗๘๙.๐	๘๑๒.๖	๘๑๑.๗	๘๒๙.๒	๘๕๐.๐	๘๙๕.๔	๙๖๙.๓	๙๖๘.๐	๑๐๐๘.๓	๑๐๓๕.๑	๑๑๓๒.๘	๗๘๘.๐	๓๘๙.๘
ค. หนี้สินสุทธิ (๑๓ - ๕)	๔๖๖.๑	๕๐๒.๐	๔๗๗.๘	๔๙๔.๓	๕๒๗.๕	๕๕๖.๒	๖๒๒.๒	๖๗๖.๒	๖๘๗.๑	๗๒๙.๗	๗๓๘.๕	๗๙๖.๐	๔๕๖.๓	๒๘๑.๗
ง. หนี้สินสุทธิ (adj.) (๑๔ - ๕)	๔๑๗.๘	๔๕๓.๓	๔๒๙.๑	๔๕๕.๖	๔๗๘.๗	๕๒๗.๕	๕๗๓.๑	๖๒๗.๕	๖๓๘.๔	๖๘๑.๐	๖๘๙.๘	๗๔๙.๓	๔๐๘.๕	๒๘๖.๖
จ. การเปลี่ยนแปลงของหนี้สินสุทธิ เทียบกับเดือนก่อน	+๑๓.๘	+๓๕.๕	-๒๔.๒	+๓๕.๕	+๓๓.๑	+๘๘.๘	+๕๕.๖	+๕๖.๔	+๑๐.๙	+๕๒.๖	+๘.๘	+๕.๕	+๒๕๑.๗	

ข้อมูลปี ๒๕๒๐ ยังไม่รวมสินทรัพย์และหนี้สินของสาขาภาคใต้
ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ณ สิ้นปี ๒๕๒๐	เทียบกับ ปีก่อน
ก. สินทรัพย์														
๑. เงินสดในมือ	๑๐.๕	๕.๓	๘.๕	๖.๘	๗.๐	๕.๕	๖.๒	๗.๐	๗.๓	๑๐.๕	๗.๘	๘.๒	๑๒.๐	-๓.๘
๒. เงินฝากธนาคาร	๑๖๓.๒	๑๖๒.๓	๑๘๕.๓	๑๕๘.๑	๑๖๑.๒	๒๖๒.๕	๑๕๕.๕	๑๕๖.๐	๒๐๕.๖	๑๕๐.๗	๑๗๕.๓	๑๕๕.๕	๑๕๗.๕	๒.๐
๓. ค่าเงินตราสินค้าออก	๑๗๖.๔	๑๘๓.๕	๑๕๕.๑	๑๕๖.๗	๑๕๘.๗	๑๘๗.๖	๑๘๑.๕	๑๕๓.๕	๑๕๒.๗	๒๐๕.๐	๒๔๕.๕	๒๘๐.๓	๑๕๓.๐	๘๗.๓
๔. อื่น ๆ	๕๕.๒	๓๕.๘	๓๑.๕	๓๕.๘	๓๗.๗	๓๒.๕	๕๐.๕	๓๑.๓	๕๐.๐	๖๓.๐	๖๖.๐	๒๗.๖	๓๕.๖	-๗.๒
๕. รวมสินทรัพย์ต่างประเทศ	๓๕๕.๗	๓๘๕.๕	๔๑๗.๘	๔๓๖.๕	๔๐๕.๖	๕๕๘.๘	๔๒๘.๑	๔๒๘.๒	๔๕๕.๖	๔๓๗.๑	๕๑๒.๖	๕๑๕.๕	๔๓๗.๕	๗๘.๓
๖. ค่าสินค้าเขาและเงินใหญ่อื่น														
๗. รวมสินทรัพย์ทั้งหมด (๕ + ๖)														
ข. หนี้สิน														
๘. หนี้สิน	๑๕๕.๕	๑๗๕.๐	๒๐๖.๕	๑๘๕.๓	๑๕๕.๕	๒๒๐.๕	๒๑๕.๐	๒๒๗.๒	๒๕๕.๕	๒๘๗.๕	๒๘๖.๖	๒๕๒.๕	๑๕๕.๕	๕๒.๖
๙. เงินเบิกเกินบัญชี	๑๕๑.๓	๑๒๓.๘	๑๕๐.๒	๑๓๑.๒	๑๕๕.๖	๑๓๕.๕	๑๕๑.๕	๑๗๕.๕	๑๗๑.๓	๑๕๗.๑	๒๐๕.๓	๑๕๐.๕	๑๒๒.๖	๖๘.๓
๑๐. เงินกู้	๕๕๕.๕	๕๗๗.๕	๕๖๘.๘	๕๘๘.๕	๕๕๕.๐	๕๕๖.๑	๕๕๕.๐	๖๓๕.๐	๖๕๗.๕	๗๓๕.๒	๖๖๓.๕	๗๐๗.๐	๕๕๗.๕	๒๕๕.๑
๑๑. เครดิตการค้าสินค้าเขา	๒๒๕.๐	๓๐๕.๕	๓๐๗.๖	๓๕๕.๖	๓๕๕.๓	๓๖๒.๕	๓๖๒.๕	๓๖๕.๕	๓๗๕.๕	๔๖๒.๖	๕๕๕.๒	๕๐๓.๐	๒๘๕.๕	๒๑๘.๖
๑๒. อื่น ๆ	๑๕๘.๑	๑๗๕.๕	๑๖๘.๕	๑๘๐.๘	๑๗๒.๑	๒๐๐.๒	๑๕๕.๕	๒๒๗.๕	๒๐๑.๑	๒๐๒.๑	๒๐๑.๘	๑๗๕.๕	๑๖๐.๘	๑๓.๐
๑๓. รวมหนี้สินต่างประเทศ	๑๑๕๓.๓	๑๒๕๖.๗	๑๓๐๑.๕	๑๓๓๘.๓	๑๓๕๕.๕	๑๕๕๕.๖	๑๕๕๑.๕	๑๖๕๕.๐	๑๗๓๕.๗	๑๘๕๕.๕	๑๗๗๑.๘	๑๕๕๗.๑	๑๑๕๑.๕	๖๕๕.๖
๑๔. รวมหนี้สินต่างประเทศ ()	๑๑๕๔.๖	๑๒๕๘.๐	๑๒๕๓.๒	๑๒๕๕.๖	๑๓๐๕.๗	๑๕๕๐.๕	๑๕๕๓.๒	๑๖๓๕.๓	๑๖๕๑.๐	๑๘๓๕.๗	๑๗๗๓.๑	๑๕๗๗.๕	๑๑๗๒.๘	๖๕๕.๖
ค. หนี้สินสุทธิ (๑๓ - ๕)	๗๕๓.๖	๘๖๖.๘	๘๘๕.๑	๕๐๑.๕	๕๕๗.๘	๑๐๑๐.๘	๑๑๑๓.๘	๑๒๕๕.๕	๑๖๕๕.๑	๑๕๕๕.๓	๑๒๗๕.๒	๑๓๑๑.๒	๗๕๕.๐	๕๖๗.๓
ง. หนี้สินสุทธิ () (๑๔ - ๕)	๗๕๕.๕	๘๑๘.๑	๘๓๕.๕	๘๕๓.๒	๕๐๕.๑	๕๖๒.๑	๑๐๖๕.๑	๑๒๗๕.๑	๑๒๕๕.๕	๑๓๖๖.๖	๑๒๓๐.๕	๑๒๖๒.๖	๖๕๕.๓	๕๖๗.๓
จ. การเปลี่ยนแปลงของหนี้สินสุทธิ														
เทียบกับเดือนก่อน	๕๕.๖	๗๓.๒	๑๗.๓	๑๗.๘	๕๑.๕	๕๗.๐	๑๐๓.๐	๑๕๒.๐	๓๘.๓	๑๒๑.๒	๑๓๖.๑	๓๖.๐		
เทียบกับสิ้นปี ๒๕๒๐	๕๕.๖	๑๒๒.๘	๑๕๐.๑	๑๕๗.๕	๒๐๕.๘	๒๖๖.๕	๓๖๕.๕	๕๑๑.๘	๕๕๐.๑	๖๗๑.๓	๕๓๕.๒	๕๖๗.๓		

ตารางที่ ๒๒

ธุรกิจการซื้อขายเงินตราต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์

ระหว่าง พฤศจิกายน ๒๕๒๐ - ตุลาคม ๒๕๒๑

เรียงตามลำดับของปริมาณธุรกิจซื้อและขายรวมกัน และรวมทุกสกุลเงินเทียบเท่า ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา

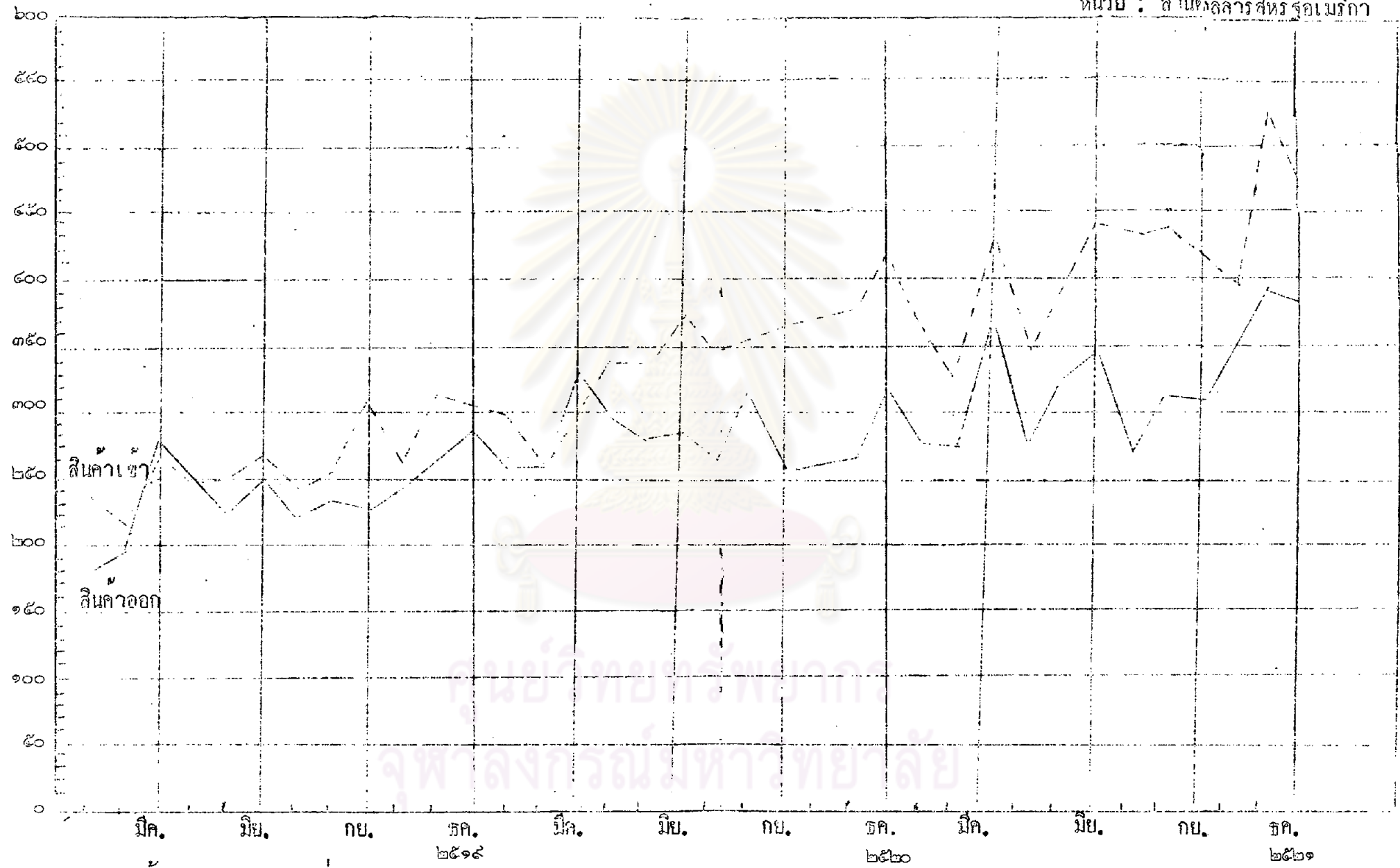
หน่วย : ล้านดอลลาร์ สหรัฐ.

ธนาคาร	ซื้อ	ขาย	ซื้อ ขาย	เฉลี่ยต่อเดือน	
				จำนวน	% เทียบ ยอดรวม
๑. กรุงเทพ	๒๒๗๕.๖	๒๔๓๓.๒	๔๗๐๘.๘	๓๕๒.๔	๒๑.๒
๒. กสิกร ไทย	๑๑๐๓.๔	๑๑๒๖.๓	๒๒๒๙.๗	๑๘๖.๑	๑๐.๐
๓. ไทยพาณิชย์	๕๘๓.๔	๑๐๐๔.๑	๑๕๘๗.๕	๑๖๕.๖	๘.๙
๔. กรุงไทย	๕๔๖.๓	๕๓๕.๒	๑๐๘๑.๕	๑๖๐.๑	๗.๖
๕. กรีนคร	๗๖๑.๖	๘๒๑.๓	๑๕๘๒.๙	๑๓๑.๙	๗.๑
๖. เซลแมนแอสตัน	๕๘๓.๓	๕๙๐.๖	๑๑๗๔.๓	๙๓.๙	๕.๓
๗. ซุการ์ เคอร์	๔๕๙.๓	๕๖๒.๕	๑๐๒๑.๘	๗๖.๘	๔.๑
๘. ห้างหลี	๓๘๓.๙	๓๕๕.๐	๗๓๘.๙	๖๕.๒	๓.๕
๙. มิตซูบิ	๓๔๘.๐	๓๘๑.๓	๗๒๙.๓	๖๐.๘	๓.๓
๑๐. โตเกียว	๒๙๓.๖	๓๒๔.๘	๖๑๘.๔	๕๑.๕	๒.๘
๑๑. อยูริยา	๒๘๒.๖	๓๓๓.๐	๖๑๕.๖	๕๑.๓	๒.๘
๑๒. ซิน โคจันและซูเอช	๓๐๙.๑	๓๑๐.๑	๖๑๙.๒	๕๑.๒	๒.๘
๑๓. ทหารไทย	๒๖๒.๔	๒๖๐.๖	๕๒๓.๐	๔๓.๖	๒.๔
๑๔. กรุงเทพพาณิชย์การ	๒๔๒.๓	๒๕๙.๘	๕๐๒.๑	๔๑.๘	๒.๓
๑๕. สหธนาคาร	๒๓๕.๑	๒๕๒.๓	๔๘๗.๔	๓๙.๘	๒.๑
๑๖. มหานคร	๒๒๑.๔	๒๓๖.๒	๔๕๗.๖	๓๘.๑	๒.๑
๑๗. อเมริกา	๒๐๖.๖	๒๐๙.๓	๔๑๕.๙	๓๔.๗	๑.๙
๑๘. สุทธิมาลัย	๑๙๑.๐	๒๐๖.๐	๓๙๗.๐	๓๓.๑	๑.๘
๑๙. อองกง	๑๕๘.๐	๑๕๘.๐	๓๑๖.๐	๒๖.๓	๑.๔
๒๐. เอเชียพริสต์	๑๒๔.๓	๑๓๙.๑	๒๖๓.๔	๒๒.๐	๑.๒
๒๑. เอเชีย	๑๐๔.๖	๑๐๕.๔	๒๑๐.๐	๑๗.๕	๐.๙
๒๒. แหลมฟอง	๗๔.๖	๗๗.๔	๑๕๒.๐	๑๓.๐	๐.๗
๒๓. ไทยทง	๖๗.๒	๗๐.๔	๑๓๗.๖	๑๑.๕	๐.๖
๒๔. นครหลวงไทย	๕๖.๕	๗๔.๖	๑๓๑.๑	๑๐.๙	๐.๖
๒๕. เมอร์แคนไคล์	๔๓.๗	๔๓.๗	๘๗.๔	๗.๓	๐.๔
๒๖. ภาวระตะ	๓๓.๙	๓๓.๒	๖๗.๑	๕.๖	๐.๓
๒๗. จีน	๓๑.๕	๓๒.๗	๖๔.๒	๕.๔	๐.๓
๒๘. กวางตุ้ง	๑๖.๑	๑๖.๘	๓๒.๕	๒.๗	๐.๑
๒๙. ซีไฮฟง	๑๕.๕	๑๕.๔	๓๐.๙	๒.๖	๐.๑
๓๐. ยูโร เบียนเอเชีย	๑๑.๑	๑๗.๗	๒๘.๘	* ๓.๒	๐.๔
รวมทั้งสิ้น	๑๐๘๓๓.๓	๑๑๓๕๕.๖	๒๒๑๘๘.๙	๑๘๕๓.๙	๑๐๐.๐%

* เริ่มดำเนินการเมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๒๑ เวลาเฉลี่ยต่อเดือนจึงรวมเพียง ๔ เดือน

รูปที่ ๑
 การซื้อขายพันธบัตรเงินตราต่างประเทศควิลินคา ระหว่างปี ๒๕๑๘ - ๒๕๒๑

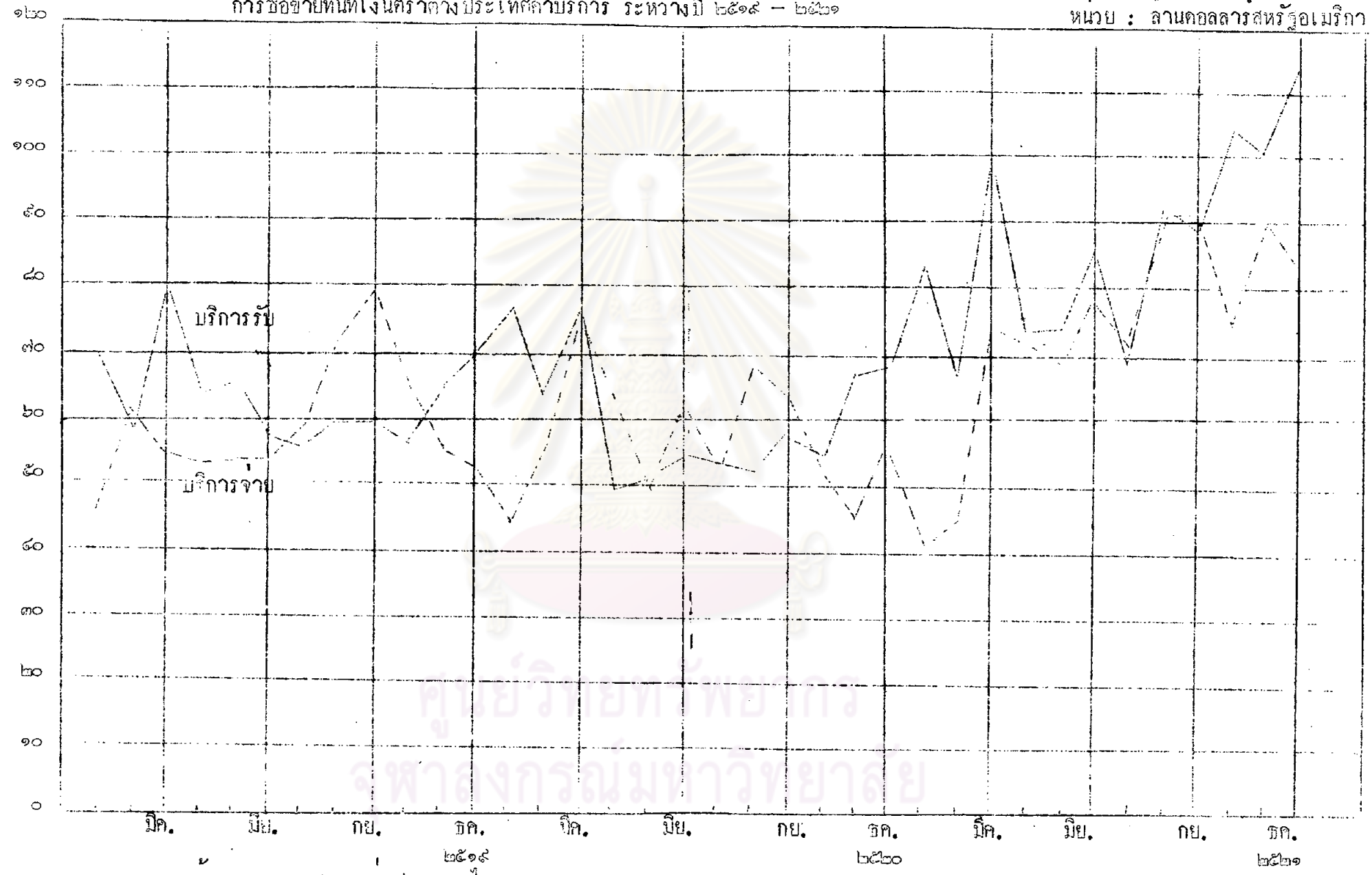
หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา

ข้อมูลจากรธนาคารแห่งประเทศไทย

รูปที่ ๒
การซื้อขายพันธบัตรเงินตราต่างประเทศโดยบริการ ระหว่างปี ๒๕๑๙ - ๒๕๒๑

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา

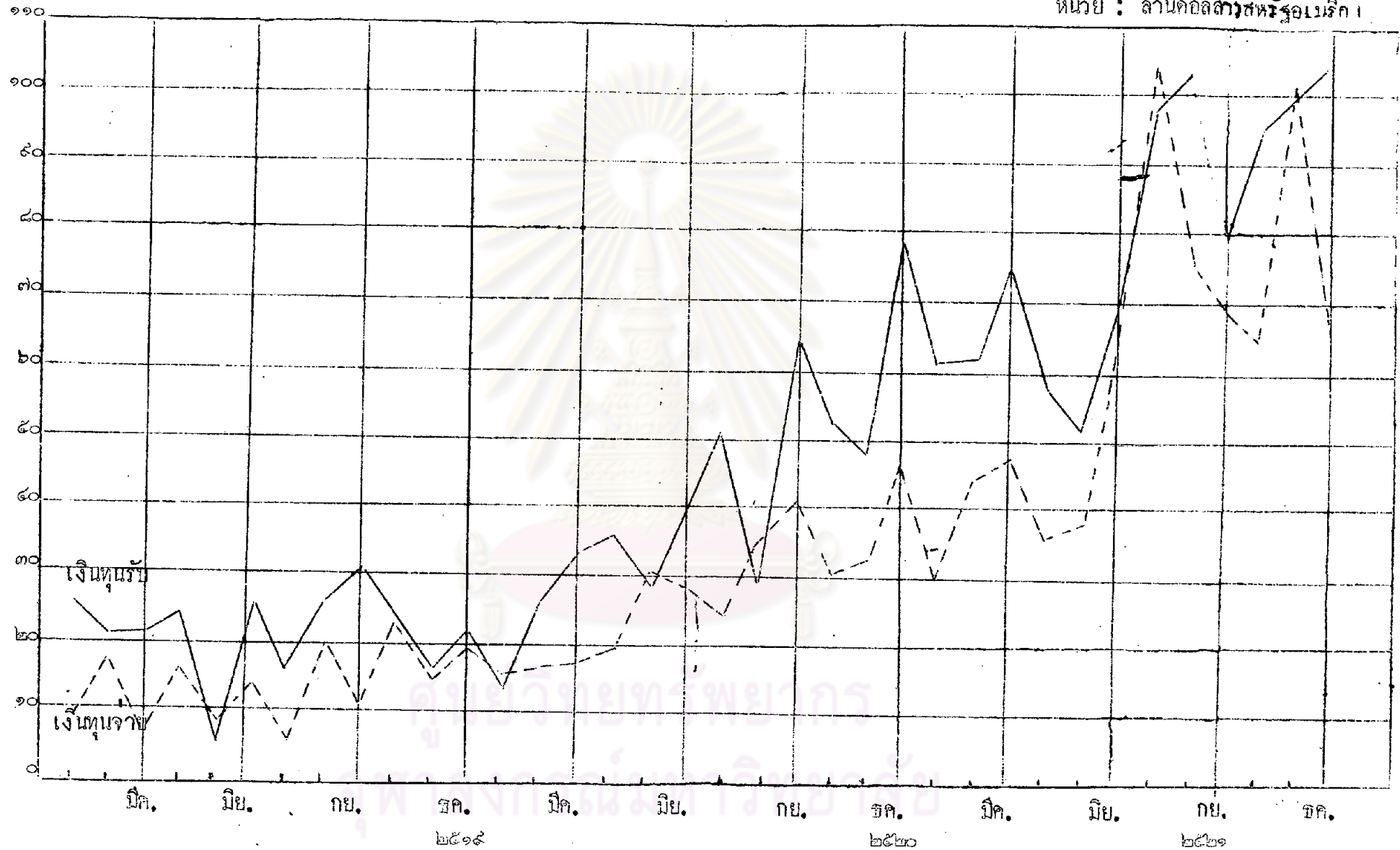

ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย

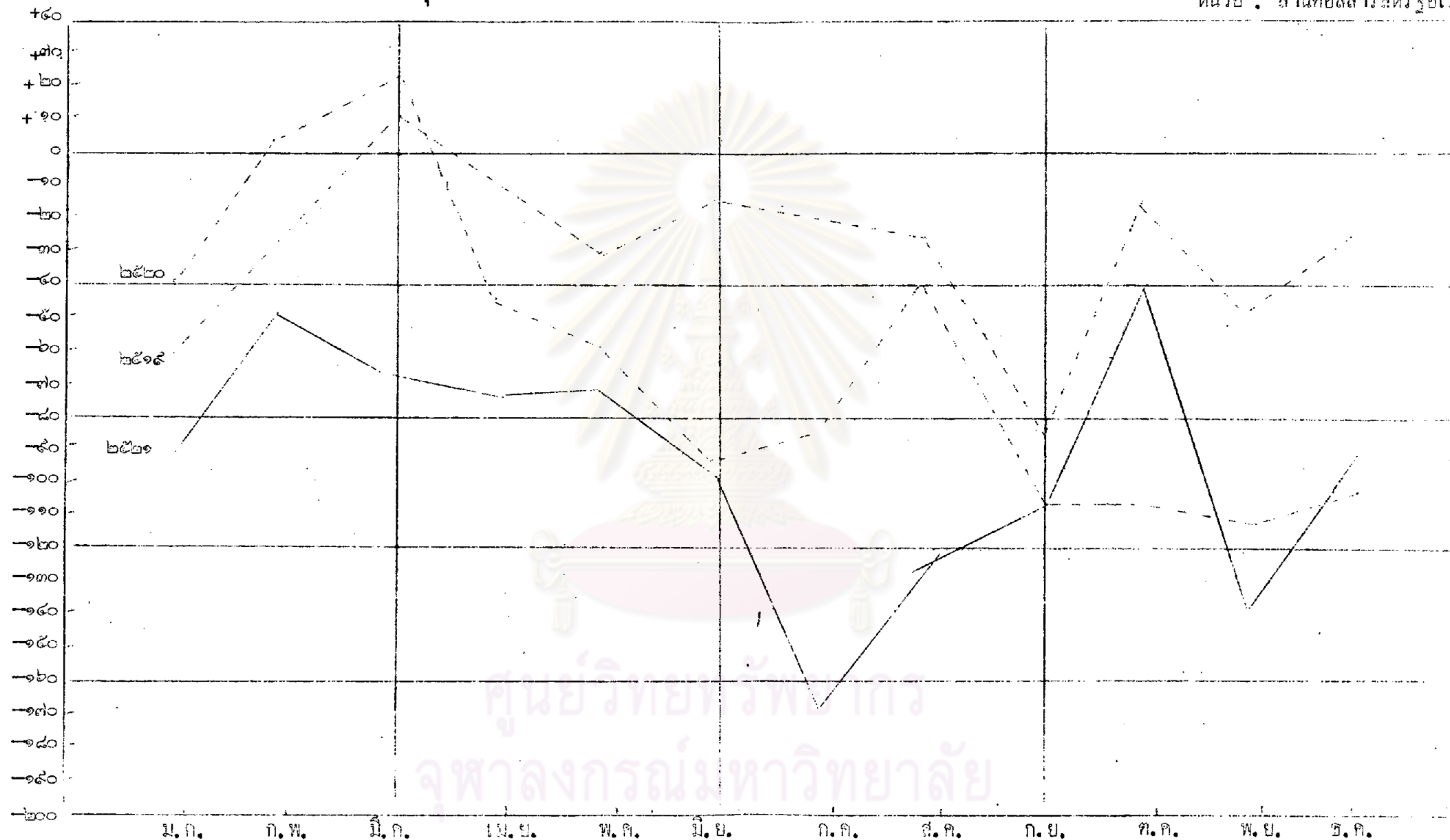
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การซื้อขายหุ้นที่เงินตราต่างประเทศทางบ้านเงินลงทุน ระหว่างปี ๒๕๑๕-๒๕๒๑

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา

ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย

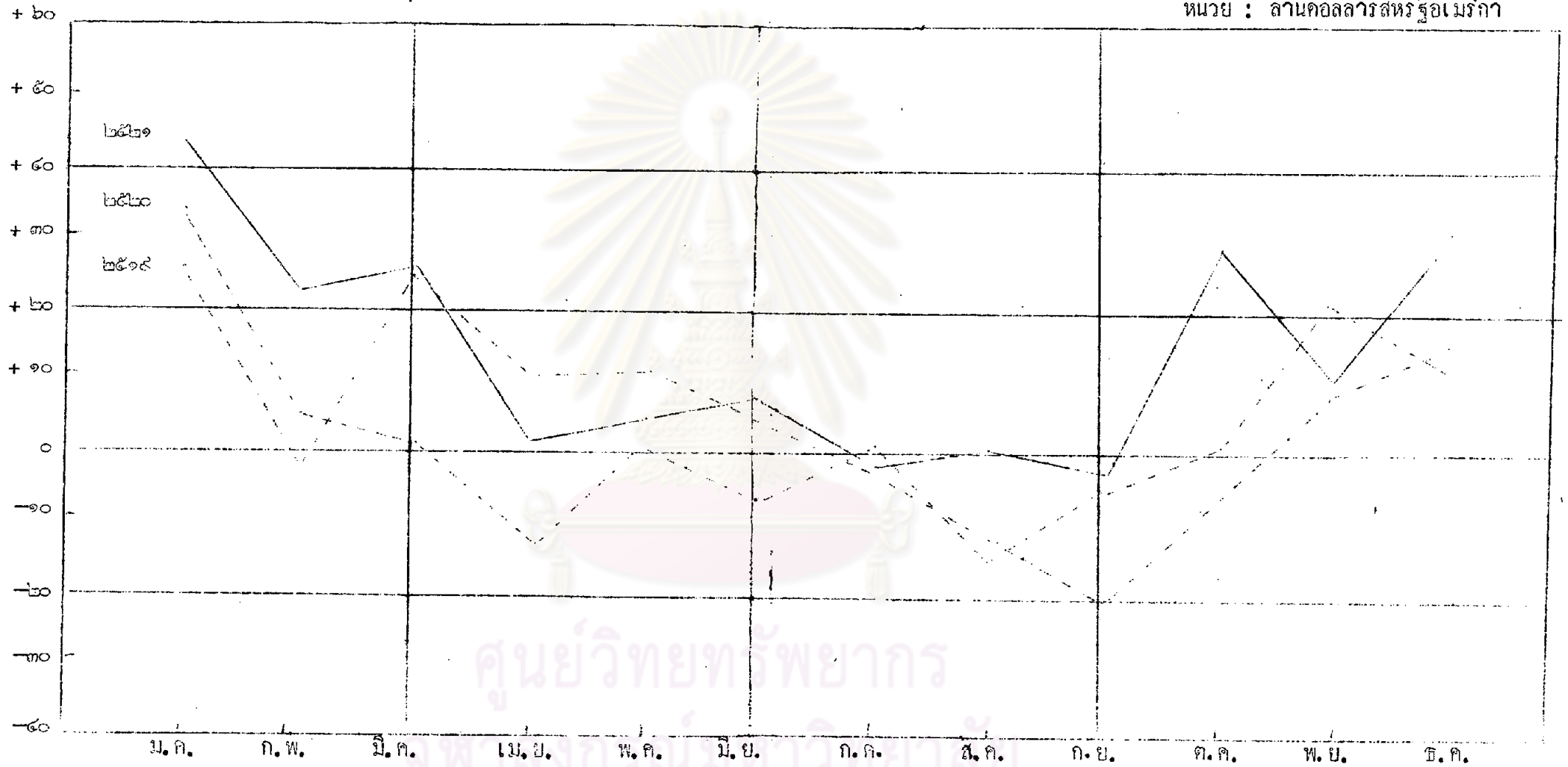

ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย

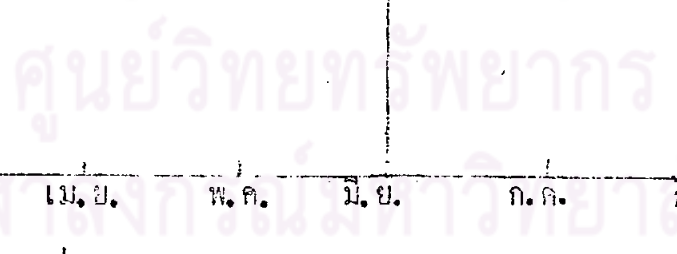
ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มูลค่าบริการ เปรียบเทียบระหว่างปี ๒๕๑๘ - ๒๕๒๑

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา

ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย

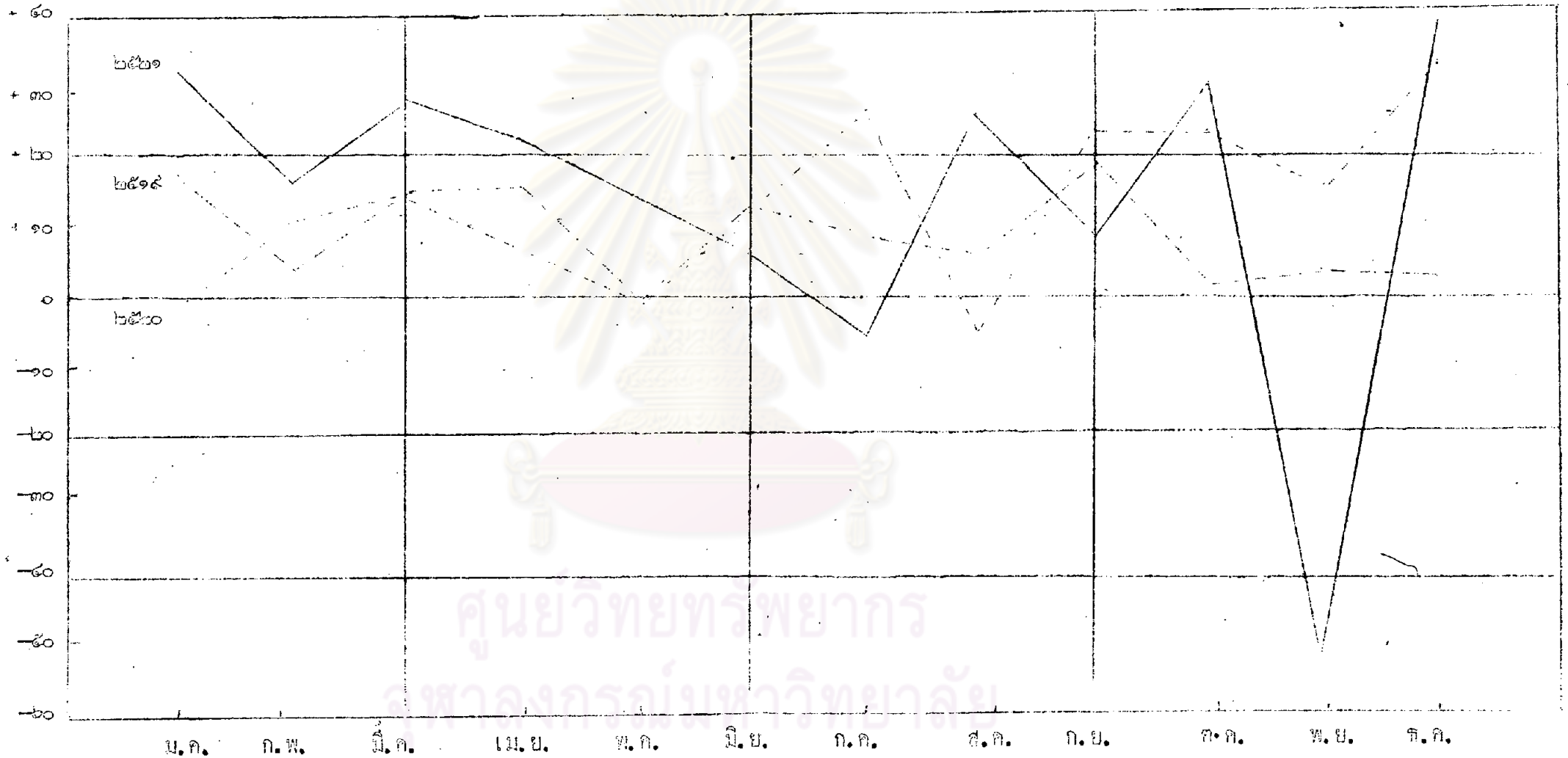

รูปที่ ๖

ดุลเงินลงทุน เปรียบเทียบระหว่างปี ๒๕๑๘-๒๕๒๑

๒๐๐๓

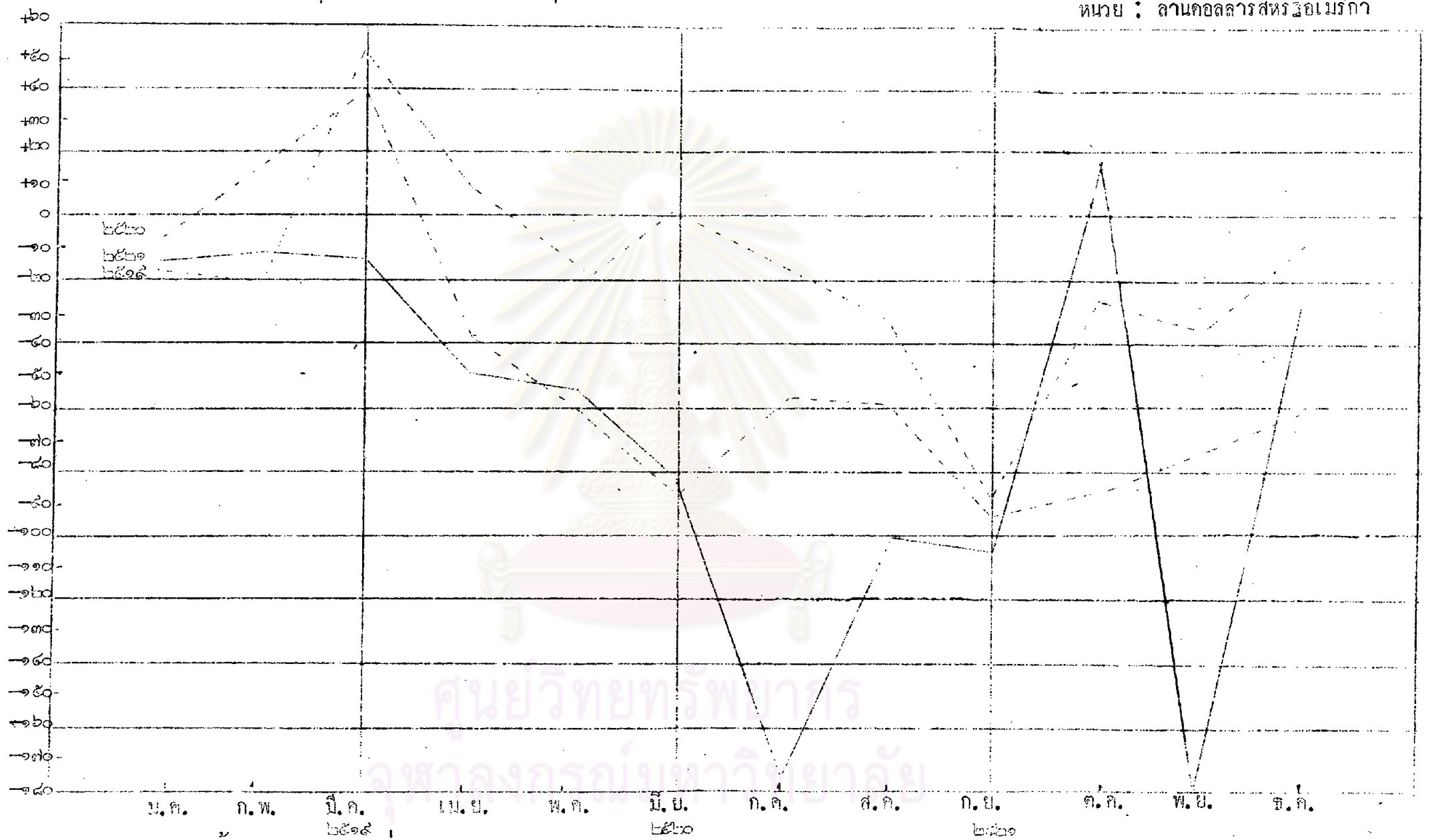
หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา

ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย

มูลค่าสินค้า บริการ และเงินทุน เปรียบเทียบระหว่างปี ๒๕๑๙ - ๒๕๒๑

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา

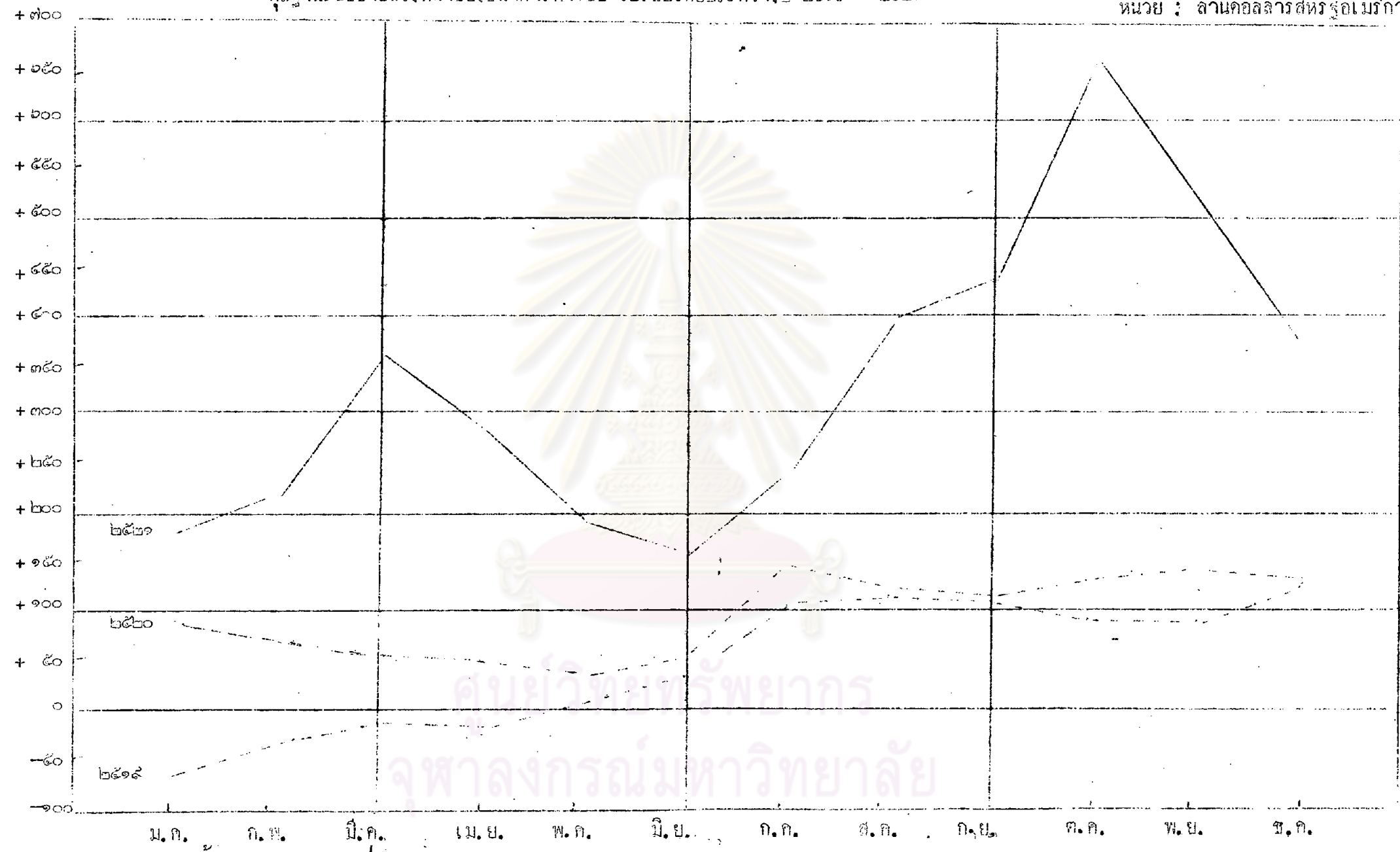
ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

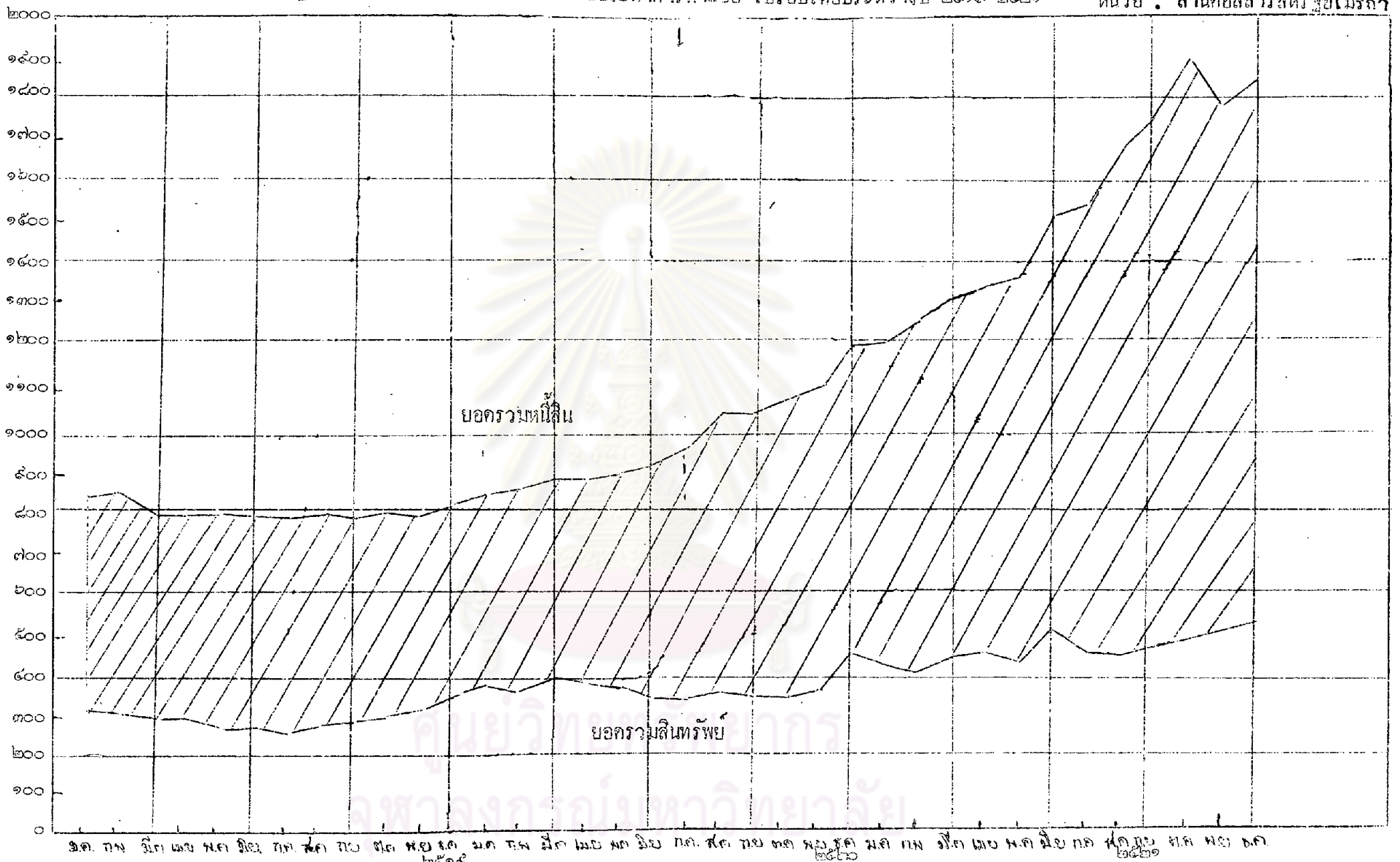
รูปที่ ๘
 ๒๐๕
 ๒๕๑

คุณฐานะซื้อขายล่วงหน้าของธนาคารพาณิชย์ เปรียบเทียบระหว่างปี ๒๕๑๙ - ๒๕๒๑

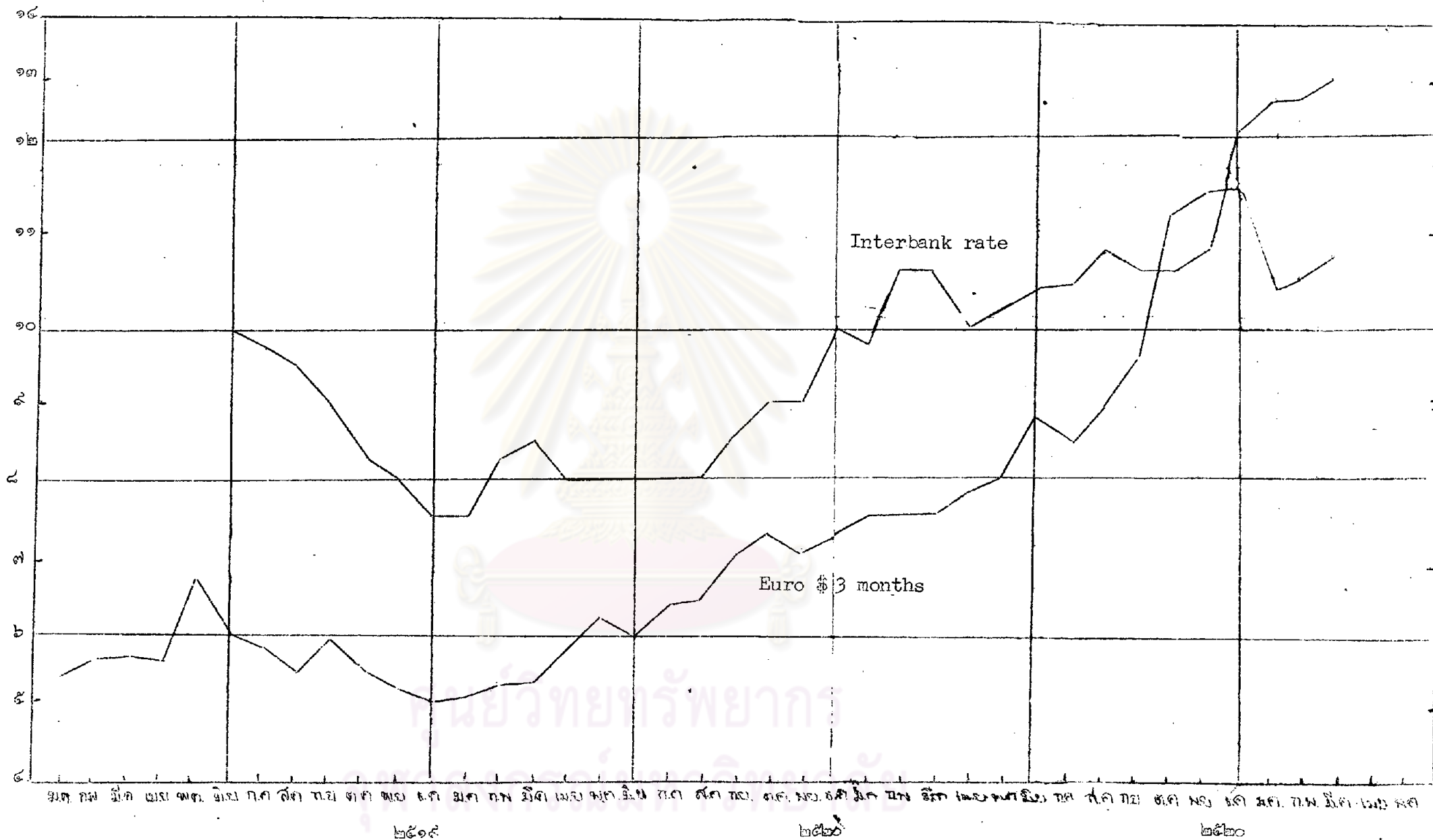
หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา

ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย

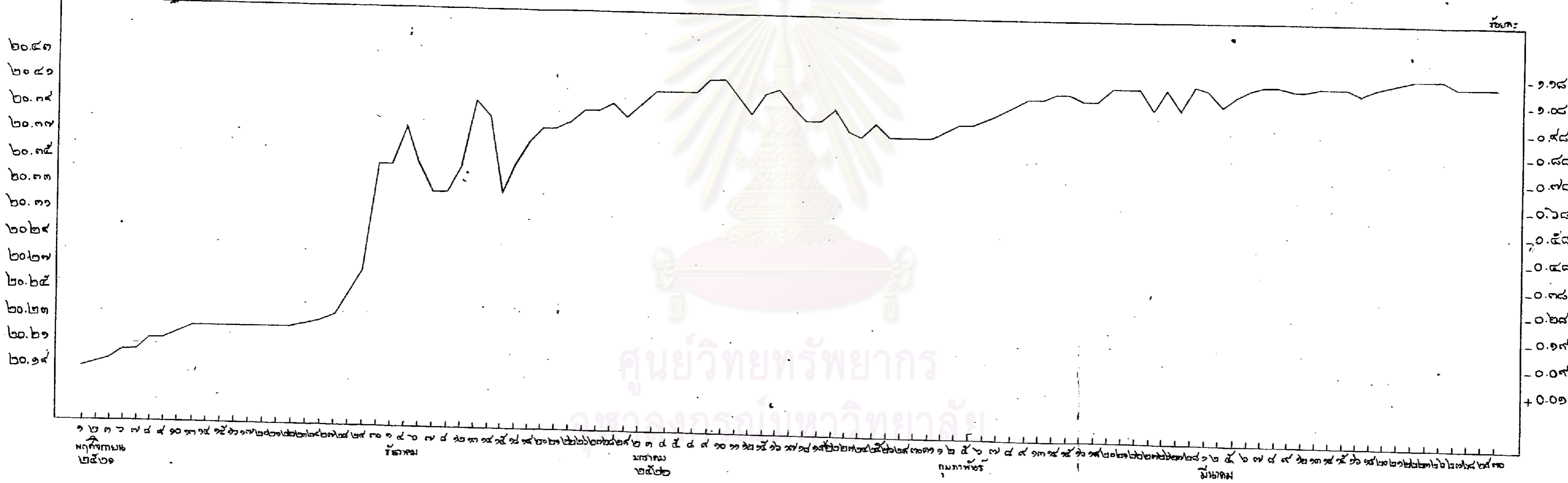
ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย

ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย

รูปที่ ๑๑
อัตราขยายระหว่างธนาคาร สำหรับธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย และเปรียบเทียบกัน วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ เป็นร้อยละ

รูปที่ ๑ อัตราขยายระหว่างธนาคาร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย